NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

1[0] זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 99 | Łódź, Środa, 29 kwietnia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71, Skrz. p. 106. | לאדז, מיטוואך פ' אח"ק ז' אייר תרצ"ו | 14-טער יארגאנג

אפגעשאפט דעם אויסנאהם-צושטאנד

[יוד]ישע קאלאניסטען איז א"י פערלאנגען, אז מ'זאל זיי ערלויבען צו גרינדען א זעלבסט-שוץ

געשלאסען דעם דאקטוירים-קאנגרעס

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
[...] נעכטען איז אין יפו און אין תל-אביב אפ-[גע]שאפט געווארען דער אויסנאם-צושטאנד.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
א דעלעגאציע פון יודישע קאלאניסטען אין [...] האט זיך געווענדעט צום קרייז-בעאמטען [מיט] א ביטע, מ'זאל זיי דערלויבען צו גרינדען [זע]לבסטשוץ.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
אין משך פון די לעצטע צוויי טעג, זענען [...] פערנאטירט געווארען מעהרערע אונטער-צייכענונגען פון יודישע פעלדער און בוימער.

וואַרשאַ, 28 (יט"א טעלעפאָניש)
פון פאלעסטינא-אמט טיילט מען מיט, אז אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע, וועלען די עולים פון איצט אן אויס-שטייגען נאר אין חיפה'ער פארט.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
אין נצרת איז געווען א צוזאמענשטויס צווישען אראבער מיט פאליציי בעת וועלכען 4 פאר-ליציאנטען און 1 אראבער זענען פערוואונדעט געווארען. 19 אראבער זענען ארעסטירט געווא-רען.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
אראבער זענען בעפאלען אן אויטא אין וועל-כען ס'האט זיך געפונען דער עלטסטער ענגלישער ריכטער מאקדאנעל. דער ריכטער איז לייכט פער-וואונדעט געווארען.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
א טייל יודישע בעאמטע, וואס זענען געהאט אנטלאפען פון יפו, האבען צוריקגעקעהרט. זיי זענען געפאהרען אין דער בעגלייטונג פון פא-ליציי.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
אראבישע נאציאנאליסטען האבען זיך געווענ-דעט מיט אן אפעל צו אראבער פון אנדערע לענ-דער, זיי זאלען שטיצען די פאסטולאטען פון די ארץ-ישראל-אראבער.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
2 פערזאן וואס האבען פערווארזאכט צום פער-וואונדען צוויי רעגירונגס-בעאמטע, זענען פער-משפט געווארען צו 3 יאהר תפיסה יעדער.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
א יודישע דעלעגאציע האט היינט בעזוכט דעם הויך-קאמיסאר, און אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ וועגען אקטועלע ענינים.

תל-אביב, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
אויפ'ן וועג פון ירושלים קיין תל-אביב, איז היינט יודער אונטערגעצונדען געווארען א יודישער פרדס.

ירושלים, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
די נעכטיגע צוויי אויפרייסען אין יפו, וועגען וועלכע מיר האבען שוין מיטגעטיילט, ווערט איבערגעגעבען, אז דאס זענען נישט געווען קיין באמבען - אויפרייסען, נאר צוליב אן אנדערער סיבה.

די רעגירונג האט אנגענומען שריט צוצוציהען מיליטער ביים צוריקשטעלען די רוהע.

נעכטען איז אן אפטיילונג פון געפאנצערטע אויטאס אונטער דער אנפיהרונג פון מאיאר בראמי-לינג געקומען קיין דזשענין, און אויפגעפאדערט די אראבישע פיהרער, זיי זאלען זיכער'ן די רוהע, כדי ס'זאל קענען צוריקגעשטעלט ווערען דער יו-דישער אויטאבוס-פערקעהר.

די אראבישע פיהרער האבען זיך ענטזאגט נאכצוקומען די פאדערונג פון דער מיליטערישער אינטערווענץ.

תל-אביב, 28 (יט"א טעלעגראפיש)
דער וועלט-קאנגרעס פון יודישע דאקטוירים איז געשלאסען געווארען. רעדעס האבען געהאלטען מאגנעס און אוסישקין, ריהרענד איז געווען אר-סישקינ'ס רעדע, צווישען אנדערען האט ער געזאגט: דאס וואס ס'קומט איצט פאר אין ארץ-ישראל זענען געבורטס-וועהען פון א מוטער, וואס ברענגט אויף דער וועלט א נייע יונג לעבען, קיין שום טעראר-מיטלען און שחיטות וועלען אונז נישט אפשרעקען פון פארטזעצען די ארבייט ביים בויען ארץ-ישראל.

נאכ'ן שליסען דעם קאנגרעס, זענען די דע-לעגאטען אוועק צו ד"ר פינסקער'ס קבר.

אונזער ווארט

דער יודישער וועלט-קאנגרעס

בידוע איז דער טערמין פון יודישען וועלט-קאנגרעס בעשטימט געווארען אויפ'ן חודש אוי-גוסט 1936. צו דעם דאזיגען טערמין איז, אין דער פערהעלטניש צום פערנעהם פון אזא טראגישער אונטערנעהמונג, געבליבען נאר א זעהר קורצע צייט. איינגאנצען 3 חדשים טיילט אונז אפ פון דעם מא-מענט ווען דער קאנגרעס דארף זיך שוין צונויפ-קומען.

פונדעסטוועגען איז אין דער גאנצער יוד. וועלט נאך גארנישט קאנקרעטיזירט געווארען. פונדעסט-וועגען ווייס מען גאך אלץ נישט, ווער ס'איז פארן קאנגרעס און ווער ס'איז געגען איהם, ווער עס וועט זיך אין איהם בעטייליגען און ווער עס איז גלייכגילטיג צו איהם און וועט אפזאגען די בעטיי-ליגונג.

אזוי האבען מיר ערשט אין די לעצטע 2 טעג געפערענגט 2 ידיעות וועגען דער שטעלונג פון צוויי גרויסע יודישע ארגאניזאציעס צום וועלט-קאנגרעס: די פעדעראציע פון אמעריקאנער ציוניסטען האט בעשלאסען אנטיילצונעהמען אין יודישען וועלט-קאנגרעס. א ווייטערדיגע ידיעה האט געמאלדען, אז דער ועד הקהלות אין ענגלאנד האט זיך אפגעזאגט אנטיילצונעהמען אינם קאנגרעס.

אזוי ווי מען ווייסט נישט פארוואס דער ועד הקהלות האט זיך אפגעזאגט אנטיילצונעהמען אין וועלט-קריזיס, אזוי ווייס מען אויך נישט פארוואס אנדערע האבען געגעבען זייער אקציע צום קאנגרעס. די ארבייט און פארבערייטונג צום קאנגרעס איז בכלל נישט קאאָרדינירט. קיין שום פראפאגאנדע ווערט פאר איהם נישט געפיהרט. זיינע צילען און אויפגאבען זענען נישט קלאר פאר די יודישע מא-סען און די לאזונג פון דעם אזוי-נויטיגען יודישען וועלט-קאנגרעס איז בכלל נישט פאפולער.

איצט 3 חדשים פאר'ן אנהויב פון קאנגרעס וואלט שוין נויטיג געווען א ברייטע אקציע צווישען די יודישע מאסען, וועלכע זאלען זיך קלאר מאכען די נויטיגקייט פון קאנגרעס און זאלען זיך ערנסט קענען צוגרייטען צום ארויסשיקען זייערע שליחים צו דעם דאזיגען קאנגרעס.

ד.

טאג-טעגליך

[ען]גלאנד-פראנקרייך-איטאליע

די איטאליענער גיבען זיך אפ א חשבון דערפון, [...]ן צוזאמענשטעל פון נייעם פראנצויזישען פאר-[...]נט וועט זיין אפהענגיג, צי פראנקרייך וועט [...] איהר אויסערן-פאליטיק גיהן אויף דער ליניע [...]בע איז אנגעהויבען געווארען דורך לאוואל'ן, צי [...] וועט זיך איינגאנצען צובויגען צו ענגלאנד.

[...]די איטאליענישע דיפלאמאטיע איז אויך שטארק [...]פטיגט מיט ענגלאנד, נישט קוקענדיג אויף די [...]אליענישע פאראויסזאגונגען, אז אונטער דער [...]ונג פון די איטאליענישע נצחונות אין אבי-[...]ען, וועט ענגלאנד מסכים זיין מיט דער גע-[...]גער לאגע און געהן אויף הנחות — זעהט מען [...] נישט אין ענגלאנד דעם ווילען צו קאמפראָ-[...]ען.

[...]ערקעהרט, אין דער ענגלישער פרעסע רעדט [...] אלץ מעהר וועגען פערמאכען דעם סועץ-קאַ-[...] אלס איינציגע ווירקזאמע סאנקציע געגען אי-[...]ליען, אזא איינפלוסרייכע צייטונג ווי דער [...]יימס" האט אפילו ארויסגערוקט די פאדערונג [...] ענגלאנד זאל ארויסטרעטען פון דער פעלקער-[...]ג, אויב זי וועט זיך איבערצייגען, אז צוליב דער [...]רלונג פון פראנקרייך, קען מען נישט רעכנען [...] דעם זיג פון פרינציפ וועגען קאלעקטיווע זי-[...]הייטס - משמארען. דאס אלץ בעווייזט, אז די [...]סע איטאליענישע זיגען האבען נישט געענדערט [...]שטעלונג פון דער ענגלישער עפענטליכער מיי-[...] אין דער אביסינישער פראגע אזוי ווי דאס איז [...]ען אין אנהויב מלחמה.

[...]כדי לייכטער צו מאכען פראנקרייך דעם אויס-[...]ל צווישען ענגלאנד און איטאליען האט דאס [...]ישע אויסערן-מיניסטעריום מיט פראנקרייך [...]געארבייט פראגען, וועלכע ווערען פארגעלעגט [...]ער'ן און אויך ארויסגעדריקט די גרייטקייט צו [...]ן די אונאפהענגיקייט פון עסטרייך און טשער [...] אין וואס פראנקרייך איז אונמיטעלבאר פער-[...]טערעסירט. די דאזיגע אקציע פיהרט אן משעמ-[...]לען אין וויען, בודאפעשט און פראג און דאס [...]נען די איטאליענישע אינטערעסען. אזוי ארום [...]אכט ענגלאנד אפ דעם בונד צווישען פראנקרייך [...] איטאליען. דער סוף פון דעם גאנצען שפיל [...] איטאליען וועט קומען דעם 11 מאי אויף [...] זיצונג פון דער פעלקער-ליגע.

י.

הוי נפלה עטרת ראשנו
אחרי מחלה כבדה נאסף אל עמיו האיש החסיד המצוין במעשיו ובמדותו הטובות ירא שמים
נ"ע
חיים יהושע בייזער
ב"ר אלכסנדר יהודה ז"ל
מחסידי רדזימין בשנת הששים ושבע לימי חייו.
הלויתו תהי' היום ביום ד' אחמ"ק ז' אייר תרצ"ו, בשעה 2 אחה"צ מבית האבל רחוב נארוטאוויטש 29.
המתאבלים עליו
בניו, חתניו, אחותו, כלתיו, נכדיו ונכדיו.

בלב קרוע אנו מודיעים על מות יקירנו האביך הירא ושלם רודף צדקה וחסד
נ"ע יהושע ליב ריבקינד
בן הרב ר' ברוך דניאל ז"ל
בשנת השלשים ואחת לימי חייו.
הלויתו תהי' היום ביום ד' ז' אייר תרצ"ו בשעה 12 בצהרים מבית האבל רחוב פילסודסקי 45
המתאבלים עליו
בתו, אמו, אחיו ואחיותיו.

אונזער חבר
ה' יונה שפער
לייטער פון דער אפטיילונג פאר אלגעמיינע ענינים ביי דער קהלה
צום טויט פון זיין פאטער
הערש דוד ז"ל
דער טיפסטער מיטגעפיהל-אויסדרוק
די בעאמטע פון דער קהלה אין לאדז.

די פערוואלטונג און ראט פון דער יודישער קהלה אין לאדז
דריקען אויס טיפען מיטגעפיהל און טרייסט
ה' יונה שפער
לייטער פון דער אפטיילונג פאר אלגעמיינע ענינים ביי דער קהלה
צום טויט פון זיין פאטער
הערש דוד נ"ע

ענגליש-סאָוויעטישער ים-אָפּמאך

די סאָוויעטען אויסגעדריקט די הסכמה אנצוהויבען אונטערהאנדלונגען

לאָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)
דער סאָוויעטישער אַמבאַסאדאָר מאיסקי האָט היינט בעזוכט דאָס אויסערן-מיניסטעריום, מיטטיילענדיג וועגען דער הסכמה פון דער סאָוויעטישער רעגירונג אויף אָנצוהויבען אונטערהאַנדלונגען צו שליסען א ים-אָפּמאַך. די אונטערהאַנדלונגען וועלען זיך אָנהויבען אין מיטען חודש מאי.

צאָל-שוץ אין ענגלאנד פערלענגערט אויף 10 יאהר

לאָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)
דער ענגלישער פּאַרלאַמענט האָט מיט 242 שטימען נעגען 118 גענעהמיגט דעם צאָל אויף שטאָל. ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו פערלענגערן אויף 10 יאָהר דעם צאָל-שוץ פאַר די הויפּט צווייגען פון דער ענגלישער אינדוסטריע.

בעלגישער פּרעמיער און אויסערן-מיניסטער אָפּגעפאָהרען פון ווארשא

וואַרשא, 28 (טעלעפאָניש)
האַלב 11 אין אָוונט איז אָפּגעפאָהרען צוריק קיין בעלגיען דער פּרעמיער און אויסערן-מיניסטער וואַן-זעלאַנד.
פאַר'ן אָפּפאָהרען האָט דער בעלגישער פּרעמיער אויסגענומען די פּאָרשטעהער פון דער פּרעסע, אין זיין רעדע האָט וואַן-זעלאַנד אויפמערקזאַם געמאַכט אויף דעם שווערען קאָנפליקט מיט דייטשלאַנד און אויף דעם בעדייטענדען פּאָרטשריט פון די פּויליש-בעלגישע בעציהונגען.

געשטאָרבען דער עגיפּטישער קעניג

פּאַריז, 28. (ספּ. טעל.)
„האַוואַס" מעלדעט, אַז 1 אַ זייגער בייטאָג איז דער עגיפּטישער קעניג פואד געשטאָרבען.
די לויה וועט פּאַרקומען דאָנערשטאָג.
לאָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)
דער זוהן פון פערשטאָרבענעם עגיפּטישען קעניג פואד, דער טראָנפאָלגער פּרינץ פאַרוק איז גערופען געוואָרען, ער זאָל צוריקקומען אין לאַנד. דער 16-יעהריגער פּרינץ, וועלכער שטודירט אין ענגלאַנד, איז שוין אַרויסגעפאָהרען קיין קאַירא.
דער מיניסטאָרען-ראַט אין קאַירא האָט אָפּגעהאַלטען אַ זיצונג וועגען בעשטימען אַ רעגענטען-ראַט.

אַפּעלאַציע-פּראָצעס פון די אוקראַינער

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש)
אין אַפּעלאַציע-פּראָצעס געגען די בעשולדיגטע אוקראַינער אין ערמאָרדען דעם מיניסטער פּיעראַקי, האָט היינט גערעדט דער פּראָקוראָר זשיליבסקי, און פּראָקוראָר רודניצקי, זיי האָבען געפאָדערט צו בעשטעטיגען דעם אורטייל פון דער ערשטער אינסטאַנץ, היינט קומט פאָר דער ווייטערדיגער גאַנג פון פּראָצעס.

פּראָצעס וועגען די פּשיטיקער געשעהענישען

בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 8 יולי

ראַדאָם, 28 (יט"א טעלעפאָניש)
דעם גרויסען פּראָצעס וועגען די געשעהענישען אין פּשיטיק און אַנדערע שטעטלעך, וועט זיין זיכער פאָרקומען דעם 8-טען יולי ד. י. דער פאָרזיצער פון פּראָצעס וועט זיין דער פּרעזעס פון ראַדאָמער קרייז - געריכט באָטקאָווסקי. ס'זענען אַרויסגערופען געוואָרען 356 עדות, דערונטער 86 יודען.

געגען יודישע אַדוואָקאַטען

קעלץ, 28 (ספּ. טעל.)
דאָ איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון פּוילישע אַדוואָקאַטען אין קעלצער קרייז, נאָך אַ דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצוטרעטען מיט אַ פאָדערונג צום אַדוואָקאַטען-פאַרבאַנד אין קראָקאָ, זיך צו בעפרייען פון דער יודישער מעהרהייט.

געהרינג-היטלערס פערטרעטער

אַלס ווירטשאַפטליכער דיקטאַטאָר

בערלין, 28 (ספּ. טעל.)
אָפיציעל ווערט מיטגעטיילט: צוליב דעם, וואָס ביים בעאַרבייטען די פּראָבלעמען, וועלכע זענען נוגע רוי-שטאָפען און דעוויזען, מוזען מיטאַרבייטען פערשידענע מלוכה- און פּאַרטיי-אַמטען, האָט היטלער איבערגעגעבען דעם פּרעמיער געהרינג די פונקציעס אויסצופאָרשען און אַרויסצוגעבען אַלערליי פאָראָרדנונגען אויף דעם געביט.

ווען אדיס-אבעבא וועט גענומען ווערען

וועט די מלחמה אָפּגעשטעלט ווערען

רוים, 28 (ספּ. טעל.)
דער היינטיגער קאָמוניקאַט פון מאַרשאַל באַדאָליאָ, אַז דאָס איטאַליענישע מיליטער געפינט זיך שוין 140 קילאָמעטער פון אַדיס-אַבעבאַ האָט אַרויסגערופען גרויס פרייד, מ'האַלט דאָ, אַז אין טאָג ווען אַדיס-אבעבא וועט פאַרנומען ווערען וועט אָפּגעשטעלט ווערען די מלחמה.
לאָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)
די אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען טיילען מיט, אַז דאָס לעבען אין אַדיס-אַבעבא איז אַ געטרייע אָפּשפּיגלונג פון דער האָפענונגסלאָזיגקייט און דער אַביסינישער לאַגע, דורך די גאַסען פון דער שטאָט שלעפּען זיך קליינע אָפּטיילונגען אָפּגעריסענע און פערשטויבטע זעלנער פון דער צושלאָגענער נעגוס-אַרמעי, זעלטען זעהט מען זעלנער אין מונדירען און מיט געוועהר.
די אַביסינישע קריגער האָבען אַוועקגעוואָרפען דאָס געוועהר אין וועג אָדער פערלוירען בעת די צוזאַמענשטויסען מיט פיינדליכע שבטים אָדער מיט באַנדיטען-אָפּטיילונגען, די בעפעלקערונג ווייזט נישט אַרויס די פערצווייפעלטע זעלנער קיין שום מיטגעפיהל.
אין מיליטער און צווישען דער בעפעלקערונג הערשט אַ פערצווייפעלטע שטימונג, אין די אַביסינישע מיליטער - קרייזען האַלט מען, אַז דער נעגוס וועט אונטערנעהמען דעם לעצטען פּרוב פון אַ ווידערשטאַנד, וועלכע וועט אָבער, לויט דער מיינונג פון פאַכמענער, נישט האָבען קיין ערפאָלג.
לאָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)
פון אַדיס-אַבעבא מעלדעט מען, אַז די טאָכטער פון נעגוס, פּרינצעסין טסאַהאַי, האָט בעבעטען אין אַ יוגענד אייגעלאַדען די פאָרשטעהער פון דער אויסלענדישער פּרעסע צו בעזוכען דעם אַביסינישען אנשטאַלט צו פּראָדוצירען גאַז-מאַסקעס, וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורכ'ן אַביסינישען פרויען-פערבאַנד, די פּרינצעסין האָט זיך געווענדעט צו די אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען, אַז זיי זאָלען זיך בעמיהען אויפצוועקען דאָס געוויסען פון דער וועלט און בעוועגען די פעלקער צו ערטיילען הילף אַביסיניען.
לאָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)
פון טשאַרטום מעלדעט מען, אַז נעבען שוקאַלדאַניא, 35 קילאָמעטער פון גאָנדאַר, איז אַן איטאַליענישע מאָטאָריזירטע אָפּטיילונג פון 5 אויטאָס אַריינגעפאַלען אין אַ נעץ און אויסגעהרגעט געוואָרען דורך די אַביסיניער, די אויטאָס זענען דורך די אַביסינישע קריגער פערניכטעט געוואָרען.

וועגען ענטשעדיגונג פאַר די געליטענע

בעת די לעמבערגער געשעהענישען

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש)
נאָך די געשעהענישען אין לעמבערג האָט זיך דער דאָרטיגער וואָיעוואָדע געווענדעט צום מיניסטעריום פאַר געזעלשאַפטליכע שוץ וועגען געבען ענטשעדיגונג פאַר די געליטענע.
דאָס מיניסטעריום האָט מסכים געווען צו געבען הילף די פּערזאָנען, וועלכע האָבען געליטען צופעליג נישט צוליב זייער שולד, דאָס איז נוגע די וועלכע זענען פערוואונדעט געוואָרען, געפאַלענדיג זיך צופעליג אין גאַס און פערלוירען זייערע פּרנסה-קוועלעס, דאָסזעלבע אויך די פאַמיליעס פון די צופעליגע דערהרגעטע, די רעגיסטראַציע וועט אַדורכגעפיהרט ווערען אין אַ שנעלען טעמפּאָ.
* * *
די מאַכט האָט ערלויבט אין לעמבערג די ערשטע מאַי-דעמאָנסטראַציע פון אַלע 3 סאָציאַליסטישע פּאַרטייען צוזאַמען! פּוילישע, יודישע און אוקראַינישע.

גרויסע שרפה אין קאלישער לינאָלעאום-פאבריק

די שאָדענס בעטרעפען 100 טויזענד זלאָטעס

קאַליש, 28 (טעלעפאָניש)
היינט 6 אַ זייגער האָט אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אין דער צעראַטע און לינאָלעאום-פאַבריק אויף דער קאַשטשושקי-גאַס. צו הילף זענען געקומען 6 אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער פון קאַליש און דער אומגעגענד. 12 אַרבייטער, וועלכע האָבען געהאָלפען לעשען די שרפה זענען אָפּגעבריהט געוואָרען. דער גאַנצער 3-שטאָקעדיגער בנין איז אַוועק מיט'ן רויך. די שאָדענס בעטרעפען 100 טויזענד זלאָטיס.

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָוונט.

ליקווידאַציע-פערקויף!
זעלטענע
איינקויפס-געלעגענהייט!
זעלטענע געלעגענהייט!
צוליב ליקווידאַציע
פערקויפט אויס דאָס בעקאַנטע
מוד- און האַרט-געשעפט פון
H. WŁOSKI
לאָדז, 3 נאַוואָמיעסקאַ 3
טעל. 114-92. פראָנט. 2-טער שטאָק
צום איצטיגען פריהלינג און זומער-סעזאָן די בעסטע הערן און דאַמען שטאָפען אויף פּאַלטענס און אַנציגער פון ביליצער, טאָמאַשאָווער און אַנדערע פאַבריקען
בעמערקונג: אַ פּאַרטיע רעשט-וואַרען איז מיטצופ. רקויפען.
נוצט אויס די געלעגענהייט!
צו ליקווידאַציע-פּרייזען!
קומט און איבערצייגט אייך

א שעהנע שילד
בעצירט דאָס געשעפט!
צום קומענדיגען פריהלינג-סעזאָן, בעצירט אייערע געשעפטען מיט נייע, מאָדערנע שילדען און רעקלאַמעס, לויט די נייעסטע פּאַריזער מאָדעלען
דויערהאַפט! ◆ שעהן! ◆ ביליג!
נאָר ביי דער בעוואוסטער פירמע
„FUCHS"
50 PIŁSUDSKIEGO 50
עלעקטריש בלעך, גלאָז, ליכט-רעקלאַמעס, בוכשטאַבען האָלצערנע, בלעכענע, מעטאַלענע. בראַנזירט נעגוילטע א. א. וו.

מיט צער מעלדען מיר וועגען טוית פון אונזער בעטרייען איבערגעגעבענעם מיטגליד
נ. ע.
יהושע לייב ריווקינד
וועלכער איז אין בליהענדסטען עלטער פון 31 יאָהר אוועקגעריסען פון אונז. צו דער לוי', וואָס קומט פאָר היינט, מיטוואָך, דעם 29 אפּריל 1936 פּונקט 12 פאַרט. פון טרויער-הויז, פּילסודסקיעגאָ 45, ווערען אַלע מיטגלידער געבעטען פּינקטליך צו קומען אָפּגעבען דעם לעצטען כבוד.
דיפּערוואַלטונג פון „לינת הצדק"
פּאַגאַטאָוויע-קאַמיסיע
די עלטערע און יונגע דיזשורנעס

פאַר פייער און גנבות!
קענט איהר אייך סעקורירען אויף זעהר גינסטיגע בעדינגונגען.
קלינגט אָן ביטע טעלעפ. 203-94

Dr. med.
S. Druebin
נעהמט אָן געבורטען און גינעקאָלאָגישע אָפּעראַציעס אין זיין פּריוואַטער קליניק
„SANTE"
6-טער שערפּיען 17, טעל. 153-10

Dr. med.
Oskar Tuch
choroby wewn. i dzieci
PRZEPROWADZIŁ SIĘ
na ul. 11-go Listopada 22
tel. 138-05.

מזל-טוב!
אַ הערצליכען מזל-טוב ווינשען מיר אונזער פריינד
משה בירנבוים און פרוי
צו דער חתונה פון זייער ליבע טאָכטער פרל. פאַלאַ מיט ה' יעקב לאַנדאַ נ"י
גלייכצייטיג ווינשען מיר דעם יונגען פּאָר אַ גליקליך צוזאַמענלעבען מיט כל-טוב.
יוסף פריימאַן און פאַמיליע

Dr. med. LEON FAMILIER
איבערליכע און קינדער - קראַנקהייטען
6 שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ)
נעהמט אָן פון 5—7 נאַכמ.

Dr. med.
G. GERSZTAJN
ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען
Traugutta 12, tel. 175-10
נעהמט אָן פ.ז 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אוו. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען
און האַנדווערקער
שווייסונגען,
מאַשינען-טיילען
און רעפּעראַטורען
פיהרט אויס ביליג
די מעכאַנישע
שלאָסעריי
י. רעדער
11 ליסטאָפּאַדאַ 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

Dr. J. Ajzner
powrócił
Al. Kościuszki 1.

אויערן, נאָז און האַלז
קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אַז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
אַ רענטגען-קאַבינעט
פאַר דורכלייכטונגען און אַלערליי פאָטאָגראַפיעס

Starszy Felczer
B. JOSKOWICZ
פּולנאָצנאַ 4, טעל. 141-86
נעמט אָן טעגליך פון 9—11 און 4—6 נ"מ
טעגליך פּאַקען-שטעלען
מיט פרישע קראַוויאַנקעס.

ד"ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט, זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען — אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזען

...ערעפענטליכט איספיר־פעראָרדנונגען

צום דעקרעט וועגען דעוויזען־בעגרענצונגען

…רשא, 28 (טעלעפאָניש)
… אויספיהר ־ פעראָרדנונג צום דעקרעט וועגען … ־ בעגרעניצונגען לויטעט: די עקספּאָרטער… …ען פערפליכטעט איבערצוגעבען דער „באנק …" אָדער אנדערע דעוויזען־בענק צו קויפען …נע סומע, וואָס קומט זיי פאר די פערקויפטע… …ת אין אויסלאנד לויט'ן קורס פון די ענט־ …נדע דעוויזען אין טאָג פון דער אויסצאָה־

… עקספּאָרטערען זענען פערפליכטעט איבער־ …ען אויף דער פעראָרדנונג פון „באנק פאָל־ …חודש־בעריכטען, וועלכע ענטהאלטען דעם מין …ייז פון די סחורות, וועלכעזענען פערקויפט …ען אין אויסלאנד. די סומען, וואָס קומט זיי …ויסלאנד פאר די דאָזיגע סחורות און אויף… …די דעוויזען ־ בענק וועלכע וועט אָפּקויפען די …נען.

… „באנק פּאָלסקי" האָט דאָס רעכט צו רע־ …ען די ביכער פון די עקספּאָרטערען, כדי פעסט… …לען צו די עקספּאָרטערען האָבען אויסגע־ …ט זייערע פליכטען.

… וועלכע פליכטען זענען אויך נוגע פאר פער־ …, אָדער פערמשכנ'טע וחערטפּאפּירען אין …לאנד ווי אויך פאר קופאָנען פון די דאָזיגע …רען.

… קרעדיטען, וועלכע מ'האָט בעקומען ביי …לענדער און די גאַראַנטיעס, וואָס מ'האָט גע־ …ן אויף אָפּצאָהלען די דאָזיגע קרעדיטען, דאַר־ … אַנגעמאָלדען וועהען אין באנק פּאָלסקי אין …ויף פון 7 טעג ווען מ'האָט די קרעדיטען בע־ …ן אָדער געגעבען די גאַראַנטיע.

… אויף יעדען געברויך פון אויסלענדישע וואַלו־ … מוז צוגעשטעלט ווערען א געגויער דאָקומענ־ …ער פאַרשלאַג. אויף א ספּעציעלען דרוק, פאר …ן מ'צאָהלט אָפּ 50 גראָשען.

…מיהענדיג זיך וועגען אַנ'ערלויבעניש איבער־ …ען געלד קיין אויסלאנד, דאַרפען די פעראינ־ …טעטע פערזאָנען צולעגען צום פאַרשלאַג בע־ …, וועלכע בעגרינדעט די נויטיגקייט צו שיקען … קיין אויסלאַנד.

…ים אנמעלדען וועגען ערלויבניש מיטצונעה־ …עלד אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארויספאָהרען … אויסלאנד, דאַרף מען פאַרשטעלען א פּאַס אָדער …ער ציינגניש אריבערצוגעהן די גרענעץ. …ן פאַל פון איבערווייזען געלד קיין אויסלאנד

אלס דעקונג פאר געבראַכטע סחורות, דאַרף מען פאַרשטעלען א פאַקטורע פון דער אויסלענדישער פירמע און א קוויט פון צאָל־אַמט, אויב די סחורה איז אָנגעקומען פאַרן 1 יאַנואַר 1936 און די טראַנ־ זאַקציעס זענען געמאַכט געוואָרען אויף קרעדיט, דאַרף מען צושטעלען דעם קרעדיט ־ אָפּמאַך אָדער קאָרעספּאָנדענץ, וועלכער שטעלט פעסט דעם טער־ מין ווען מ'דאַרף צאָהלען די רעכנונגען.

אויב מ'בעשטעלט סחורה אין אויסלאנד און מ'דאַרף געבען האַנט־געלד דאַרף מען צושטעלען די געהעריגע קאָרעספּאָנדענץ און העכסטענס ביז 3 חדשים דאַרף מען צושטעלען די בעווייזען, אַז די סחורה איז אָנגעקומען.

ביים בעצאָהלען פערזיכערונגס ־ פּאָליסען דאַרף מען צושטעלען די פּאָליסע.

אויף איבערצושיקען געלד קיין אויסלאנד אויף אויסהאַלטען פערזאָנען, וועלכע געפינען זיך דאָרט אויף סטודיום אָהער קוראַציע, דאַרף מען האָבען אַנ'ערלויבניש פון דער דעוויזען ־ קאָמיסיע. די בי־ טעס, וועלכע ווערען אין די דאָזיגע ענינים איבער־ געשיקט אין דער דעוויזען ־ קאָמיסיע, דורך דער פערמיטלונג פון די דעוויזען־בענק, דאַרפען ענט־ האַלטען דעם ציל פון דער אַנוועזענהייט אין אויס־ לאַנד און אויך ווי לאַנג דאָס איבערגעוויזענע געלד זאָל סטייען. אַלץ מוז אָבער אונטערשטיצט ווערען מיט בעווייזען און רעכנונגען. ס'געגוגט אויך אַנ' ערקלערונג פון פּוילישען קאָנסולאַט.

דאַנציגער בענק נעמען נישט קיין פּוילישע זלאָטים.

דאַנציג, 28 (ספּ. טעל.)

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן איינפיהרען די דעווי־ זען־בעגרעניצונגען אין פּוילען, האָט די „דאַנציגער באַנק" בעאויפטראַגט אַלע באַנקען אין דאַנציג אָפּ־ צוהאַלטען זיך מיט אָננעהמען פּוילישע זלאָטים.

געשטיגען דער קורס פון ווערט־פּאַפּירען.

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש)

דער וואַלוטע ־ דעקרעט האָט געבראַכט צו א גרויסער אויפלעבונג און די טראַנזאַקציע מיט פּראָ־ צענט־פּאַפּירען. די פרייע קאַפּיטאַלען, וועלכע זע־ נען געווען לאָקירט אין וואַלוטא און גאָלד, האָבען זיך איצט איבערגעוואָרפען אויף ווערט־פּאַפּירען און אַקציעס. די טענדענץ אויף די דאָזיגע פּאַפּי־ רען איז א שטאַרקע און די קורסען העבערן זיך.

הייגט, ווען ס'איז שוין פערעפענטליכט געוואָר־ רען די רשימה פון דידעוויזען־באַנקען, וועט די בערזע שוין אויפנעמען די אָפיציעלע נאָטירונגען פון די אויסלענדישע וואַלוטעס.

אויף גאָלד האָבען די ספּעקולאַנטען טעהאָט גרויסע שאָדענס. מ'האָט געצאָהלט פאַר גאָלד־דאָ־ לאַרען 9.25, בעת דער קורס וועט איצט זיין 8.91.

אין אַמעריקאַ האָט מען צוטרוי צום פּוילישען זלאָטי.

ניו־יאָרק, 28 (ספּ. טעל.)

די אַמעריקאַנער האַנדעלס־קרייזען, בעזונדערס די, וועלכע שטעהען אין בעציהונגען מיט פּוילען, האָבען אויפגענומען דעם וואַלוטע ־ דעקרעט פון דער פּוילישער רעגירונג מיט גרויסער רוה. מען האַלט דאָרט, אַז פּוילען איז געווען כמעט דאָס איינ־ ציגע לאַנד אין אייראָפּאַ, וועלכע האָט געפיהרט אַזאַ ליבעראַלע דעוויזען־פּאָליטיק. מ'האַלט אויך, אַז דער נייער דעקרעט וועט נישט האָבען קיין אונ־ גינסטיגע ווירקונג אויף די האַנדעלס ־ אומזאַצען צווישען פּוילען און אויסלאַנד, ווייל דערויף וועט מען בעקומען וואַלוטע. די קאָנטראָל אויף וואַלוטע אין גאָלד איז דאָ געווען א קלאַפּ פאר די ספּעקו־ לאַנטען. דער זלאָטי וועט נאָך צוליב דעם גע־ שטאַרקט ווערען. די אַמעריקאַנער האַנדעלס־קרייזען האָבען צום זלאָטי א שטאַרקען צוטרוי.

יאַפּאַן וועט פאָדערען פון די סאָוויעטען

צו דעמיליטאַריזירען די גרעניץ־ליניעס

לאָנדאָן, 28 (ספּ. טעל.)

פון טאָקיאָ מעלדעט מען, אַז דער אויסערן־ מיניסטער אַריטאַ האָט דאָס ערשטע מאָל אויפגע־ נומען די אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען. דער מיניסטער האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס שטרעבען פון יאַפּאַן איז צו דערהאַלטען פריינדשאַפטליכע בעציהונגען מיט די שכנים, ווי אויך מיט ענגלאַנד און אַמעריקאַ. אויף דער פראַגע צי יאַפּאַן האָט אָנגענומען דיפּלאָמאַטישע שריט, כדי רוסלאַנד זאָל אַרויסציהען איהר מיליטער פון דער גרעניץ־ סטרעפע, האָט דער מיניסטער געענטפערט, אַז נישט. ער האָט אָנגעוויזען, אַז צווישען רוסלאַנד און יאַפּאַן זענען פערהאַן צו פיל נישט ערלעדיגטע פראַגען, צוליב וואָס ס'איז נישט פערהאַן קיין מעגליכקייט צו שליסען א נישט־אַנגריפס־אָפּמאַך.

אויף דער פראַגע פון די זשורנאַליסטען צי ס'קען אויסגעמיטען ווערען א בעוואָפענטער צוזאַ־ מענשטויס צווישען רוסלאַנד און יאַפּאַן האָט מי־ ניסטער אַריטאַ געגעבען אַנ'אויסמיידענדער ענט־ פער, און אויף א צווייטער פראַגע צי אַזא מלחמה איז מעגליך, האָט דער מיניסטער געענטפערט „אויף דער וועלט זענען נישט פערהאַן קיין שום אומ־ מעגליכקייטען".

טאָקיאָ, 28. (ספּ. טעל.) דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר אין טאָקיאָ, יורעניעוו, האָט בעזוכט דעם יאַפּאַנישען אויסערן־מיניסטער מאַריטאַ און איהם מיטגעטיילט, אַז די מאָסקווער רעגירונג איז מסכים אויף דעם יאַפּאַנישען פאָרשלאַג צו בעשטי־ מען א געמישטע יאַפּאַניש־מאַנדזשוריש־סאָוויעטישע קאָמיסיע, כדי אויסצופאָרשען די גרעניץ־אינצי־ דענטען און כדי צו בעשטימען די גרעניץ־ליניע אין דעם טייל, וואו די אינצידענטען זענען פאָר־ געקומען.

דאָס איז א הנחה פון די סאָוויעטען צו יאַפּאַן, ווי מ'האַלט, טוט דאָס רוסלאַנד צוליב דער סערוויקעלטער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע אין איי־ ראָפּאַ. מען רעכענט, אַז יאַפּאַן וועט בקרוב שטע־ לען די פאָדערונג, אַז רוסלאַנד זאָל אַרויסציהען איהר מיליטער פון ווייטען מזרח און זאָל דעמילי־ טאַריזירען די סאָוויעטישע גרעניצען, אין אַזא פאַל וואָלטען די בעציהונגען צווישען ביידע מלוכות ווידער אָנגעשטרענגט געוואָרען.

...אַד און פאַר די וואַהלען אין פראַנקרייך

פאָלקס־פראָנט רופט צו דערהאַלטען די דיסציפּלין

…אַריז, 28 (ספּ. טעל.)

…די הייגטיגע ציימונגען רעדען ווייטער אַרום …אויסגאַנג פון די זונטאָג'דיגע וואַהלען. „עקאָ …אַרי" בעטאָנט, אַז דער וואוקס פון די קאָמו־ …נישע איינפלוסען אין די סערוואַנא ־ דעפּאַרטאַ־ …ען איז אַריבער אַלע ערוואַרטונגען, דאַוועגען …שטעהט דעפּאַרטאַמענטען איז ער נישט אַזוי …ך.

…מאַטען" ערקלערט, אַז דער אויסגאַנג פון די …ען שפּיגעלט אָפּ די אונצופרידענקייט פון די …ע מאַסען צוליב דער וואַקסענדער אַרבייטס־ לאָזיגקייט און ווירטשאַפטליכען קריזיס. די אמת'ע זיגער זענען די קאָמוניסטען, וועלכע האָבען אויס־ גענוצט פאר זייערע צילען די אָרגאַניזאַציע פון פאָלקס־פראָנט.

דער אָנפיהרער פון די סאָציאַליסטען לעאָן בלום רופט אין „פּאָפּולער" צו דערהאַלטען די דיס־ ציפּלין אין די רייהען פון פאָלקס־פראָנט בעת די דערצידערענהע וואַהלען אין קומענדיגען זונטאָג.

אין „הומאַניטע" איז אָפּגעדרוקט אַנ'אַרטיקעל פון קאָשען וועגען זיג פון די קאָמוניסטען.

ציקלאָן איבער אַרגענטינאַ

אונטערגעשווענקט פיל הייזער

…ועגאָס ־ איירעס, 28 (ספּ. טעל.)

…געוואַלדיגער שטורם־ווינט איז אַדורך איבער …פּראָווינץ מענדאָזאַ, אָנמאַכענדיג גרויסע היז־ …ס'זענען פאַרהאַן טויטע און פערוואונדעטע. …ווינט איז געפאַלען גוס־רעגענס, וועלכע האָ־ בען געבראַכט צו פערפלייצונגען. דאָס וואַסער האָט אונטערגעשווענקט פיל הייזער. אויף די גאַסען פון מענדאָזאַ דערגרייכט דאָס וואַסער ביז א מעטער די הויך.

ווער וועט זיין פּרעז. פון שפּאַניען

רעפּובליקאַנער דערגרייכט א מעהרהייט ביי די עלעקטאָרען־וואַהלען

פּאַריז, 28 (ספּ. טעל.)

פון מאַדריד מעלדעט מען, אַז לויט די ביז־ איצטיגע רעזולטאַטען פון די וואַהלען פון עלעק־ טאָרען, וועלכע דאַרפען צוזאַמען מיט'ן פּאַרלאַמענט אויסוועהלען א פּרעזידענט, איז א בעדייטענדע צאָהל שטימען געפאַלען אויף די סאָציאַליסטישע און קאָמוניסטישע קאַנדידאַטען, צום ערפאָלג פון דער סאָציאַליסטיש־קאָמוניסטישער ליסטע האָט אויך געבראַכט דאָס אָפּהאַלטען זיך פון די רעכטע ביי די וואַהלען, די רעפּובליקאַנער האָבען אָבער דער גרייכט א מעהרהייט. צוליב דעם איז די קאַנדידאַ־ טור פון איצט אַמטירענדען פּרעזידענט מאַרטינעז באַריאָ, וועלכער געהער צום פליגעל פון די מע־ סיגע סאָציאַליסטען — כמעט ווי זיכער.

די לינקע רעפּובליקאַנער שטיצען אָבער די קאַנדידאַטור פון איצטיגען פּרעמיער אַזאַניאַ

קאַרדאָבאַ, 28 (ספּ. טעל.)

די אַרבייטער פון די היגע עלעקטראָמעכאַנישע פאַבריקען האָבען פּראָקלאַמירט אַנ'אַלגעמיינעם שטרייק.

Dr. med.

HALTRECHT

ספּעציעל־אַרצט פאַר הויט,־געשלעכטס קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען און נעמט אָן

פּיעטריקאָווער 161 טעל. 245-21

פּראַנט דריטער שטאָק

פון 10 פריה ביז 2 מיטאָג און פון 7 ביז 9 אָוועגד

זונטאָג פון 11 ביז 1 מיטאָג

פאַר פרויען א בעזונדער וואַרטע־זאַל

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן

וועגען דער „פעניקס"—אַפּערע

פּאַריז, 28 (ספּ. טעל.)

די „האַוואַס"־אַגענטור בריינגט א סענסאַצ־ יאָנעלע ידיעה, אַז די אויספאָרשונג וועגען דער אַפּערע אין דער פערזיכערונגס־געזעלשאַפט פעניקס האָט דערוויזען, אַז די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען האָ־ בען בעקומען פון „פעניקס" 494,000 שילינג און... דער קרן־קימת 500 טויזענד שילינג

א יודישער סוחר דערהרגעט דעם צווייטען מיט א געוויכט

וואַרשאַ, 28 (טעלעפאָניש)

אין רעמבערטאָוו הינטער וואַרשאַ האָבען זיך צוקריגט צוליב א געשעפטליכען ענין די יודען ישראל בלאַרשטיין און נחמן אוגעלניק, בעת דער מחלוקה האָט איגעלניק געוואָרפען בלאַרשטיינען א 2־קילאָדיג געוויכט אין קאָפּ אַריין, בלאַרשטיין איז געפאַלען א טויטער אויפ'ן אָרט.

טויזענד הייזער פאַר יפו'ער פּליטים

וועט אויסגעבויט ווערן אין תל־אביב

תל־אביב, 28 (יט"א טעלעגראַפיש)

אויף א גרויסע קאָנפערענץ אין וועלכע ס'האָ־ בען זיך בעטייליגט פאָרשטעהער פון ועד הלאומי איז בעשלאָסען געוואָרען צו בויען אין דרום פון תל־אביב נייע טויזענד הייזער פאַר די פּליטים פון יפו און אַנדערע געגענדען.

צו דעם צוועק וועט געזאַמעלט ווערן א סומע פון 200 טויזענד פונט.

נדבה פון 3 מיליאָן דאָלאַר

צו בעקעמפען די ראַק־קראַנקהייט

ניו־יאָרק, 28 (ספּ. טעל.)

ראָקפעלער האָט געשענקט 3 מיליאָן דאָלאַר אויף צו זוכען היילמיטלען געגען ראַק.

...ליידען פון די יודישע קינדער אין א דייטשער שולע

…ראַג (יט"א). פון בערלין ווערט איבער־ …ען וועגען א פאָלגענדען פאַל, וואָס כאַראַקטער־ ריזירט די פיינליכע לאַגע פון די יודישע קינדער אין א דייטשער שולע: אנשטאָט באַלען ווערט איצט אין די דייטשע שולען אין דער צייגניש געגעבען א כאַראַקטעריסטיק פון דעם שילער אָדער שילערין. אין א צייגניש פון א דורכגאָס גאָרמאַלער 10־יעה־ ריגער יודישער שילערין ווערט געזאָגט צוו. אַנד.: „צייכענט זיך גאַנץ בעזונדערס אויס מיט אונ־ חברשאַפט". פאַקטיש אָבער ווערט די יודישע שי־ לערין צוליב דער אַנטיסעמיטישער העצע אויסגע־ מיטען דורך אַלע איבעריגע שילערינס אין קלאַס. יוען זי איז איינמאָל אריינגעקומען אין קלאַס, האָט מען זי בעגעגענט מיט פאָלגענדען כאָר: „עזרה האָט געפיהרט די יודען קיין א"י, געפינט יודער אייער עזרה".

דער אונאויפהערליכער און, ווי עס שיינט, אַלץ שטייגענדער אונטערדריקונג און רדיפות אויף יו־ דען". דער אַפּעל ענדיגט זיך מיט אַנ'אויפפאָדערונג צו די ענגלענדער זיי זאָלען קומען צו הילף זייערע ברידער־קריסטען, וועלכע האָבען „אָהן שולד גע־ מוזט פערלאָזען זייערע היימען און לאָזען זיך מיט'ן וואַנדער־שטעקען איבער דער וועלט".

הילפס־אַקציע אין ענגלאַנד לטובת די קריסטליכע „נישט - אַריער" פון דייטשלאַנד.

לאָנדאָן, (יט"א). אין צוזאַמענהאַנג מיט דער זאַמעל־אַקציע פון 50,000 פונט לטובת די קריסטליכע נישט־אַרישע פּליטים, איז אין „טיימס" ערשינען א הייסער הילפס־אַפּעל פון ערציבישאָף פון קענטערבורי. דער ערציבישאָף שילדערט די פערצווייפעלטע לאַגע פון די פּליטים, וועלכע זענען „אַרויסגעשטויסען געוואָרען פון זייער לאַנד דורך

אַלע נישטאַרישע פּראַנט - זעלנער אַלע נישט־אַרישע פּראַנט - זעלנער פער פערבאַנד אין דייטשלאַנד.

בערלין (יט"א). לויט דער פעראָרדנונג פון רייכס־אַרבייטס־מיניסטער דאַרפען אַלע „נישט־אַרי־ שע" געזו. פּראַנט־זעלנע", אויב זיי ווילען גע־ ניסען פון די פריווילעגיעס פאַר פּראַנט־זעלנער, זיך אָנשליסען אין יודישען פּראַנט־קעמפער־פער באַנד. דער פערבאַנד פון יודישע פּראַנט־קעמפער זאָרגט וועגען די עלטערן, אלמנות און יתומים נאָך די 12,000 יודישע פּראַנט־זעלנער, וועלכע זענען געפאַלען אויף די שלאַכט־פעלדער בעת דער לעצטער וועלט־מלחמה. דער פערבאַנד בעזיצט 360 אָפּטיילונגען אין גאַנץ דייטשלאַנד

—*X*—

קיין וויען

אָבפאָהר דעם 30/4 ד. י. 75 זל.

קיין וויען און בודאַפּעשט

פון 8־טען ביז'ן 13־טען מאַי 112 זל.

הבחה־ריידעס

קיין פּאַלעסטינאַ

590 זל.

אינפאָרמאַציעס:

Wagons Lits Cook

פּיעטריקאָווער 68.

וואס שרייבט די פוילישע פרעסע

וועגען די דעוויזען־באגרענעצונג

אין שייכות מיט דעם איינפיהרען די דעוויזען־באגרענעצונגען שרייבט דער „קוריער פאראנני" צווישען אנדערען פאלגענדעס:

„...אויב מען טרעט צו צו א גענויער אנאליזע פון די וואהרשיינליכע מאטיווען, וואס האבען באוואויגען אונזער מלוכה־מאכט, צו דער רעזיזיע צו באגרענעצען די פרייהייט פון געלד־אומלויף, קענען מיר אלס גרונד פון דער רעזיזיע מאמענטען, וואס פליסען ארויס פון די וויכטיגסטע נויטווענדיגקייטען פון אונזער לעבען. אלזא, קודם כל מאנעטארע ריקזיכטען. די פעסטיקייט פון זלאטע איז געוועזען און וועט בלייבען דאס געזעץ פון אונזער ווירטשאפטליכער פאליטיק. אבער דער אויפהאלט פון דער פעסטקייט פון געלד פאדערט איינגע באדינגונגען. עס מוז געזיכערט ווערען דאס אויפהאלטען די אונבעריהרליכקייט פון זיין יסוד, ד. ה. דער זאפאס גאלד פון דער עמיסיע אינסטיטוציע. עס מוז אונמעגליך געמאכט ווערען די מאסען באוועגונג פון די קאפיטאלען, וואס שפילען אין איצטיגען מאנעטארען מעכאניזם א דאמינירענדע ראלע און באהערשען פולשטענדיג דעם גורל פון די וואלוטעס. אלע געדענקען מיר ווי אין 1931 האט דאס אנטלויפען די קאפיטאלען פון ענגלאנד דערפיהרט צום פאלען פון פונט און צום צוזאמענבראך פון גאנצען ביז־איצטיגען מאנעטארען סיסטעם. מיר געדענקען די קאפיטאל־פאניק אין די פאראייניגטע שטאטען און איהרע קאנסעקווענצען — דער פערבאט ארויסצופיהרען גאלד און דאס אפשטעלען דאס אויסטוישען דעם דאלאר. און צי זענען מיר איצט נישט עדות פון א הערגאישען און אין אזוי האפנונגסלאזען קאמף פון פראנקרייך, מיט דער צושטערערישער ווירקונג פון די אנטלויפענדע קאפיטאלען. א קאמף, וואס אין פראנקרייך — וואו איבעראל — וועט נישט געפינען קיין אנדער פערענדיגונג ווי ארויפלעגען א פערבאט ארויסצופיהרען קאפיטאלען און אפשר אויך די דעוואלואציע פון פראנק?

און אויך מיר קענען זיך נישט אויסשליסען פון אונטער דער ווירקונג פון פאקטארען, וועלכע עס האבען זיך נישט געקענט אקעגענשטעלען די פינאנציעל שטארקסטע לענדער פון דער וועלט. און מיר קענען אויך נישט רעכענען אויף אויפצוהאלטען די אונבעריהרליכקייט פון אונזער גאלד־זאפאס און באדינגונגען פון אונבאצוימטע פרייהייט פון קאפיטאלען אומלויף. בעזונדערס ווען מען נעהמט אין אכט אונזערע לאגע, די לאגע פון א פערשולדיגט לאנד, א לאנד, וואו עס דאמינירט דער אויסלענדישער קאפיטאל, מיט אזא גרויסען אנטייל פון שפעקולאציע מאמענט אין ווירטשאפטליכען לעבען.

אין 1929 האט דער גאלד־זאפאס פון באנק־פאלסקי באטראפען 1 מיליארד 200 זל. איצט באטרעפט ער נאר 417 מיליאן. צוויידריטעל פון אונזער גאלד איז אפגעפלאסען אין משך פון 6 יאהר, אין די לעצטע וואכען האט דער אפפלוס זיך אזוי פערשטארקט, אז מיט יעדער רעקארדע האט זיך פערקלענערט די דעקונג פון געלד־אומלויף. דאס גאלד איז אפגעפלאסען צוליב דער אונרוהיגקייט פון די פוילישע קאפיטאל־באזיצער. עס איז אפגעפלאסען צוליב די שפעקולאציע מאנעווערס פון די אויסלענדישע אונטערנעהמער. עס איז אפגעפלאסען צוליב דעפיציט פון צאהלונגס־בילאנס, אין וועלכען עס האט אויסגעפעהלט דער נויטיגער עלעמענט פון גלייכגעוויכט, ווי עס שטעלט מיט זיך פאר די האנדעלס־סאלדא, וואס ענטשפרעכט די גרויס פון די צאהלונגס־פערפליכטונגען לגבי אויסלאנד. די געשעהענישען אין אויסלאנד און די מיט גארנישט באגרינדעטע מורא'ס האבען באוואויגען די באזיצער פון פוילישע וואלוטע, מאסענהאפט אויפצוקויפען פרעמדע וואלוטעס צוליב וואס האבען זיך פערקלענערט די גאלד דעוויזען רעזערווען און עס האט זיך פארטיפט די קאפיטאל־ארימקייט פון אונזער לאנד. דאס איינפיהרען א רעגלאמענטאציע פון דעוויזען, וואס נייטראליזירט די נעגאטיווע פאקטען פון די פאנישע שטימונגען און רעדוצירט דעם אפפלוס פון גאלד ביז צו דער מאס פון די ווירקליכע נויטווענדיגקייטען פון דער נאציאנאלער ווירטשאפט, וועט געבען דער רעגירונג נייע מיטלען צום קאמף פאר דער פעסטקייט פון דער וואלוטע און וועט ענדגילטיג באזייטיגען די סכנה פון צוזאמענבראך פון זלאטע צוליב אפוועקנעהמען זיין גאלד יסוד....

„...דיספאנירענדיג מיטן אפאראט פון דער דעוויזען קאנטראלע וועלען מיר קענען אונזערע האנדעלס־באציהונגען מיט דער וועלט שטיצען אויפן יסוד פון א גענויער אויסגלייכונג פון צאהלונגס־בילאנס מיט יעדען לאנד באזונדער. דעם סחורות־אויסטויש מיט יעדער מלוכה וועלען מיר קענען אדורכפיהרען אויף אזא אופן, אז דער רעזולטאט זאל זיין א פאזיטיווע סאלדא אין דער הויך, וואס ענטשפרעכט טענוי דער גרויס פון דער צאהלונגס־פערפליכטונג, וואס מיר האבען לגבי דער דאזיגער מלוכה.

גלייכצייטיג וועלען מיר קענען א דאנק דער רעוויזען־רעגלאמענטאציע איינשטעלען פעסטע ראהמען פאר דעם אויסלענדישען אימפארט. די דעוויזען באנק וועלען ערטיילען וואלוטעס אויף איינצוקויפען סחורות נישט אויפ'ן ציל פון תיפפ'דיגער קאנסומציע, נאר אויף צילען, וואס זענען פערבינדען מיט העכערע נויטווענדיגקייטען פון אונזער ווירטשאפט, ווי אינדוסטריאליזירונג פון לאנד אדער מאדערניזירונג פון פראדוקציע אפאראט".

דער „טשאס" שרייבט: „דאס איינפיהרען די דעוויזען־באגרענעצונגען וואלט מען געדארפט באטראכטען אלס איבערגאנגס־מיטעל. אלס מיטעל אויפצושטעלען די ערשיטערונגען פון נישט באגרינדעטער פאניק. דער רעגירונגס־קאמיסאר באגרינדעט אויך אין דער ריכטונג דאס איינפיהרען פון דער פעראהרונג. און ווירקליך ענטשטעהען אין אונזער ווירטשאפטליך נישט דיסציפלינירטער געזעלשאפט לייכט און אפט אהן געהעריגע סיבות באאונרוהיגונגען, וואס זענען נאך מעהר אונבערעכטיגט צוליב דעם פאקט, וואס די אנפיהרונג פון אונזער ווירטשאפטליכע פאליטיק גיט נישט קיין שום יסוד צו וועלכער עס איז מורא, אז זי זאל ארויסגעהן אויפן וועג פון עקספערימענטען, צי אויפן געביט פון דער וואלוטע, אבער אויפן געביט פון בודזשעט."

אלזא, אלס א צייטווייליגע פעראררדענונג, מיטן ציל צו באהערשען די פאקטיש אונבאגרינדעטע מורא און די שפעקולאציע, וואס עס ענטשטעהט צוליב דעם, קען מען די דעוויזען־באגרענעצונג אפשר אנערקענען פאר א נויטווענדיגען שריט. דאטוגען דארף מען זיך פון פריהער אויס באווארענען געגען יעדען פרוב איינצופיהרען די דאזיגע באגרענעצונגען אלס א שטענדיגען אינסטרומענט פון אונזער ווירטשאפטליכער פאליטיק.

דעוויזען באגרענעצונגען איינגעפיהרט אויף פעסט, באדייט א פולשטענדיג האמעווען פון אלע אומזאצען מיט אויסלאנד. דאס הייסט אונטערווארפען דער מלוכה רעגלאמענטאציע דעם אימפארט און עקספארט, דעם צופלוס און אפפלוס פון קאפיטאלען, די טוריסטישע באוועגונג א. אז. וו. מען וועט אפשר זאגען, אז אזעלכע באגרענעצונגען קענען זיין מעהר אדער ווייניגער ברייט. יא, אויב עס האנדעלט זיך וועגען צייטווייליגע באגרענעצונגען. ווען עס האנדעלט זיך אבער וועגען א שטענדיגען פונקט פון ווירטשאפטליכען פראגראם, איז ענטוועדער זיי טעהמען ארום דעם גאנצען אומזאץ מיט אויסלאנד אדער זיי וועלען זיין פולשטענדיג ווירקונגסלאז....

...דאס אויסנוצען די דעוויזען־באגרענעצונגען צו סטאטיסטישע אינפלאציע שריט, וועגען וועלכע איינינע קרייזען חלומ'ען שוין פון לאנג, וואלט מען געדארפט, פערשטעהט זיך, פון פריהער אויס אויסשליסען".

די „אי. ק. צ." שרייבט צווישען אנדערען:

„דאס פערעפענטליכען דעם דעוויזען דעקרעט קען זיך עמיצען אויסווייזען אלס אנ'ערשיטערונג, אויפטרייסלונג, אדער היץ. עס איז אבער פערהאן א היץ, וואס מאכט געזונטער, נאך וועלכער עס קומט א באסערונג. דאס רוב לענדער האבען שוין אזא היץ אדורכגעמאכט און זענען דערין געזונטער געווארען; לאמיר האפען, אז דאסזעלבע וועט זיין אין פוילען.

אבער דאס איז אפהענגיג קודם כל פון געזונטע נערווען און רוה. רוה און געזונטע נערווען זענען היינט נייטיג דער געזעלשאפט מעהר אפשר ווי ווען עס איז פריהער."

—*X*—

די געשעהענישען אין ארץ־ישראל

און די יודען פון היטלער־דייטשלאנד

אין „פאריזער טאגעבלאט" פערעפענטליכט געארג בערנהארד א גרעסערען ארטיקעל וועגען די געשעהענישען אין ארץ־ישראל, צווישען אנדערען שרייבט ער אויך וועגען די באציהונגען פון די דייטשע יודען צו זייער נייער היימאט. געארג בערנהארד מאכט צווישען אנדערען פאלגענדע אינטערעסאנטע אויספיהרונגען:

„נעכטען האט א אראבישער פיהרער אין א אינטערוויו מיט דעם פארשטעהער פון דער „האוואס" אגענטור זיך ארויסגעזאגט אין א זעהר קריגערישען טאן. מען דארף זיינע אויספיהרונגען פונקט ווי די ידיעות, וואס ווערען פערשפרייט איבער עגיפטען וועגען דעם פערנעהם פון די געשעהענישען נישט שענקען א צו שטארקען צוטרוי. פון דער אנדערער זייט טוט מען אבער אויך גוט ווען מען איז פארזיכטיג אויך צו די בערוהיגונגס ידיעות, מצד דעם ענגלישען און יודישען צד. זיכער דארף מען נישט גלויבען, אז מיר שטעהען שוין ערב א אראביש־יודישע מלחמה, אבער די אפטע אויסברוכען פון די אראבישע פאלקס ליידענשאפטען, מען קען זיי האלטען פאר ספאנטאן אדער קינסטליך ארויסגערופען — זענען דאך א באווייז דערפאר, אז די יודישע נאציאנאלע היים אין ארץ־ישראל איז בשום אופן נאך נישט געזיכערט ווי דאס איז געוואונשען אין די אינטערעסען פון די ארץ־ישראל יודען און אויך (נאך אונזער פעסטער איבערצייגונג) אין די אינטערעסען פון גרעסטען טייל פון דער אראבישער באפעלקערונג.

די דאזיגע דערקענטניש וועט נישט בלייבען אהן פאלגען פאר דער צוקונפט. נאך היטלערס קומען צו דער מאכט אין דייטשלאנד איז די ענטוויקלונג פון ארץ ישראל אוועק אין א אונפארגעזעהענער ריכטונג. ביז דאן איז געבען דער מאסע יודען וואס זענען געקומען פון די געפעהרליכע געגענדען אין די לענדער פון מזרח אייראפע, אין דער אלטער היימאט פון'ם מערב געקומען נאר יונגע מענשען, וואס האבען זיך אליין אויסגעוועהלט דעם גורל. וועלכען זיי האבען געקענט. עס זענען געווען פרישע יונגלעך און מעדלעך באהערשט פון דעם אונגעצוימטען ווילען מיט דער ארבייט פון זייערע הענד פרוכטבאר צו מאכען דעם באדען און צו קעמפען געגען דער קמצנות פון דער ערד, וואס איז אמאל געפלאסען מיט מילך און האניג, די גרויזאמקייט פון היטלער רעזשים און די אונרחמנותדיגקייט מיט וועלכער עס ווערען אין דריטען רייך אדורכגעפיהרט די ראסען געזעצען, האט אויך זייט 1933 געטריבען קיין ארץ ישראל א סך דייטשע יודען פון וועלכע האבען ווייניגער געטראכט וועגען זייער ניי אנטדעקט ?דענטום ווי וועגען דעם, ווי אזוי ארויסצוראטעווען זייערע קאפיטאלען פון דריטען רייך, און זיי רוהיג דארט פערוועגדען. מען קען נישט לייקענען, אז דער קאפיטאל צופלוס האט געהאט א ווערט פאר'ן לאנד. אבער פון דער אנדערער זייט האט ער אויך סוף כל סוף פערפעלשט די ארץ־ישראלדיגע פאלקס ווירטשאפט און ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען אין די לעצטע חדשים, האט עס דערפיהרט צו קאפיטאליסטישער שוואנקונגען אין דעם דאזיגען לאנד וואס טראגט נאך יעדענפאלס א קאלאניאל כאראקטער און וואס זענען געווען נישט געוואונשען. ווען א רייהע פון די דאזיגע פערבלאנדזשעטע עלעמענטען וועלען זיך איצט דורך נייע וואנדערונגען טראכטען צו ברענגען אין זיכערהייט זייער לעבען און פערמעגען, וועט דאס באמת נישט זיין קיין אומגליק — ווען עס זאל אפילו אויף א געוויסען מאמענט ענטשטעהען אפשר געוויסע ווירטשאפטליכע שוועריגקייטען. עס איז אבער א סך בעסער, אז די דאזיגע ווירטשאפטליכע געזונדונגס מעסיגע רייניגונג, וועלכע האט דאך געמוזט אמאל קומען, זאל שוין איצט געשעהען, איידער שפעטער.

איך האב שוין מעהרערע מאל אנגעוויזען אויף דער זעהר קלוגע פעסטשטעלונג פון מאנטעסקא, אז מלוכות קענען זיך דערהאלטען נאר מיט די זעלבע מיטלען, דורך וועלכע זיי זענען געגרינדעט געווארען, דאס באציהט זיך אין א געוויסער מאס נאר אויף ארץ־ישראל. די נאציאנאלע יודישע היים דארט, איז געגרינדעט געווארען, הויפטזעכליך פון יענע מענשען, וואס האבען זיך אויסגעלאכט פון יעדער נויט און אין שווערער ארבייט ערווארבען דעם באדען וועלכען זיי האבען אפט אפילו אויף דעם רוקען געמוזט שלעפען די ערד אין וועלכען זיי האבען געוואלט פערזייהען די זוימען אויף זאמדיגע בערגלען.

אין זייערע רייהען האבען אין די לעצטע צעהנדליגער יאהרען א סך געארבייט, וואס האבען צוליב זייערע איבערצייגונגען פערלאזען די לוקסאריעזע וואוינונגען אין מערב בערלין, בכדי אנצוהויבען אין ארץ־ישראל א ניי לעבען, און האבען אויסגעהאלטען דעם שווערען קראפט און כאראקטער פרובע. צו די דאזיגע פיאנערן געהערט דאס לאנד און צו זיי קען צושטעהען אלס פאכיגער חבר, וועמען עס איז זיך בעוואוסט, אז נאך אויף צעהנדליגער יאהרען וועט אין ארץ ישראל קענען עקזיסטירען דער וואס איז גרייט געפעהרליך צו לעבען, ווייל דאס לאנד מוז טעגליך און יעדע שעה פערטיידיגט ווערען, און אפטמאל ווי עס האבען באוויזען די איצטיגע געשעהענישען אויך מיט געווער. אבער קודם כל מיט יעגער עקשנות'דיגער צילבאוואוסטער פאציפיסטישער ארבייט, וואס באשטעהט הויפטזעכליך אויך אין געווינען דעם צוטרוי פון דער נישט יודישער באפעלקערונג. די דאזיגע ארבייט קען אבער נאר לייסטען דער, וועמען עס איז ארגעפילט מיט אונבעהגליכער געדולד און ליבע צום דאזיגען לאנד. נישט אבער דער, וואס טרויערט נאך דעם פערלוירענעם לעבענס־שטייגער אדער ער ווארט נאר אויף די ווייטע בערגעס פון מיטעללענדישען ים פארטצוזעצען די אנגענעהמע בעקוועמליכקייטען פון דעם שפרעע פון מיין אדער פון רהיין. אין ארץ ישראל צו לעבען איז א גורל. אבער דארט איז דאס שמידען פון יודישען גורל, א סך שטארקער ווי ביז איצט אין ערגיץ־וואו לעגט געווארען אין יודישע הענד".

—*X*—

דאס פאל'ן פון אדיס־אבעבא

וועט נאך נישט בעדייטען די קאפיטולאציע פון אביסיניען

די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראט האט זיך פערענדיגט. עס זענען אדורכגעפאלען אלע פרובען צו ליקווידירען דעם איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט. צווישען די פארשטעהער פון די גרויסע מלוכות איז געשלאסען געווארען א שטילשווייגענדיגער הסכם גארנישט אונטערצונעהמען ביז צו די פראנצויזישע וואהלען און וואהרשיינליך ביז צו דער נאהענטסטער סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראט, וואס וועט פארקומען דעם 11. מאי. דערווייל קומען אבער אין אביסיניען פאר ווייטערדיגע קאמפען, וועלכע שפילען זיך שוין אפ אויף א 150 קילאמעטער פון אדיס אבעבא. וואס וועט געשעהען אויב די הויפט שטאט וועט פערנומען ווערען דורך די איטאליענער? צי וועט דאס בעדייטען א סוף צו דער מלחמה? און צי וועט זיך דערמיט פערענדיגען די מלחמה אין זשענעווע?

א אויסלענדישע צייטונג האט וועגען דער פראגע אדורכגעפיהרט א אנקעטע ביי אנגעזעהענע פאליטיקער אין זשענעווע. מיר ברענגען איינינע מיינונגען פון די דאזיגע פאליטיקער.

דער פארזיצענדער פון דער קאמיסיע פון 18 וואסקאנצעלוס האט ערקלערט: אין די אונטערהאנדלונגען פון די אנפיהרענדע פאליטיקער, אין שייכות מיט דער אויסערגעוועהנליכער סעסיע פון פעלקער־ליגע ראט איז רייף געווארען די איבערצייגונג, אז עס איז געוואונשען א גייסטיגער וואפען־שטילשטאנד ביז צו דער פערענדיגונג פון די פראנצויזישע וואהלען. אזוי ארום זענען מיר אריינגעטרעטען אין א צייט פון א פאליטישען מאראטאריום ביז צום 11. מאי, דעם טאג ווען עס קומט זיך ווידער צונויף דער פעלקער־ליגע ראט.

איך בין פולשטענדיג גרייט צו הערען די מיינונג, אז אין זשענעווע איז ווידער פארגעקומען א פערראט, און אז דער גורל פון אביסיניען איז איבערגעגעבען געווארען אויף דעם אויסגאנג פון די שלאכטען אויף די קאמפס־פעלדער. בעזונדערס שמועסט מען, אז דאס פאלען פון דער אביסינישער הויפט שטאט אין דער צייט פון מאראטאריום וועט ענטשיידען וועגען גורל פון דעם איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט. אבער דאס איז נישט אזוי, דערמאהנט אייך, אז בעת דער מלחמה זענען אלע מאראקאנישע שטעט אריינגעפאלען אין די הענד פון שונא און דאך האט דאס נישט געהאט קיין איבערפלוס אויפ'ן אויסגאנג פון דער מלחמה. אין קאלאניאלע מלחמות האנדלט עס זיך נישט אין ערגעס אבערען, נאר אין פאציפיצירען. אייגענטימער פון הויז ווערט מען נישט דאן, ווען מען ציהט זיך אין איהם אריין, נאר אין דעם מאמענט, ווען עס ענטשטעהט די זיכערקייט, אז מען וועט דיך נישט דערשיסען פון הינטער'ן פלויט ביים ארויסגעהן פון הויז.

אזוי ארום וועט דאס פאלען פון אדיס אבעבא לחלוטין נישט בעדייטען די פולשטענדיגע עראבערונג פון אביסיניען און עס וואלט געווען פאר ביידע צדדים נאאייו צו גלויבען, אז ביז דעם 11. מאי קען מען בעשאפען א מיליטערישען געשעהענעם פאקט, וואס וועט געבען זשענעווע א שאך־מאט.

עס איז אין די אינטערעסען פון די איטאליענער און אביסינער צו וויסען, אז דאס אפלעגען די זשענעווער אונטערהאנדלונגען און מיין בעשלוס נישט צוזאמענצורופען די סאנקציע קאמיסיע ביז צום 11. מאי בעדייט נישט די קאפיטולאציע פון זשענעווע פאר געשעהענע פאקטען.

דער פראנצויזישער פארשטעהער אין פעלקער בונד פויל באנקור האט ערקלערט:

דער פרוב צו ברענגען צו א שלום איז אדורכגעפאלען, — דער פרוב מוז בעניים ווערען!.. עס וואלט געווען א אומזין צו טראכטען, אז די צייט וואס וועט אדורכגעהען צווישען די ביידע סעסיעס פון דער פעלקער ליגע קען מען נישט צוריק געווינען, ווען אפילו אייבער פון אונז וואלט געווען אין דער מיינונג, אז ביז צום 11. מאי קען מען אויף וועלכען עס איז אופן שאפען א „געשעהענעם פאקט", וואלט קיין איין מיטגליד פון פעלקער־ליגע־ראט נישט גענומען אויף זיך די פעראנטווארטליכקייט אפצולעגען די לעזונג פון איטאליעניש־אביסינישען קאנפליקט. נאר מיר אלע זענען איבערצייגט דערין, אז נאך דער סעסיע פון פעלקער־ליגע־ראט נאך דער אנערקענונג פון דורכפאל פון דער מיסיע פון „קאמיטעט פון 13", וועלען די פרובען צו דערנעהנטערן צו א פערשטענדיגונג נישט אויפהערען, וועלען נישט איבערגעריסען ווערען. די אייראפעאישע און אויסער־אייראפעאישע פראבלעמען זענען אזוי פערשידענארטיג, אז די פרובען צו רעגולירען דעם אביסינישען קאנפליקט קען מען בכלל נישט אפשטעלען. דעריבער בעדייט דער איבעררייס צו דער נאהענטסטער סעסיע פון פעלקער־ליגע ראט נישט קיין ווילען איבערצולאזען דעם פראבלעם אונגעלעזט. להיפוך, דאס בעדייט א בעשלוס צו נעהמען ענערגיש צו אלע וויכטיגע פראגען דער וועלט פאליטיק, צו אלע ברענענדיגע אייראפעאישע פראבלעמען".

דער ערשטער אביסינישער דעלעגאט, דער רידישער ראטגעבער פון נעגוס, אבער סאן, האט ערקלערט: — אין די לעצטע טעג האט מען נישט איינמאל געפרעגט צי דאס פאלען פון אדיס אבעבא וועט בעדייטען דער סוף פון דער מלחמה. איך בין דעריבער צופרידען פון דער מעגליכקייט צו קענען ערקלערען פאר דער עפענטליכקייט, דאס פאלען פון אדיס אבעבא בעדייט נישט קאפיטולאציע פון אביסיניען.

איך ווייס, אז געגען דער אביסינישע' רעגאציע ווערט ארויסגערוקט די בעשולדיגונג פעלשען די דעפעשע פון נעגוס צו דער פעלקער...

(ווייטער זעה 10־טע זייט)

די בלוטיגע טעג אין יפו

פון אונזער ספּעציעלען א"י־קאָרעספּאָנדענט
דוד שמיד

...וואָך דעם 15טען אפריל געגען 8 אַ זייגער
...ענען אויפן וועג תול־כרם — שכם
...ריג פון חיפה קיין תל־אביב אויפגעהאַלטען
...ן דורך אַראַבישע „רויבער" די אויטאָמאָבי־
... ס'איז געפרעגט געוואָרען ווער ס'איז אַ ייד.
...ר האָבען אַריינגעשאָסען אין די לאָמפּען פון
...עם און זיי אויסגעלאָשען. ס'איז מערקווירדי־
... די רויבער האָבען בלויז געטשעפּעט יודען.
...רוגעפאָהרען אַ דייטש פון שרונה (סאַראָ־
תל־אביב) און אַזוי־ווי ער האָט זיך צו דער־
...געבען אַז ער איז אַ „אַלעמאַניאַ", אַ דייטש
...די איבערפאַלענדיגע אַראַבער איהם געהייסען
... ווייטער. אויף טויט דערשאָסען געוואָרען
...מפות הענדלער פון תל־אביב דער עטליכען
...ליאָהריגער ישראל אברהם חזן. צווי שאָ־
...ראַנענבערג און נפחי זענען געוואָרען שווער
...ונדעט, און ראַנענבערג ראַנגעלט זיך מיטן

...לויה פון חזן האָט בעדאַרפט פאָרקומען
...טאָג נאָכמיטאָג, אָבער די פּאָליציי האָט מער־
...שפּליגען אויף פרייטאָג. זייגער 10 האָט
...ם מת מטהר געווען. ביים חדר המתים פון דער
...״ האָט דער אָנפיהרער פון די גרעסטען אין
...יב (חזן איז געווען אַ סאָלאָניקער) מספּיד גע־
...ם טויטען, דער צוג האָט זיך בעוועגט צו דער
... שוהל אויף אַלענבי גאַס, וואו ס'איז גע־
...געוואָרען קדיש. דערנאָך האָט מען דעם מת
...ען צו דער ספרדישער שוהל „אליהו הנביא"
... פלעגט דאַווענען, פון דאָרט האָט מען בער
... אַרויסגעפאָהרען מיטן וואָגען פון דער חברה־
... אויפן נייעם בית הקברות קיין נחלת־יצחק,
...ר האָט די מענגע ספּאָנטאַן בעשלאָסען צו
... דעם טויטען צו די עירייה און פון דאָרט
...אַלטען בית הקברות, וועלכער ליגט אין שטאָט
... שריט פון'ם צענטרום. דאָרט ליגען אויך די
... פון די איבערפאַלען אין 1921 און 1929.
... די לויה איז צוגעקומען צו דער עירייה איז
...ס איינציגווייז געוואַקסען אויף בערך 2000
..., און דאָרט איז זי געוואָרען צו אַנ'אַלגע־
... פּראָטעסט מאַניפעסטאַציע. אויפן באַלקאָן
...ר עירייה קומט אַרויס וויצע־בירגערמייסטער און
...ר שטעל־פערטרעטער פון דיזענגאָף'ן ישראל
...ימן צווייטען וויצע־בירגערמייסטער דב הוז.
...אָט מספּיד געווען דעם קרבן פון די רוצחים
... דעם עולם ער זאָל בעגלייטען דעם טויטען
... לעצטער רוה. און זיך דערנאָך צושעהן רוהיג
... די גאַנצע צייט האָבען דעם טרויער צוג בע־
... אויטאָמאָבילען מיט ענגלישע פּאָליציאַנטען
...ונג. אויפן בית הקברות זענען געשינען די
...מייסטער ישראל רוקח, דב הוז, צבי לתּיאַני־
... דום צבי פּנקס. וועלכע האָבען גערעדט ביים
... האָבען דערמאָהנט די וואָס זענען געפאַלען
...ידוש השם.
...ת דער לויה זענען אַלע געוועלבער געשוועען
...טאָג, ס'האָט געהערשט אין תל אביב אַ רעד־
...ע שטימונג און מ'האָט אַרויסגעזעהען דעם
... פון די אויגען פון דער בעפעלקערונג.
... דער לויה האָבען די מאַסען דעמאָנס־
...ט אין שטאָט אַריין. די פּאָליציי האָט זיך
... געווען צעטיילט, איין אויטאָמאָביל איז פאָר־
...אָהרען און איין אויטאָמאָביל איז נאָכגע־
... נאָך די „דעמאָנסטראַנטען". ס'פערשטייט
... די געמיטער זענען געווען צעהיצט און אויפ־
... אומפּערזענטוואָרטליכע עלעמענטען האָבען
...ען צו שרייען „בוז" און ווען די פּאָליציאַנ
...ען אַרויס פון די אויטאָמאָבילען און אָנגעהויי
...טרייבען דעם עולם זענען פון דער מענגע
... שטיינער. דאָ האָט קצין קרעמער אָפּגעגעבען
... בליינדע שאָסען אין דער לופט, און ס'איז
... אַז אַ יונגערמאַן איז פערוואונדעט געוואָרען

בסך־הכל זענען פערלעצט געוואָרען דורך דער פּאָלי־ציי 15 מענשען, 11 האָט מען תיכף נאָך דעם ווי מ'האָט זיי געגעבען די ערשטע הילף, אהיימגעשיקט און 4 זענען פערבליבען אין שפּיטאָל „הדסה". אַרעס־טירט האָט מען 11 מענשען, דערפון זענען 5 אין שפּיטאָל „הדסה" און ביי זייערע בעטען שטעהען פּאָליציאַנטען.

די שטימונג איז אַ ביסעל בעשפּאַנט. די נאָכמי־טאָגס־אויסגאַבעס פון „האַרץ" און „דבר" ווערען ממש געריסען פון די הענט.

שבת איז אין תל־אביב געווען פערהעלטניס־מעסיג רוהיג. אַנזאַמלונגען פון מענשען ווערען צו־טריבען דורך דער פּאָליציי.

זונטאָג האָט אין תל־אביב אָנגעהויבען דאָס לע־בען ווי געוועהנליך. די לופט איז געווען עפּעס נישט אין אָרדנונג. אָבער די אַרבייטער זענען געגאַנגען צו דער אַרבייט, די סוחרים האָבען אויפגעמאַכט די געשעפטען און ווער ס'האָט געהאַט צו טהון אין יפו איז אַהינגעפאָהרען, געגען האַלב 10 הערט מען אין תל־אביב שמועות וועגען **איבערפאַלען אויף יודען אין יפו.** לכתחילה מיינט מען אַז דאָס זע־נען פּלאַטקעס, אָבער שוין הויבט מען אָן ברענגען צושלאָגענע מענשען פון יפו. מענשען מיט צובלוטיגטע קעפּ, געבראָכענע אברים. אין די אויטאָבוסען נומער 3 פון „המעביר" זענען אַריינגעוואָרפען געוואָרען שטיינער, מענשען צוקאַליעטשעט. דער „מגן דוד אדום" בעקומט צו טהון. די פערבינדונג צווישען תל־אביב און יפו הערט זיך אויף. נישט דער יודישער אויטאָבוס נומער 3 און דער אַראַבישער נומער 2 פאָהרען, שוין הערט מען פון דריי טויטע. אין נוה־שלום, אַ שטאָט־טייל וואָס פערבינדט תל־אביב מיט יפו, איז געהרגעט געוואָרען זייגער האַלב 10 אליעזר בוצ'יצקי, אַ סוחר וואָס איז געווען דאָרט איינקאַסי־רען געלד. אין סאַמע צענטרום פון יפו ביי דער אַנגלאָ־פּאַלעסטינאַ־באַנק איז געשטאָכען געוואָרען חיים פשיגאָדא אַ געהילף פון אַנ'אַדוואָקאַט. חוץ דעם נאָך אַ קרבן וועמענס נאָמען איז נישט בעקאַנט. קוים ווערט מען געוואויר פון די דריי קרבנות הערען מיר פון פרישע דריי: יצחק פרנקל דודיק שאַמבאַרעל (4 מאָל געשטאָכען) חיים קאַרענפעלד, חוץ דעם זענען פאַראַן 4 טויטע אין יפו'ער מיליטער־שפּיטאָל און מען ווייסט נישט ווער זיי זענען. אָהן אַ שיעור ברענגט מען פערוואונדעטע, צושלאָגענע יודען פון די אָנגרענעצענ־דיגע גאַסען ביי יפו.

דער סך הכל: **10 טויטע און 50 פערוואונ־דעטע אין משך פון צוויי שעה!!!**

די איבערפאַלען האָבען זיך אָנגעהויבען, ווייל **אַראַבער האָבען דערצעהלט אַז אין תל אביב האָבען יודען געהרגעט דריי אַראַ־בער**, ס'האָט זיך אָנגעהויבען אַנזאַמלען די אַראַבי־שע יוגענד אין די גאַסען קינג־דזשאָרדזש און פּוס־טרום. פּאָליציי בעוואָפענט מיט געוועהרען, איזערנע העלמען אויפן קאָפּ, בעזעצט תיכף אַלע גאַסען, וואָס פערבינדען ביידע שטעט תל־אביב און יפו, און דער פערקעהר איז לגמרי איבערגעריסען. די אויטאָבוסען פון „אגד", וואָס פאָהרען פון און קיין ירושלים ווע־רען אויפן וועג בעוואָרפען מיט שטיינער און הערען אויף צו קורסירען. די פערבינדונג מיט די קאָלאָניעס בית־וגן, רחובות, נס־ציונה, ראשון־לציון איז איבער־געריסען, ס'ווערט אויסגערופען אויסנאַהמס־צושטאַנד — „מצב מיוחד". נאָך 7 אַ זייגער אָוונט ביז 5 אין דערפריה טאָר זיך קיין מענש נישט געפינען אין גאַס. דאָקטוירים זשורנאַליסטען, קראַנקען־טרעגער מעלדען זיך ביי די עירייה און פערלאַנגען ספּעציעלע בעוויליגונגען פאַר דער צייט צווישען 7 אָוונט און 5 פאַרטאָג. די עירייה איז בעלאַגערט מיט מענשען, אָבער ס'הערשט אָרדנונג אין שטאָט.

די פּאָליציי מעלדעט דעם טויט פון צוויי אַראַ־בער און 14 פערוואונדעטע. און אַלץ דורך דער פּאָ־ליציי. בשעת די יודען זענען געשלאָגען און געטויט געוואָרען פון אַראַבער האָבען די אַראַבער פון יודען גאָרנישט געליטען. אַזוי זעהט אויס די „יודישע פּראָוואָקאַציע".

אין גאַנצען לאַנד הערשט רוה.

מאָנטאָג פון אַ זייגער 5 פריה, אַזוי ווי דער „מצב מיוחד" הערט אויף, זאַמלען זיך מחנות אַראַבער אָנ־געטהון אין שוואַרצע מלבושים וואָס בעדייט ביי זיי יום־טובדיג אין די אַרומיגע גאַסען הכרמל, דרך־יפו—תל־אביב, סאַלאַמה, שכונת שפּירא און ביי די פּרדסים. קיין תל אביב גופא געטרויען זיי זיך נישט אַריין. אין די געגענדען שטעהען שטאַרקע פּאַ־טראָלען פּאָליציי.

אַ טרויער הערשט אין תל אביב. היינט גאַנץ פריה ווערען בעגראָבען 9 קדושים.

פּריוואַטע אָרדנער שפּערען אָפּ די באַלפור און די מזאה גאַס. וואו ס'געפינט זיך די „הדסה" און דער טויטען קאַמער.

זעקס אַ זייגער קומען אָן די פּני משפּחות פון די הרוגים. ס'דערהערען זיך יעמערליכע געוויינען און יללות. וועלכע ווערען שטאַרקער ווען מען ברענגט אַרויס די מתים איינגעהילט אין ווייסע ליילעכער, כאָטש ס'איז נאָך זעהר פריה זאַמלען זיך אָן טויזנ־טער מענשען אין דער אַלענבי גאַס. סדרנים און אַר־בייטער פון דער עירייה שליסען אַ קייט, און לאָזען אַהין־אַרום די גאַס פריי פאַר דעם טרויעריגען ליי־כענצוג. אין פערטעל פאַר זיבען בעוועגט זיך דער צוג. פאָרען געהען: ישראל רוקח, דב הוז, אבנר שלוש, קצין אפּשטין, דער בעצירקס־אָפיציר.

ניין קרבנות טראָגט מען: אליעזר בוצ'־יצקי, יצחק פרענקעל, חיים פשיגאָדא, שמריהו קרעד־מער, דוד שאַמבאַרעל, חיים קאַרענפעלד און דריי, וועמענס נעמען מען האָט נאָך נישט פעסטגעשטעלט.

ביים אַרויסטראָגען די הרוגים דערהערען זיך געוויינען וועלכע געהען עד לב השמים.

די לויה גייט דורך די אַלענבי־גאַס צו דער עירייה.

נישט אַנ'אויג איז געבליבען טרוקען. מענשען האָבען בעקומען ספּאַזמען, האָבען געחלשט, גערעדט האָט בירגערמייסטער מאיר דיזענגאָף, דוד־בן־גריון בן־צבי, פון אַלע דריי רעדעס האָט מען אַרויסגעהערט דעם גרויסען ווי־געשריי, דעם געוואַלדיגען שמערץ וועגען דעם ביטערען פערלוסט פון אונזערע מיט־ביר־גער, פון אונזערע ברידער, וועלכע זענען געפאַלען פון אַראַבישע הענד־אויף קדוש־השם. און צווישען דורך די יללות און געוויינען פון די אָנוועזענדע. נאָכן אָפּזאָגען קדיש און „אל מלא רחמים" בעוועגט זיך דער צוג צום אַלטען בית הקברות. ס'הערשט אַ שטילקייט און טרויער.

אויפן בית הקברות געפינען זיך שוין די פריהע־רע קבורות־אחים, היינט איז עס שוין די דריטע שורה די ערשטע: 48 קרבנות פונם יאָהר 1921, די צוויי־טע: 6 הרוגים פון דעם יאָהר 1929, און איצט די דריטע: 9 קדושים פון כ"ז ניסן תרצ"ו.

די יתומים און קרובים זאָגען קדיש.

דער ריזיגער עולם געהט לאַנגזאַם און שטיל אַוועק.

קוים קומט מען אַרויס פון בית־הקברות דער־זעהט מען אַז אין **כרם־התימנים ברענט.** אַראַ־בער האָבען אונטערגעצונדען צריפים (באַראַקעס), און קליינע הייזער פון דער אָרעמער יודישער בעפעל־קערונג אין די יפו'ער גאַסען. ס'פאַלט אַ פּחד, ווען מען זעהט פון תל־אביב אויס אויף עטליכע עקען ברענען. די פייערלעשער רוקען אויס און ראַטעווען וואָס עס לאָזט זיך. דערווייל מעלדעט מען שוין נייע איבערפאַלען, ווידער טויטע.

די פערביטערונג וואַקסט, פּועלים זענען נישט אַר־רויסגעגאַנגען צו דער אַרבייט.

די שטאָט קאָכט.

דער „מצב מיוחד" דויערט היינט אויך נאָך.

מען ווערט געוואויר אַז צבי ראַנענבערג, דער שאָ־פער וועלכער איז פערוואונדעט געוואָרען ביי די ער־שטע איבערפאַלען אויפן וועג תול־כרם - שכם איז היינט געשטאָרבען.

טעלעפאָנישע ידיעות מעלדען פון דעם גאַנצען לאַנד רוהיג.

די עירייה אַרבייט די גאַנצע צייט, אויך בייניאַכט.

די פּליטים פון די אַרומיגע געגענדען ביי יפו ווערען פערזאָרגט מיט עסען און וואוינונג. דער הויף פון דער גרויסער שוהל אין דער אַלענבי גאַס איז איבערגעפילט מיט פּליטים. ס'רוב תימנער וועלכע האָ־בען ביז איצט געלעבט אין די אַראַבישע גאַסען און געגענדען.

פון די תל אביבער פּאָ־שטעט מעלדעט מען נויי־דען פון איבערפאַלען.

אויך היינט דינסטאָג אַ לויה פון קדושים.

6 קרבנות: צבי ראַנענבערג, טוביה פרומאַק, שלמה מאַריסאַן, זעליג לעווינזאָן, יהודה סימנטוב, און איינער וועמענס נאָמען איז נישט בעקאַנט. אויך היינט געהט דער צוג צו דער עירייה. טויזענדער און טויזענדער מענשען געהען מיט. די משפּחות פון די הרוגים וויינען און יאָמערן. די יללות געהען עד לב השמים. ס'איז שרעקליך אָנצוקוקען פונם באַלקאָן אַראָפּ די זעקס טויטע. (נאָך איצט ביים שרייבען ציטערט מיר די האַנד און דאָס בלוט ווערט פער־שטאַרצט). ס'רעדען ישראל רוקח, יצחק גרינבוים, הרב מ. אוסטראָבסקי און הרב עוזיאל. אַלע רעד־נער רעדען מיט טהרערן אין די אויגען און קענען זייערע הספּדים נישט בעענדיגען, הרב עוזיאל זאָגט קדיש און וויינט ביטער. נאָך'ן „אל מלא רחמים" בעוועגט זיך דער צוג צום בית הקברות הישן. פינף הרוגים לעגט מען צו די נעכטיגע און ראַנענבערג צו דעם פרייטאָג בעגראָבענעם חזן. (זיי ביידע זע־נען צו גלייכער צייט בעפאַלען געוואָרען).

אויך היינט ברענען בערך 100 יודישע הייזער און צריפים, אין אַראַבישען שטאָט־טייל

פון צייט צו צייט הערט מען פון איבערפאַלען.

די צאָהל פון די פּליכטלינגע איז אינצווישען געוואַקסען אויף 7000.

די עירייה טוט וואָס זי קען, פריוואַטע סדרנים און בעוואָפענטע פּאָליציאַנטען האַלטען אָרדנונג אין די גאַסען. וואָס פיהרען קיין יפו.

ס'זענען בעשטראָפט געוואָרען מענשען וועלכע מען האָט געטראָפען אין שטאָט צווישען 7 אָוונט און 5 פריה אָהן בעוויליגונגען; מיט איין פונט צעהן פּיאַסטער דורך אַ ענגלישען ריכטער, וועלכער אַמ־טירט אויף דער פּאָליציי וואַך. דער אויסנאַהמס־צו־שטאַנד דויערט נאָך.

זונטאָג מאָנטאָג און דינסטאָג גיבען אַרויס די צייטונגען „האַרץ" „דבר" „הבקר" און „הירדן" נאָכמיטאָג אויסגאַבעס, וועלכע מען שלאָגט זיך ממש אַרום. מען רייסט זי די פערקויפער אויס די הענט. דער „דבר" ברענגט אַרויס אין די טעג צו צוויי אויסגאַבעס.

מיטוואָך פריה טראָגט מען צום קבר ווידער צוויי מתים: יצחק צייטלין און שלום חדר.

דער טרויעריגער בילאַנס:

18 טויטע און 56 פערוואונדעטע, פון וועלכע עטליכע האַנגלען זיך מיטן טויט.

די קרבנות וועלען מיר נישט פערגעסען!!!

דאָס פערגאָסענע בלוט קענען מיר נישט פערגע־סען!

די קדושים טאָרען מיר נישט פערגעסען!

—*—

אַפּלאָדיסמענטען

סאָוויעטישער פעליעטאָן
פון ב. ריקלין.

...מיר שטורמיש אַפּלאָדירען דעם חבר
...ענקאָ.
... וואָס? פאַר וועלכע מעשים טובים? וואָס
...סעהען?
... וועלען מיר אייך שפּעטער דערצעהלען.
... וועלען האָבען מעהר פרייע צייט. דערווייל
... — איהר פרעגט נישט קיין קשיות און אַפּלאָ־
...עט חבר אַטריושענקאָ מיט אַלע כוחות.
... אין אַלגעמיין גענומען, וואָס אַרט אייך
...הר וועט איהם אַפּלאָדירען? וואָס, ס'וועט
...אַטען צום געזונד? געוויס נישט. און פאַר
... וועט איהר אַ מענשען טון אַ גרויסע
... און דער מענש פערדינט דאָס, ווייל ווייסען
... איהר, אַז ער, דער חבר אַטריושענקאָ,
...די פעהיגקייטען אַריינצוטייטשען אין אַפּלאַ־
...ען די העכסטע פּרינציפּען, וואָס מ'קען
... פאַרשטעלען.
... איצט וועלען מיר אייך דערצעהלען די
... מיט אַלע איינצעלהייטען:
... אין כאַרקאָווער אינסטיטוט פון לופטפליהעריי
...געקומען אַ נייער דירעקטאָר, אַ גדולה, אַ
... ער וועט שוין ווייזען וואָס ער קען. ער
...איינברענגען אַ טאַלק אין דער אַרבייט, און
... ס'זיין מיט מזל!
... דער נייער דירעקטאָר אויף אַ פער
... פון דער קאָמוניסטישער יוגענד־אָרגאַני־
... אינ'ם אינסטיטוט, בעגעגענט מען איהם
... שטורמישע אַפּלאָדיסמענטען.
... איז אָבער אַ פּנים, נישט געווען בעשערט,
... איינדרוק פון די אַפּלאָדיסמענטען זאָל זיין
... אָהן חסרונות, האָבען צוויי מענשען

גראָד נישט אַפּלאָדירט.

די צוויי זענען געווען — די סטודענטען פּאָניאַטענקאָ און מאָזאָליוק. זיי זענען געווען איבּ־גאַנצען גלייכגילטיג, און איינער פון זיי האָט אַרויס־געוויזען אַזוי פיל חוצפּה, אַז ער האָט געהאַלטען אין די קעשענעס די הענט, וואָס זענען בעשאַפען געוואָרען צו אַפּלאָדירען.

אַ העזה פון אַ מענשען! און אַזאַ מענש איז נאָך אַ מיטגליד פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי!

דאָס האָט בעמערקט דער חבר דודיק, אַ יונגער סטודענט, וועלכער האָט געפּאַטשט בראַוואָ מיט אַלע כוחות, און ווענדענדיג זיך צום סטו־דענט מאָזאָליוק האָט ער צו איהם געהאַט אַ טענה: — פאַרוואָס אַפּלאָדירסט דו נישט?

מיט דער פולער זיכערקייט, אַז ער איז דאָ נישט דער איינציגער, וואָס ער פּאַטשט נישט קיין בראַוואָ, האָט מאָזאָליוק געענטפערט: — אין אַזעל־כע פאַלען צאָהל איך נישט פאָראויס. ווען דער דירעקטאָר וועט ווייזען וואָס ער קען, וועל איך איהם דעמאָלט אַפּלאָדירען.

— אַהאַ, — האָט זיך דודיק אויף איהם אַרויפגעכאַפּט, — דו ביזט גאָר פון די לייט וואָס האָבען צופוילטע שטימונגען! אויב אַזוי וועט מען דיר שוין מוזען געבען איבער די הענט.

און דער פלייסיגער דודיק האָט לאַנג נישט געטראַכט און האָט צום כאַרקאָווער פּאַרטיי־קאָמי־טעט אָנגעשריבען אַזאַ מעלדונג:

„איך דענק, אַז דער חבר מאָזאָליוק, וועלכער איז אַ מיטגליד אין דער פּאַרטיי, האָט זיך אַריינ־גענומען אין קאָפּ אַ נישט־ריכטיגען געדאַנק... איך האַלט, אַז מ'דאַרף די פראַגע אויפנעהמען, ווייל אַזעלכע מיינונגען שטימען נישט מיט דעם, וואָס מאָזאָליוק איז אין דער פּאַרטיי."

דאָס מערקווירדיגסטע דערביי איז, וואָס אינ'ם פּאַרטיי־קאָמיטעט האָט זיך נישט געפונען קיין איינער, וואָס זאָל זיך אויסלאַכען פון דער מעלדונג. און ס'איז דאָ אַ פערדרוס, וואָס קיינער האָט דאָרט נישט געפונען פאַר נויטיג צו זאָגען דעם סטודענט דודיק, אַז אַזוי קען ער זיך זיין אַ גאַנץ וואוילער און קלוגער בחור, אָבער דאָ, אין דעם פאַל, האַנ־דעלט ער ווי אַ נאַר..

קיינער אינ'ם פּאַרטיי־קאָמיטעט האָט גאָרנישט אַ טראַכט געטון וועגען דעם, אַז ס'קען גאָר קיין קיין רייד נישט זיין וועגען אַזאַ זאַך, ווי צווינגען אַ מענשען צו פּאַטשען בראַוואָ, אַז אַפּלאָדיסמענטען זענען גאָרנישט אַזאַ ביליגער אַרטיקעל, מיט וועל־כען מ'וואַרפט זיך רעכטס און לינקס.

יאָ, צום בעדויערען, איז דאָס גאָר קיינעם נישט איינגעפאַלען.

פערקערט, דער פערטרעטער פונ'ם סעקרעטאַר אינ'ם „פּאַרטקאָם", (פּאַרטיי־קאָמיטעט) דער חבר אַטריושענקאָ, האָט דעם פלייסיגען דודיק נאָך גע־מאַכט אַ קאָמפּלימענט. ער האָט גלייך אַרויסגערו־פען צו זיך אין קאַנטאָר די צוויי סטודענטען מאָ־זאָליוק און פּאָניאַטענקאָ און האָט זיי גענומען אויף אַ שטרענגען פערהער.

— איהר האָט נישט געהאַנדעלט אַזוי ווי פּאַרטיי־חברים דאַרפען האַנדלען, — האָט ער זיי געזאָגט מוסר. — ווען מ'פּאַטשט בראַוואָ, שאַפט מען דערמיט שטימונג פאַר אַ נייעם דירעקטאָר, און איהר..

די צוויי סטודענטען האָבען געפּרובט זיך פער־ענטפערען דערמיט וואָס זיי דענקען, אַז פּאַטשען בראַוואָ דאַרף מען ערשט, ווען יענער פערדינט דאָס, און דער נייער דירעקטאָר האָט נאָך דערווייל קיין צייט נישט [illegible] דאָס צו ווייזען. אָבער אַטריושענקאָ האָט זיי נישט [illegible]ערען.

— שלאָגט מיר נישט איבער, ווען איך רעד, — איז ער געוואָרען בייז. — איהר שעצט נישט אָפּ די בעדייטונג פון אַפּלאָדיסמענטען. ווער איז אַריינגעקומען אין זאַל צוזאַמען מיט'ן נייעם די־רעקטאָר? איך! און איהר האָט אפילו נישט געפונען פאַר נויטיג צו אַפּלאָדירען...

— אָבער מיר...

— שלאָגט מיר נישט איבער ווען איך רעד. מיט אייער אויפפיהרונג האָט איהר בעוויזען, אַז איהר זענט נישט קיין דיסציפּלינירטע פּאַרטיי־מיטגלידער.

— דאָס איז נישט ריכטיג...

— שלאָגט מיר נישט איבער ווען איך רעד. און אין אַלגעמיין גענומען — געהט שוין אַרויס פון דאַנען. די פראַגע וועגען אייך וועט אויפגע־נומען ווערען אויף אַ זיצונג פונ'ם פּאַרטקאָם. מיר וועלען אייך ביידען בעשטראָפען ווי געהעריג. און אויף אַזאַ אופן דערציהען די מאַסען..

נו, זעהט איהר שוין ווי מיר זענען פריהער געווען גערעכט ווען מיר האָבען געזאָגט, אַז מען דאַרף דעם חבר אַטריושענקאָ פּאַטשען בראַוואָ מיט אַלע כוחות.

מיר האָבען נאָר מורא, אַז אויך דאָס מאָל וועט פון דעם גאָרנישט אַרויסקומען. מאָזאָליוק און פּאָניאַטענקאָ וועלען ווידער קאַליע מאַכען דעם איינדרוק דערמיט, וואָס זיי וועלען ווידער נישט אַפּלאָדירען, ווייל ווי ווייט אונז איז בעקאַנט, האַל־טען זיי זיך נאָך פעסט ביי זייער מיינונג, אַז זיי זענען געווען גערעכט. מיר זענען אָבער זיכער, אַז סיי אין אינסטיטוט, און אויך אין אַנדערע אינסטיטוטען וועלען זיך געפינען גענוג מענשען, וואָס וועלען אויף אַטריושענקאָ'ן און אויך אויף דודיק'ן קיין גוט וואָרט נישט זאָגען, נאָר זיי אָנרופען מיט די ריכטיגע נעמען..

פון רוסיש—ם. א.

אין די אַרבייטער־קאָלאָניעס

רייזע בריף פֿון ארץ־ישראל

פֿון ד״ר. מאַקס ווײַנרייך

די קבוצה עין־חרוד איז דער שטאָלץ פֿון עמק און פֿון גאַנץ ארץ ישראל, ס׳איז א גאַנץ שטעטעל מיט דער צאָהל געביידעס און לויט דעם שטח, וואָס זי פֿאַרנעמט. צווישן עין־חרוד און אַזעלכע קבוצות ווי דגניה אָדער מרחביה איז פֿאַראַן אַ גרויסער אונטערשייד אין צוקלויבן מיטגלידער. יענע צוויי זיפּען און זענען בודק, זיי בעמען אָן מענשען, וואָס מען קען זיי שוין יאָהרען לאַנג דורך, אַנ׳ענגען צוזאַמענלעבען אין אַנדערע אָרגאַניזאַציעס.

דער מאָטיוו איז: נישט יעדערער טויג נאָך צו לעבען אין אַ סאָציאַליסטישען קאָלעקטיוו, אפילו ווען ער אַליין האָט די בעסטע כּוונות. מען דאַרף זיך גוט אויסקאָכען איידער מען קען זוכה זיין אַריינצוגעהן אין קאָלעקטיוו. מען דאַרף דורכגעהן דורך אַ יאָהרענלאַנגער ערציהונגס־אַרבייט. אין די קבוצה גופא טאָר נישט זיין צו גרויס, כדי עס זאָל זיין אַ כסדר׳דיגער מענשליכער קאָנטאַקט.

אין דגניה האָט מען צום אָנהויב גאָר געציילט, אַז אַכט ביז צעהן מענשען זענען גענוג, ווייל אויב מעהר, ווערט שוין בטל דער כאַראַקטער פֿון אַ פֿאַמיליע, וואָס די קבוצה דאַרף טראָגען. די ווירטשאַפֿטליכע נויטווענדיגקייטען האָבען זיי אָבער געצוואונגען צו פֿערברייטערען זייער קרייז, און איצטער האַלטען זיי ביי אַנדערהאַלבען הונדערט מענשען.

אין מרחביה, ביים „השומר הצעיר“, האָבען זיי לכתחילה אָנגעשטעלט אַ כּלל פֿון אַ מאַקסימאַלער באַטיישקייט מיט אַ 200 מענשען. דאָס, זאָגען זיי, איז גענוג גרויס, אַז מען זאָל קענען אַנטוויקלען אַלע צווייגען ווירטשאַפֿט, און נישט צו גרויס, אַז מען זאָל פֿערלירען דעם מענשליכען קאָנטאַקט איינער צום אַנדערען.

די שיטה פֿון עין־חרוד איז אַ פֿערקעהרטע: מען קען זיך נישט אויסלערנען לעבען סאָציאַליסטיש דורך „צוגרייטען זיך“ אין אַנדערע, קינסטליכע באַדינגונגען. פֿריהער קען זיך דוכטען, אַז דער מענש טויג יאָ, און דערנאָך ווערט זיך אויסלאָזען אַ בלופֿעס. דעריבער איז נישטאָ קיין אַנדערער וועג, ווי אויספּרובען פּראַקטיש. מען מוז אַריינגעהן אין דער קבוצה און זעהן זיך צוצופּאַסען צו איהר. ווער עס וועט זיך נישט קענען צופּאַסען, וועט מוזען אַפּפֿאַלען. אין עין־חרוד קלויבט מען דעריבער נישט איבער צו פֿיל אויב עמיצער טויג אָדער נישט. מען טראַכט נאָר וועגען דעם, צי איז דאָ אַ פּלאַץ פֿאַר נאָך אַ מענשען, אָדער נישט.

אין דער איצטיגער שווערער צייט אין ארץ־ישראל, ווען דער קריזיס שטאַרקט זיך, איז דער דראַנג אין די קבוצות אַריין אַ סך שטאַרקער, איידער אין די גוטע צייטען, און דאָס איז גאַנץ נאַטירליך אויך, ווייל אפילו די זעלבע וואָס האָבען זיך פֿריהער געיאָגט נאָך בעסערע און גרינגערע פּרנסות, זעהען אויך איצטער גערן צו געפֿינען כאָטש עפּעס אַנ׳אָנשפּאַר. דורך דעם צופֿלוס פֿון נייע עלעמענטען ווערט איצטער נאָך שווערער איינצואָרדענען דאָס אינעווייניגסטע לעבען אין די קבוצות, ווייל ווער עס קומט מיט׳ן געדאַנק איבערקומען דעם טאָג, דעם איז נאָך שווערער איינצוואַקסען אין דעם מערקווירדיגען בייטם לעבען. אָבער אין גרונד איז די סיטואַציע קלאָר, און עס איז שייך נישט נאָר צו היינטיגער קריזיס־צייט.

דאָס לעבען אין דער קבוצה, ווי בכלל דאָס לעבען אין אַ קאָלעקטיוו, האָט זעהר פֿיל שעהנע מאָמענטען, נאָר איינע פֿון די פֿראַגעס, וואָס קענען דאָ געשטעלט ווערען איז: צי קען אַ מענש אויסהאַלטען אַזוי פֿיל „קהל׳שקייט“? צי פֿערבענקט ער זיך נישט אַמאָל נאָך אַ געלעגענהייט אָפּצורוהען פֿון פֿרעמדע אַנוועזענהייט, פֿון דער השגחה פֿון הונדערט פּאָר אויגען? צי פֿערבענקט ער זיך נישט אַמאָל נאָך אַ געלעגענהייט צוזוּשווייגען אַביסעל און נישט צו הערען קיין פֿרעמדע רייד און נישט צו מוזען ענטפֿערען אויף דער פֿראַגע, פֿאַרוואָס איז ער היינט אַזוי שווייגעוודיג?

דאָס פֿעהלען פֿון פּריוואַטקייט אין די קבוצות ווייזט מיר אויס צו זיין ענליך צום שטייגער לעבען אין די אַמאָליגע יודישע שטעטלעך, וואו אין אַ שטוב מיט אַ פּאָר אַלקערלעך האָבען געוואוינט עטליכע פֿאַמיליעס, און קינדער און גרויסע האָבען געוואוסט אויף קלאָר ביז דער קלענסטער איינצעלהייט, וואָס עס טוט זיך ביי יענעם אין טעפּעל און אין קעשענע און אין שלאָף־צימער און אין האַרצען. צי קען מען דאָס אויסהאַלטען אויף שטענדיג?

די קבוצות אין ארץ־ישראל ווייזען, אַז אפֿשר יאָ. און דאָס איז זעהר אינטערעסאַנט פֿון שטאַנדפּונקט פֿון מענשליכער פּסיכאָלאָגיע.

מען מוז, פֿערשטעהט זיך, נישט פֿערגעסען, אַז אַ סך מעהר מענשען, ווי עס זענען פֿערבליבען אין די קבוצות, זענען געווען און אַוועק. איך רעד איצט נישט וועגען די, וואָס זענען אַוועק זוכען גליקען אין די פּראָספּעריטי־יאָהרען, דאָס איז אַנ׳ענין פֿאַר זיך. איך רעד וועגען יענע, וואָס האָבען געזוכט סאָציאַליזם און האָבען נישט געקענט אויסהאַלטען דעם דרוק פֿון קאָלעקטיוו און האָבען זיך געשאַפֿען, נאָך דעם ווי זיי זענען אַוועק, אַנ׳אַנדער לעבענס־פֿאָרם, די „מושבי־עובדים“.

„מושב“ איז אַ קאָלאָניע, וואָס די גאַנצע ערד באַלאַנגט אויך צום נאַציאָנאַל־פֿאָנד; אַזוי ווי אין דער קבוצה, אַזוי איז אויך די ערד דאָ מעהר נישט ווי אַרענדירט. אָבער דאָ איז שוין נישט קיין קאָלעקטיוו, נאָר יעדער איינער בעקומט ביים נאַציאָנאַל־פֿאָנד בלויז אַזאַ שטיקעל ערד, וויפֿיל ער אַליין קען בעאַרבייטען מיט זיינע אייגענע הענד. קיין פֿרעמדע אַרבייט פֿאַר לוין ווערט נישט דער לאָזען, און דערפֿאַר רופֿען זיך די דאָזיגע קאָלאָניסטען מיט פֿולען רעכט „עובדים“ (אַרבייטער), און זיי זענען מיטגלידער אין דער אַרבייטער־אָרגאַניזאַציע.

אַ שטיקעל קאָאָפּעראַציע איז ביי זיי יאָ פֿאַראַן טיילמאָל, ווען זיי מוזען אָנקומען צו מאַשינען, וואָס יעדערער פֿון זיי קען זיך אַליין נישט איינשאַפֿען — אָבער דאָס איז נאָר אַ נויטזאַך, און מען בעגרעניצט דאָס ביז אַ מינימום. דער כּלל איז: יעדערער ווי ווייט מעגליך אין זיינע פֿיר איילען. דאָס איז אַ בפֿירוש׳ע רעאַקציע פֿון פּריוואַטקייט אַנטקעגען דער הונדערט־פּראָצענטיגער קאָלעקטיוויסקייט פֿון די קבוצות.

כ׳האָב זיך געפּרובט קלאָר מאַכען, ווער זענען עס יענע טויזענטער, וואָס זענען יאָ פֿערבליבען אין די קבוצות און יענע וואָס האָבען נאָך אַלץ געוואָלט געהן אַהין, אפילו אין די צייטען, ווען אַליין פֿאַר זיך האָט אַנ׳אַרבייטער געקענט פֿערדינען מעהר.

איך בין געקומען צום בעשלוס, אַז דאָס איז אַ ספּעציעלער טיפּ מענשען. מען וואָלט זיי געקענט כאַראַקטעריזירען אַזוי, אַז דאָס זענען מענשען, וואָס ווילען בעסער רוהיגערהייט עסען א טרוקען שטיקעל ברויט, איידער יאָגען זיך אויף ריזיקע נאָך ברויט מיט פּוטער, ווייל טאָמער וועלען זיי אין דעם געיעג בלייבען אָהן ברויט אויך. אַזעלכע מענשען, וואָס ווילען נישט ריזיקירען און בעגנוגענען זיך בעסער מיט ווינציג, זענען פֿאַרהאַן; יעדער איינער פֿון אונז קען אַזוינע. זיי וועלען בעסער זיצען אויף אַ קליינע׳ אַרבייט, וואָס גיט זיי ווי עס איז חיונה, איידער לאָזען זיך שווימען און איינשטעלען אין קאָן; און אויב עס מאַכט זיך, זיי אַ קבוצה, איז דאָס פֿאַר זיי ווי אָנגעמאָסטען.

איין מאָל אין עין־חרוד, ווען איך האָב מיט אַ גרופּע געפֿיהרט אַ שמועס אויף דער טעמע, האָב איך דאָס געפּראָבט פֿאָרמולירען אַזוי:

„אין א קבוצה געהען, פֿערשטעהט זיך, אַזוינע וואָס האָבען נישט קיין עלענבויגען אויף דורכצושטופּען זיך“.

נאָר דאָ האָט זיך אָפּגערופֿען איינע אַ פֿרוי, וואָס האָט ביז דעמאָלט נישט גענומען קיין אַנטייל אינ׳ם שמועס:

„אָ, איהר האָט א טעות! דאָ דאַרף מען אויך האָבען עלענבויגענס“.

אויף אַ מינוט איז געוואָרען שטיל. דער האָט זיך פֿערהאַקט. ביי דער שווייגענדיגער האָט זיך עפּיס אָפּגעריסען. איך האָב זיך געפּראָבט אַרענטירען אין דעם, וואָס ... געקענט מיינען. מען האָט מיר געגעבען ... שטעהן: אויב נישט פֿאַר אַלעמען קלעקען ... אין די הייזער, און טייל מוזען וואוינען ... באַראַקען, וואו עס רעגענט אַריין פֿון ... צייט — ווער זשע זאָל וואוינען דאָ, און ... דאָרט? אויב עס געהט וועגען מאַכען ... אָדער וועגען שיקען אַ פּאָר דעלעגאַטען די ... — צי מוז מען זיך דאָ נישט קענען דורכשטופּען? און אויב מען האָט אַ געפֿיהל, אַז די ... אַלטע, די וועטעראַנען) האַלטען זיך אין ... ווילעגירטען געשלאָסענעם קרייז — ... מען אויפֿטון, אויב מען האָט נישט קיין ... גענס?

אָבער עס איז פֿאָרט גאָר עפּעס ... ווי אין אונזער בורזשואַזער וועלט. ... וויל נאָר אַרבייטען אָהן א דרעה, איז ... דער קבוצה פֿאָרט פֿערזאָרגט מיט עסען ... אַ געלעגער.

אַביסעלע קיביץ (הומאָר פֿון טאָג)

וויצען פֿון דריטען רייך

פֿראַגע: פֿאַרוואָס זיצט היטלער אַלעמאָל אין ... אין דער ערשטער רייה?

ענטפֿער: ווייל נייגיגסטענס דעמאָלט האָט ... פֿאָלק היגטער זיך.

* * *

אַ פֿריינד האָט בעזוכט טשאַרלי טשאַפּלין׳ען ... איהם געפֿונען זעהר אויפֿגערעגט.

— וואָס האָט מיט דיר געטראָפֿען? — האָט ... פֿרעגט דעם פֿילה־אַקטיאָר.

— אַט דער היטלער מאַכט מיך קראַנק! — ... ענטפֿערט דער אַקטיאָר.

— ווי אַזוי? — פֿרעגט דער פֿריינד.

— נו — ערקלערט טשאַפּלין, — דאָס וואָס ... נאָכגעמאַכט מיינע קורצע וואָנצעס איז פֿערציי... וואָס די וועלט רעדט פֿון איהם מעהר ווי פֿון ... איך איהם אויך פֿערגעבען; אָבער דאָס וואָס ... לאַכט פֿון איהם מעהר ווי פֿון מיר — וועל ... קיינמאָל נישט פֿערגעבען

די אויפֿגאַבען פֿון דער יודישער אויטאָנאָמער געגענט

מאָסקווע (יט״א). „די יודישע אויטאָנאָמע געגענד איז נישט קיין צווייטע פּאַלעסטינא און אין איהרע פֿונקציעס געהט נישט אַריין צו ראַטעווען די יודישע מאַסען פֿון אויסלאַנד“ — האָט ערקלערט דער סעקרעטאַר פֿונ׳ם צענטראַלען „אָזעט“ אויפֿ׳ן פּלענום פֿון ווייסרוסישען „אָזעט“, וואָס איז די טעג פֿאָרגעקומען אין מינסק. די איבערוואַנדערונג פֿון אויסלאַנד בעצוועקט הויפּטזעכליך צו ווערבירען דאָרט אַרבייטער פֿון געוויסע פֿאַכען, וועלכע זענען פֿערהאַן ווייניג צווישען די יודישע אַרבייטענדע אין ראַטען־פֿערבאַנד און אין וועלכע די יודישע אויטאָנאָמע געגענד נויטיגט זיך איצט.

די יודישע אויטאָנאָמע געגענד, האָט ער ווייטער ערקלערט, אַלס אַ טייל פֿון ווייטען מזרח, האָט אַ גרויסע בעדייטונג פֿאַר דער שוצפֿעהיגקייט פֿון ראַטען־פֿערבאַנד. עס פֿאָדערט זיך דעריבער אַ ספּעציעלע וואַכזאַמקייט ביים אָפּקלייבען איבערוואַנדערער, בעזונדערס פֿון אויסלאַנד.

אויפֿ׳ן פּלענום איז אויך אָנגעוויזען געוואָרען אויף דער נויטווענדיגקייט צו שיקען אין דער יודישער אויטאָנאָמער געגענד די בעסטע קאָלכאָזניקעס פֿון די יודישע קאָלכאָזען אין ווייסרוסלאַנד, קרים און אוקראַינע, וועלכע זאָלען העלפֿען ענטוויקלען די לאַנדווירטשאַפֿט אין ביראָ־בידזשאַן. עס איז איצט שווער צו געפֿינען מענשען, וואָס זאָלען זיין געצוואונגען אויסצוואַנדערן מחמת נויט. מען דאַרף דעריבער זוכען מענשען ענטוזיאַסטען, וואָס זענען בעוועגט פֿון ווילען צו בויען דעם יודישען נאַציאָנאַלען איינס.

פֿאַר די לעצטע צוויי יאָהר, איז אָנגעוויזען געוואָרען אויפֿ׳ן פּלענום, איז די יודישע בעפֿעלקערונג אין ביראָ־בידזשאַן אויסגעוואַקסען פֿון ... 16 און אַ האַלב טויזענד. די אויסגאַבען ... פֿאָלקס־בילדונג אין דער געגענד זענען ... וואַקסען פֿון דריטהאַלבען מיליאָן רובל ... יאָהר ביז העכער 8 מיליאָן רובל אין 1936.

—*※*—

געשטאָרבען דער בעקאַנטער סטאַטיסטיקער פּראָפֿעסאָר ראָבערט ווייצמאַן

מאָסקווע (יט״א). אין עלטער פֿון 66 יאָהר איז דאָ געשטאָרבען פּראָפֿעסאָר ראָבערט ווייצמאַן, איינער פֿון די גרעסטע אויטאָריטעטען אין מאַטעמאַטיק און סטאַטיסטיק.

זיין פּעדאַגאָגיש וויסענשאַפֿטליכע טעטיגקייט האָט פּראָפֿ. ראָבערט ווייצמאַן אָנגעהויבען מיט 40 יאָהר צוריק אין אָדעס. פֿאַר 40 יאָהר פּעדאַגאָגיש־וויסענשאַפֿטליכער אַרבייט, האָט פּראָפֿ... מאַן דערצויגען אַ גרויסע צאָהל ספּע... אין סטאַטיסטיק, פֿיל פֿון וועלכע פֿערנעמען איצט פֿעראַנטוואָרטליכע מלוכה־פּאָסטען ... לעהר־ביכער ווערען בענוצט אין אַלע ... פֿון ראַטען־פֿערבאַנד.

—*※*—

ל. מלאַך — דאָן=דאָמינגאָ

ראָמאַן

נאָכדרוק אין א טאָג - צייטונג, אפילו טיילוויז — פֿערבאָטען.

87

איז אַנדרושע געבליבען אין איהר אויסגעפּוצטען קאָסטיום שטיין אזוי אין געשעפֿט, זי איז געשטאַנען לעבען דעם רעגיסטער און דערנאָך זיך האָלב אַריבער געבויגען דעם מוסטעראַרטיש און געפּרובט שמייכלען פֿון דעם וואָס דאָמינגאָ וועסט צו דערציילען.

דאָניע האָט זי געזעהן בעטראַכט, זי איז שוין נישט געווען אַזוי שטיף־שיקלעך ווי דעמאָלט, בעת זי איז אַרויסגעפּאַהרען חתונה האָבען. דאָס קיילעכדיגקייט האָט זיך עפּעס צעליאַבערט און איהר הויט איז ווייך געוואָרען, נאָכגעלאָזט. דערצו איז איהר פּנים פֿיל בלייכער, הינטער די אויגען איז דאָס בלייכקייט אַזוי געלבלעך און עס האָבען אָנגעהויבען אַרויסקוקען עטליכע הומער־שפּרענקעלעך.

אָבער דאָניעס ליבשאַפֿט צו איהר איז נישט געווען פֿערמינערט געוואָרען, פֿערקעהרט, זי איז עפּעס מאָמענטערער געוואָרען, צאַרטער און ווייכליכער, אַז די אויגען זענען איצט אָפּגעגרייט און פֿיכטער און כאָטש זי שמייכעלט, שמייכעלט מיט איהר מיט עפּעס אַזאַ מאַטער פֿלאַנץ, אַז ער זעהט ווי איהרע בריסט ציהען זיך צונויף און א זיפֿץ רייסט זיך אַרויס, ווי א שטיק פֿון א באַרג, וואָס קייקעלט זיך אַראָפּ אין טאָל אַריין. ... דער יונג, ווען זי האָט אפילו קיין בליק פֿון א גאַנץ אָפּען אויג נישט געשאָנקען, רעדט אַזוי פֿריי און אַזוי פּלוצים מיט איהר וועגען זאַכען וואָס איהר מאַן רעדט אַזוי וועלטען. אמת, די אויסשפּראַך, דער קלאַנג פֿון וואָרט איז ווייט נישט אַזאַ, ווי זי העהרט פֿון איהר מאַן און פֿון זיינע קאָלעגען, נאָר זאַמט־נער איז זיכער זיין, דאָמינגאָס וואָרט, עפּעס דערפֿילט זי אין זיינע רייד אַזאַ טעם פֿון געזונטקייט, פֿון דאָרפֿישען כוח, פֿון טונקעל ברויט, אַנגעקנאָטע טעם, פּאָליטיק.

זי פּרובט פֿערגלייכען איהם, דאָמינגאָ, צו איהר מאַן, נאָר זי קען נישט. עפּעס האָט זי איהר ושאָזען פֿערלוירען פֿון זכּרון. ערשט צוויי טעג איז זי פֿון איהם אַוועק און געדענקט גאָרנישט ווי ער זעהט אויס. אפילו נישט פֿון איהר שוויגער, די מאַדאַם קויפֿמאַן, דער פּאַלאַץ איז גאָרנישט איהר פּאַלאַץ. עס איז געווען א רעוואָלוציע, עפּעס א סטאַציע — און ווייטער געהערט זי זיך גאָרנישט אָן מיט זיי. דווקא דאָ, אָט אין דער „קאַזאַ אַלעמאַן“ אין שטעטעל ריאָ נעגראָ, איז איהר, איז איהר איינענס. יאָ, זי האָט איבערגעלאָזט עטליכע זאַכען איידער זי איז אַוועקגעפֿאָהרען אין דער גרויסער שטאָט, אין סאַן־פּאַולאָ — איז זי א בעלן צו זעהן צי זענען זיי נאָך פֿאַראַן, און פֿאַרוואָס זאָל עס נישט ליגען, וויבאַלד עס איז איהר היים. ווער זאָל ריהרען?

אַנדרושע, וואָס האָט אַמאָל געלערנט געאָגראַפֿיע קויט, און פֿון דאָניעס פּנים האָט ממש געשפּראָצט גבורה, האָט זי געקוקט אויף זיינע באַקען, וואָס האָבען זיך געריימעלט ביי יעדעם מאָל ווען זיינע אויגען האָבען זיך בעגעגענט מיט איהרע, די רויטקייט האָט אָפּט איהם פֿערטונקען ביז איבער די אויערען און טיילמאָל געבליבען שטיין ווי זאַוויסגעקיפּטע פּלעקען.

און נאָך מעהר האָט זי איבעראַשט וואָס דער בחור איז אַזאַ גאַנצער „פּאָליטיקער“.

ער האָט איהר דערציילט וועגען די פֿערשידענע פּלענער, וואָס די היאַנטעגראַנער רעוואָלוציאָנערען האָבען בדעה דורכצופֿיהרען, אפילו אַפֿרייסען ריאָ גראַנדע־דאָ־סול פֿון בראַזיליען און זיך צוזיפּקומען מיט אורוגוויי, דעמאָלט וואָלט א האַלבע שטאָט געהאָט אַמטען אין דער רעגירונג, און ער וואָלט געשאַ קעלט מיט א וועלט.

אַנדרושע, וואָס האָט אַמאָל געלערנט געאָגראַפֿיע און וועגען די גרעניץ לענדער פֿון בראַזיל, האָט פֿון דעמאָלט נישט געקענט כאַפּען די שייכות פֿון ריאָ־גראַנדע מיט אורוגוויי, דערצו איז פּאָליטיק כמעט איהר נישט אָנגעגאַנגען, האָט זי מעהר אויסגעהערט דאָמינגאָן פֿון קוריאָז, איידער פֿון ערנסט, אפילו די מעשה מיט דאָקטאָר ריאַ־מאַטאַראַזאַ, וואָס האָט געשלאָגען דעם עקס־פּרעזידענט, וואָס קינדער אין די גאַסען האָבען דערציילט, און מען זינגט שוין אפילו לידער וועגען דעם, האָט זיך אַנדרושע־ליטאַ ערשט דערוואוסט פֿון דאָניען. די מעשה אַליין האָט איהר נישט אינטערעסירט. נאָר דער אופֿן פֿון דאָניעס דערציילען, פֿון זיין צוקלאַפּען צום טאַקט מיט דער שאַרפֿער האַק אין די ביינער פֿון א זייט־טשל פֿלייש, פֿון זיין וואָרט, ווי ער אַליין וואָלט עס געשלאָגען דעם עקס־פּרעזידענט, און מיט יעדען זעץ מיט דער האַק האָט ער געוואָלט צוליגען א שטעמפּעל וואָס זאָל בעשטעטיגען זיינע רייד אין איהרע אויגען, אַז דאָס איז א ריינער אמת.

עס האָט גענומען א סך צייט, איידער טאַטע־מאַמע זענען צוריקגעקומען פֿון אַדוואָקאַט און דורך דער צייט איז דאָניע שטאַרק היימיש געוואָרען מיט אַנדרושען. ער האָט איהר אפילו דערציילט עטליכע פּרטים וואָס האָבען צו טון מיטן געשעפֿט און פֿאַר וואָס די פּרנסה איז געבראָכען (ער האָט ווידער די פּראַגע אַרויסגעבראַכט אויף פּאָליטיק) געגעבען עטר ליבע פּלענער, פֿאַר איהר מאַמע הערט זיך נישט צו אַז מיטן טאַטען וואָלט ער אַליין געמאַכט (אַך, ווען ער וואָלט קענען זאָגען: „ווען עס ווענדט זיך אין מאַמען וואָלט מען זי נישט חתונה געמאַכט קיין סאַן־פּאולאָ“. נאָר דאָס האָט ער נישט געזאָגט, אַנ׳איי־בערליכער, אַליין געבוירענער טאַקט האָט איהם גער האַלטען) פֿערשלאָסען די ליפּען פֿון אַרויספּצובערענגען א וואָרט וואָס איז שייך איהר חתונה, האָט זיך אַנ־דרושע געפֿיהלט גאָהנט און צוגעלאָזען צו איהם, (אַך, ווען זי ווייסט, ווי ער האָט זי ליב). געמאַכט ער־סען און מיט איהם געגעסען ביי איין טיש דעם ווענטשל, וואָס האָט אָפּגעטיילט די ... דער שטוב און פֿון וואַנען מען האָט געקוקט באַפּען א בליק אַריין אין געשעפֿט, ווען ... בעוויזען א קונה.

דאָניע האָט לכבוד דעם עסען זיך ... וואַשען די הענט. יעדעס שפּרינקעלע ... פֿעטס פֿון פֿלייש האָט ער פֿערוווישט.

ווען זי האָט זיך צוגעלייגט אויף דער ... „סאָליע“, טאַקע עסען, איז ער אַליין געוו... און בעוואָרגט די קונדען, גלייך עס וואָלט ... קראָם פֿון זיין שווער און שוועגער... אָנגעהויבען ... זיינע פּיס געהאַט ... פּרווּנזשיגעס זיין ... געמאַנצט ... און די אַרבייט האָט אַרויסגעוואַקסען פֿון ... פֿינגער.

איהם האָט זיך פֿערגעשטעלט אַז ... סאַפּע, לינגט זי, זיין בעשערטע: פֿאַר דער ... דער נאָך דער חתונה, דאָס האָט ער ... געגנוי וויסען, נאָר אַז אין יענעם ... עפּעס, דאָס האָט ער געוואוסט, ער איז ... טרונקען מיט פֿרייד, און דו וועלסט ... לייכט געווען, אַז ער וואָלט געקענט ... עקען פֿון דער קוויסער וועלט צונויפֿנעמען ... נעהמען צונויף די בערגען פֿון אַ טישטו... אַראָפּ, און ברענגען צו איהר, און ביי ... אויסשאָקלען, די וועלט, מיטן גאַנצען ... דער ערד פֿאַר איהרהמווענען.

פּלוצים אין א צווייט שעה האָט ... דרייט די קראָם מיטן קאָפּ אַראָפּ און ... ער איז אַרומגעגאַנגען מיט א שמאַטע ... דעם שטויב, געפּוצט די שויבען, די ... געריינציגט דעם פּאָל און אויסגעקעהרט ... קעלער אַרויס.

דאָס האָט ער געמאַכט א „מתנה“ ... טים, וואָרום ער אַליין הויבט נישט אָן ... אַזוי „פֿערלאָזט מען דאָס אַזוי א געשעפֿט ...

(פֿאָרטזעצונג קומט).

בריף וואס ווערען געשיקט קיין אויסלאנד וועלען קאנטראלירט ווערען אויף דער פאסט

אין צוזאמענהאנג מיט די דעוויזען פעראָרדנונגען

אין צוזאמענהאנג מיט'ן איינפיהרען די דעווי־זען־צענטראלע האבען די פאסט־אמטען בעקומען נייע פעראָרדנונגען וועגען ארויסשיקען קיין אויס־לאנד „פאלעצאנטע" און ווערט־בריף.

דער לאדזשער פאסט־אמט האט אויך בעקומען א צירקולאר פון פאסט - מיניסטער, וועלכער ער־קלערט, אז געלד איבערזענדונגען קיין אויסלאנד און קיין דאנציג, אהן אונטערשיד אין וועלכער וואלוטע דאס זאל נישט זיין, קענען איבערגעשיקט ווערען נאר אויפ'ן יסוד פון אַ'ערלויבניש פון באנק פאלסקי.

פאלעצאנטע און ווערט־בריף קיין אויסלאנד קא־נען אפגעגעבען ווערען נאר אפענערהייט.

דער צירקולאר קלערט אויף, אז דער בעאמטער, וועלכער נעמט אן בריף קיין אויסלאנד, דארף קאנ־טראלירען דעם אינהאלט פון בריף און פעסטשטע־לענדיג, אז דארט געפינט זיך נישט קיין געלד און נישט קיין ווערט־פאפירען, מוז דער בריף צוגע־קלעבט ווערען אין דער אנוועזענהייט פון אהרע־סאט. דערביי מוז ארויפגעלעגט ווערען א שטעמ־פעל „די דעוויזען - קאנטראל איז אדורכגעפיהרט געווארען.

רעוויזיעס אין די באנק-ארכיוועז

עס זענען קוועסטיאנירט געווארען צעהנדליגער טויזענטער טשעקען

(ג) דער אמט פון סטעמפעל אפצאהל אין לאדז האט אויפ'ן יסוד פון א אינסטרוקציע פון דער שטייער קאמער אדורכגעפיהרט לעצטענס קאנ־טראלעס אין די באנק ארכיוען מיט'ן צוועק צו ענהעטען די אווי גערופענע טשעקען מיט שפעטערע דאטומס. אלס רעזולטאט פון די רעוויזיעס האט די סטעמפעל אמט קוועסטיאנירט צעהנדליגער טויזענ־טער טשעקען, וואס געפינען זיך אין אומגאנג אר־רויפלעגענדיג א 25־פאכיגע שטראף. צוליב דעם וואס כמעט אלע טשעקען וואס געפינען זיך אין די באנק ארכיוען זענען קוועסטיאנירט געווארען, בע־טרעפט די שטראף וואס איז ארויפגעלעגט געווארען אזא ריזיגע סומע, אז עס איז בכלל א ספק צי עס וועט זיך איינגעבען אפילו א טייל דערפון איינצו־ציהען נאכמעהר צוליב דעם וואס די שטראפען זענען ארויפגעלעגט געווארען אויף פירמען, וואס האבען זיך שוין ליקווידירט, אדער אויף פערזאנען, וואס האבען איצט נישט קיין שום עקזיסטענץ מיטלען.

עס איז כאראקטעריסטיש, אז דער סטעמפעל אמט קוועסטיאנירט די רעאליזירטע טשעקען אויפ'ן סמך פון די אונטערשריפטען עוענטועל זשירעס. עס איז גענוג אז דער טשעק זאל האבען צוויי זשירעס בכדי ער זאל שוין ענטשיידען אנערקענט ווערען אלס א טשעק מיט א שפעטערען דאטום.

די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס אין לאדז באטירען איצט א גרויסע צאהל רעקורסען וואס עס גיבען אן די פעראינטערעסירטע פערזאנען, אבער ביז איצט זענען זיי נאך נישט ערלעדיגט געווארען.

די שטרייק-בעוועגונג אין לאדז

„ביי אלארט, רוסא און קאמפ".

(א) ביי „אלארט, רוס און קאמפ.", וואו עס אר־בייטען אנ'ערך 3000 ארבייטער האט מען, מחמת מאנגעל אין בעשטעלונגען, געקינדיגט 800 ארביי־טער.

די ארבייטער האבען פארגעשלאגען, אז די קינ־דיגונג זאל צוריקגעצויגען ווערען, און אז מ'זאל די ארבייט פערטיילען. אזוי ווי די פאבריק - דירעקציע נעהמט דערויף נישט אויף, איז נישט אויסגעשלאסען, אז עס זאל אויסברעכען אנ'אקופאציע־שטרייק.

אין „פאלעשיע"

(א) אין פאבריק פון דער פירמע „פאלעשיע" אויף קאנטנע 12 איז, מחמת'ן נישט האנארירען דעם קאלעקטיווען אפמאך און רייסען די לוינען, אויסגעבראכען אנ'אקופאציע - שטרייק פון די 100 ארבייטער. די פראפעסיאנעלע פעראיינען אינטער־ווענירען וועגען ליקווידירען דעם סכסוך.

אין די טאשעמקע - פאבריקען.

(א) דער שטרייק אין די טאשעמקעס־פאבריקען דויערט שוין זייט 4 וואכען. עס שטרייקען אנ'ערך 1.200 ארבייטער. דער ארבייטס־אינספעקטאר האט איצט צונויפגערופען א נייע קאנפערענץ וועגען ליק־ווידירען דעם פערשלעפטען סכסוך.

ביי די „ברידער מאזור"

(א) אין דער פאבריק פון די „ברידער מאזור" (לעגיאנען גאס 13) דויערט זינט 3 וואכען אנ'אקו־פאציע־שטרייק. איצט איז דער שטרייק טילווייז ליקווידירט, א דאנק דעם, וואס די פאבריק־דירעקציע האט דער צווייטער שיכט ארבייטער נאכגעגעבען זייערע פאדערונגען וועגען האנארירען דעם קאלעק־טיווען אפמאך און אויסגעצאהלט פאר צוויי וואַ־כען ענטשעדיגונג. דאגעגען שטרייקט נאך די ערש־טע שיכט און אקופירט די מוישרן פון דער פאבריק.

ליקווידירט א שטרייק אין קאנסטאנ-טין.

(א) ווי מיר האבען געמעלדען איז אין בארנ־שטיינס פאבריק אין קאנסטאנטין אויסגעבראכען אנ'אקופאציע - שטרייק פון אנ'ערך 100 ארבייטער.

נאך דער נעכטיגער קאנפערענץ ביים ארבייטס־אינספעקטאר, איז דער שטרייק ליקווידירט גע־ווארען.

די 1-מאי דעמאנסטראציעס

פארגעשטעלט דעם פלאן אויף א קאנפערענץ אין דער סטאראסטווע

(א) אין דער שטאטישער סטאראסטווע איז פארגעקומען א קאנפערענץ מיט די פארשטעהער פון פאליטישע און פראפעסיאנעלע ארגאניזאציעס וועגען די גאסען - מאניפעסטאציעס דעם 1 מאי.

עס איז פעסטגעשטעלט געווארען דער מארשרוט פון בעזונדערע דעמאנסטראציעס, וועלכע וועלען פארקומען אויף אזא און:

1) 9 פריה, אויף רוג אנדזשעיא און אל. קאש־טשושקי — צונויפקום פון פ.פ.ס. „פראקעס", וועל־כער וועט האלב 10 גיין מיט די גאסען: אנדזשעיא, פעטריקאווער, פריהייטס - פלאץ, קאנסטאנטינער, פאלעשיע — צו די קברים פון יאהר 1905־העלדען.

2) האלב 10 אויף ראג אל. קאשטשושקי און זא מענהאפא, צונויפקום פון ז. ז. ז. דערנאך, 10 א זייגער — דעמאנסטראציע איבער די גאסען: זא־מענהאף, פעטריקאווער, ביז פריהייטס־פלאץ, וואו די דעמאנסטראציע וועט, נאך די רעדעס אויפגע־לייזט ווערען. שפעטער וועט א דעלעגאציע אוועק צו די קברים אויף פאלעשיע.

3) אינדערפריה פערזאמלען זיך בעזונדערע מיט־גלידער פון פ. פ. ס., דייטשע סאציאליסטישע פאר־טיי, „בונד", קלאסען־פעראיין אין די זאמעל־לאקא־לען, און דערנאך געהען זיי אוועק אויפ'ן זאמעל־פונקט אויף וואהלי רינעק. דאס קומט פאר 10 אינדערפריה. נאך די רעדעס 11 א זייגער, טעהט אוועק די געמיינזאמע דעמאנסטראציע מיט די גא־סען: גלובנא, פעטריקאווער, פריהייטס - פלאץ, 11 ליסטאפאד — אויף די קברים פון די געפאלענע אין 1905, וואו עס ווערען געהאלטען רעדעס, און ארויפגעלעגט קרענץ. דערנאך ווערט די דעמאנ־סטראציע אויפגעלעזט.

דעם 1-טען מאי טאר מען נישט פערקויפען קיין אלקאהאל-געטראנקען

דער לאדזער סטאראסטא ד"ר יוראנא האט ארויסגעגעבען א פעראָרדנונג, לויט וועלכער ס'איז פערבאטען צו פערקויפען אלקאהאל־געטראנקען פון אינדערפריה און ביז 7 א זייגער אין אוונד אין טאג פון 1 מאי, די וואס וועלען אין דער צייט פער־קויפען, קויפען, צוגעבען אדער טרונקען אלקא־האל־געטראנקען וועלען בעשטראפט ווערען אויפ'ן אדמיניסטראטיוון וועג מיט 300 זל. שטראף אדער 2 וואכען ארעסט. ביים איבערחזרן זיך פון דעם פערברעכען מיט 500 זל. שטראף אדער 4 וואכען ארעסט, ס'קען אויך ארויפגעלעגט ווערען ביידע שטראפען צוזאמען.

ווען קען מען בעזייטיגען א סובלאקאטאר

(א) אין שייכות מיט'ן איינפיהרען אין לעבען די נאוועלע צום געזעץ וועגען לאקאטארען־שוץ, איז לעצטענס ענטשטאנען א חילוקי־דעות בנוגע אויסטייטשען בעזונדערע פארשריפטען מכוח די בע־ציהונגען פון לאקאטארען און סובלאקאטארען.

וועגען דעם דאזיגען ענין זענען איצט ארויס־געגעבען געווארען ספעציעלע אינסטרוקציעס פאר געריכטען, וועלכע שטיצען זיך אויף אורטיילען פון העכסטען געריכט.

אין הסכם מיט די דאזיגע אינסטרוקציעס, וועל־כע דארפען איצט אנגעווענדעט ווערען דורך געריכ־טען, קאן מען עקסמיטירען א סובלאקאטאר צוליב דיזעלבע סיבות, וואס א לאקאטאר. ד. ה. אין פאלען פון נישט־צאהלען דירה־געלד, בעשעדיגען דעם לאקאל, איזאנטורעס א. א. וו.

א סובלאקאטאר קאן אבער אויך עקסמיטירט ווערען אין פאלען פון משפחה - פערגרעסערונג, חתונה, געבורטען א. אז. וו.

לאדזער הויזוועכטער איז שויך פויך זייערע ארבייטס-פאזיציעס

נעכטען איז אין מיניסטעריום פאר סאציאלער השגחה געקומען א דעלעגאציע פון לאדזער הויז־וועכטער פעראיין מיט'ן יוריס־קאנסול אדוואקאט לעאן בוים אין דער שפיץ.

די דעלעגאציע האט אויפגענומען דער דעפאר־טאמענט דירעקטאר גאדאמסקי, וועמען דער אדוואַ־קאט לעאן בוים האט דערלאנגט אין נאמען פון אי־בער 10 טויזענד לאדזער הויז וועכטער א אויס־פיהרליכען מעמאריאל, אין וועלכען ר'ווייזט אן אויף די וועלות, וואס די ווירטסלייט בעגיין געגען זייערע הויז־וועכטער.

קודם כל דערפיהלען נישט דער רוב ווירטס־לייט די התחייבותן לגבי די הויז־וועכטער, וועלכע די ארביטראזש־קאמיסיע האט אויף זיי ארויפגעלייגט זעלטען א ווירט צאהלט דעם וועכטער די סטאווקע לויט דער קאטעגאריע פון הויז. אונטער, דרוק גע־קינדיגט צו ווערען פון פאסטען און עקסמיטירט צו ווערען פון די פערנומענע דירות צווינגט מען די הויז־וועכטער צו רעזיגנירען פון זייערע רעכט.

אויף די ערטער פון די בעזייטיגטע וועכטער ווערען אנגאזשירט געקומענע פויערים פון דארף. וועלכע גיין איין אויף די ערגסטע בעדינגונגען און פון וועלכע די ווירטסלייט נעמען נאך אפ הונדער־טער גילדען „אפטרעט־געלד".

אדוואקאט לעאן בוים האט געבעטען דעם מיניסטעריאלען פערטרעטער, אז די בערופענע אר־גאנען זאלען זיי אמגיכסטען מיט די דאזיגע קראנק־האפטע דערשיינונגען זיך פערנעמען.

א דאנק דער דערנאהנטער אינטערווענץ האט די היגע סטאראסטווא און דער ארבייטס־אינספעק־טאריאט טאקע גלייך בעקומען פעראָרדנונגען, אז ס'זאלען אין די נעכסטע טעג ארויסגעשיקט ווער־רען בשותפותדיגע לוסטראציע־קאמיסיעס, וועלכע זאלען זיך בעקענען מיט די ארבייטס־בעדינגונגען פון די וועכטער אין די בעזונדערע הייזער און אז ס'אלען צוגעצויגען ווערען צו שטראפליכע פער־אנטווארטליכקייט אלע ווירטסלייט, וועלכע האנא־רירען נישט די בעשטימונגען פון דער ארביטראזש־קאמיסיע.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93־120
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אוונט.
זונטאג און חגאות פון 9—1

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאסלעס
Piotrkowska 164 tel 114-20.

אפריל

זון־אויפגאנג	4.29
זון־אונטערגאנג	7.00

מיטוואך.
29
ד'
...יר תרצו

...מביליגסטע און אמבעקמסטע
צום מזרח־יריד
קיין ארץ־ישראל
...ספליג קיין וויען ד. 30/4 — 75 זל.
קיין בודאפעשט און וויען
דעם 8/5 — 112 זל.
הנהה און סוראציע־פעסער
קיין עסטרייך. טשעכאסלאוואקיי
און אין אנדערע לענדער:
...רשטעהערשאפט פון „אינטוריסט"
אויספלוגען קיין רוסלאנד.
...זן־בילעטען און שיפס־קארטען קיין
...ויסלאנד. אינפארמ. ערטיילט טעגליך
דאס רייזע־ביורא
Union Lloyd
PIOTRKOWSKA 42,
telefon 107-87.

...שטרייק פון די סעזאן-אר-...טער איז נישט פארגעקומען

(א) מחמת דעם, וואס די ארבייטען זענען ...נרייטערט געווארען אויף 5 טעג אין דער ...און דעם צוזאג פון בעדייטענד פערגרעסערטע ...טען, איז נעכטען נישט פארגעקומען דער ...יין טאג פראקלאמירטער שטרייק פון ד... ...ארבייטער.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורנע

(א) היינט בייטאכט דיזשורירען: שטעקעל (לי־...טסקיעגא 37), יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9) ...לעוויטש (פאמארסקא 91), בארקאוסקי (זא־...א 45), גלוכאוסקי (נארוטאוויטשא 6), האמ־... (גלובנא 50), פאולאווסקי (פעטריקאווער

...ארשע 5-זלאטע-מטבעות

(א) אין לאדז האבען זיך בעוויזען אין פער־... פאלשע 5־זלאטע־מטבעות, וועלכע האבען ...לכטען קלאנג, גלאנצען צו שטארק און די ... אויף זיי זענען פערגאסען, די מאכט האט ...רדנס אנ'אויספארשונג.

ארעסטירטע גנבים

(א) די 15־יאהריגע יאנינא בינדער (פושעג־...ינג 95) איז נעכטען ארעסטירט געווארען ... דער בעשולדיגונג, אז ער האט ארויסגע־... א זילבערנעם זייגער ביי אירמא גרונוואלד־... וואוינונג.

* * *

(א) א געוויסער מאנעלא קעסעלמאן (פון ...טיאווא 4) איז נעכטען ארעסטירט געווארען, ...בשולדיגטער אין ארויסרייסען א האנדבייטעל ...פעטריקאווער 22, ביי נינא גאלדמאן (פירא ... 4)

KINO TEATR
MIRAŻ
...
היינט פרעמיערע!
עכטע־פילם פון דער סאוויעטישע
פראדוקציע א: ג.
אין קאמף מיט'ן צאריזם
אין די הויפט־ראלען:
TARCHANOW i CZIRIKOV
אויסערן פראגראם:
Paramount i P.A.T. ...כען־זשורנאל
אנהייב 4 נאכמיטאג.

די אַנטיסעמיטישע כוואַליע און באָיקאָט-אַקציע רויִנירט דאָס ווירטשאַפטליכע לעבען

די יעהרליכע מיטגלידער-פערזאַמלונג אין צענטראַלען סוחרים-פעראיין (פּיעטריקאָווער 10)

אין אייגענעם לאָקאַל (פּעטריק. 10), איז פאָרגעקומען די יעהרליכע מיטגלידער פערזאַמלונג פון צענטראַלען סוחרים - פעראיין.

די פערזאַמלונג ווערט געעפענט פון פּרעזעס איגנאַצי יאַשונסקי און בעעהרט מיט אויפשטעהען פון די ערטער די קדושים פון ארץ־ישראל, פון פּשיטיק און פון אַנדערע שטעט אין פוילען. דעם מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי, רעפ. ווישליצקי און פערשטאָרבענע מיטגלידער.

פּרעזעס יאַשונסקי גיט אַן איבערבליק איבער דער לאַגע פון יודישען סוחרטום אין שייכות מיט דער אַנטיסעמיטישער כוואַליע און דער באָיקאָט־אַקציע, דאַן גיהט דער רעדנער איבער צו דער טעטיגקייט פון צענטראַלען סוחרים - פעראיין, און צום סוף לעגט ער פאָר די קאַנדידאַטור פון ה' י. מ. מאָשקאָוויטש אַלס פאָרזיצער פון דער פערזאַמלונג, וועלכער ווערט איינשטימיג אָנגענומען.

אַלס אַסעסאָרען לאַדענט דער פאָרזיצער איין די ה"ה: שפּילריין און באָרענשטיין. סעקרעטאַר — פערלמוטער.

דעם פּראָטאָקאָל פון דער לעצטער גענעראַל־פערזאַמלונג און פּראָטאָקאָל פון דער רעוו. - קאָמיסיע לייענט דער דיר. שוואַרצמאַן. דער לעצטער גיט אויך אָפּ דעם טעטיגקייטס־בעריכט פון פערגאַנגענעם יאָהר.

אין דעם בעריכט שטעלט זיך דיר. שוואַרצמאַן אָפּ אויף דער לאַגע פון מיטעלען און קליינעם סוחרטום. וועלכע לייהען שטאַרק פון די קאָאָפּעראַטיווע און פאַבריקס-גרויסהענדלער, וואָס מעהרען זיך לעצטענס ווי שוואָמען נאָך אַ רעגען און קאָנקורירען מיט די דעטייל-סוחרים. פון איין זייט קאָנקורענץ, און פון דער אַנדערער זייט — באָיקאָט. און דער יודישער סוחר ווערט צעריבען. נישט וועניגער לייהען די מיטעלע און קלענערע סוחרים פון דער שטייער־לאַסט.

דער צענטראַלער סוחרים - פעראיין, וועלכער רעפּרעזענטירט דעם מיטעלען און קלענערען סוחרטום אין לאַנד, האָט זיך אָפּגעגעבען אַ דין־וחשבון פון דער לאַגע און אָנגעווענדעט אַלע מעגליכע מיטלען צו לינדערען די כל'ערליי גזירות, ווי בילדונגס־צענז פאַר סוחרים, צוואַנג בוכפיהרונג א. אַנד. דער פעראיין האָט אַדורכגעפיהרט אַ רייהע אינטערווענציען אין פערשידענע אינסטאַנצען, ווי: פינאַנץ־קאַמער, האַנדעלס-קאַמער א. אַנד. האָט אַנטיילגענומען און געהופען קאָנפערענצען וועגען פערשידענע סוחרישע פראַגען, האָט גענומען אַן אַנטייל אין דער מיניסטעריאַלער קאָמיסיע וועגען ווירטשאַפטליכע ענינים, האָט איבערגעגעבען מעמאָריאַלען צו די מאַכט אָרגאַנען. גענומען אַן אַקטיווען אַנטייל אין די אַרבייטען פון דעם געשאַפענעם אויבער־ראַט אין וואַרשא.

וואָס שייך די אינערליכע אַרבייט, איז דער פערוואַלטונג געלונגען צו אָרגאַניזירען אַ גאַנצע רייהע נייע סעקציעס, וואָס פיהרען אַ לעבהאַפטע טעטיגקייט. די יורידישע אָפּטיילונג איז אין משך פון יאָהר געווען טעטיג, די שידס-געריכט - קאָמיסיע האָט ערלעדיגט פערשידענע סכסוכים צווישען די מיטגלידער. די קאָנצעלאַריע האָט געשריבען בימעס און ערלעדיגט אַלע ענינים אין פערשידענע אַמטען, ערלעדיגט אינטערווענצען לטובת די מיטגלידער.

דער פעראיין האָט אויך איינגעאָרדענט אַ רייהע רעפעראַטען אויף ווירטשאַפטליכע טעמעס א. ד. גל.

דער בעריכט פון דיר. שוואַרצמאַן ווערט איינשטימיג אָנגענומען, און עס ווערט אויסגעדריקט אַ דאַנק דער אָפּטרעטענדער פערוואַלטונג פאַר איהר נוצליכער טעטיגקייט לטובת די מיטגלידער.

נאָך דעם ווי ס'ווערט אָנגענומען דער בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1936 טרעט מען צו צו די וואַהלען. היות ווי ס'איז נאָר דאָ איין קאַנדידאַטען - ליסטע, ווערט די ליסטע איינשטימיג אָנגענומען.

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען אַריין די ה"ה: ה. אַקאָוויע, י. ל. באָרקאָווסקי, י. דעטענשטיין, פ. נערשאָווסקי, י. הירשבערג, איגנאַצי יאַשונסקי, י. ל. מאַרגוליעס, ל. מאַזור, דוד שטאַהל, א. שטיינשניידער און א. שטערן.

פערטרעטער: ס. אַלטמאַן, ש. מ. באָרנשטיין, א. כימאָוויטש, א. דזשאַלאָשינסקי, י. מאָשקאָוויטש און אינזש. ג. פּראַשקער.

רעוו. - קאָמיסיע: ע. פּאָרמאַ, א. פרידמאַן, ר. גליקסבערג, נ. קאַראַטשינסקי, ל. לעפּענזאָן און ס. ראָזענבוים.

אַ חוץ דעם איז געוועהלט געוואָרען אַ שידס - געריכטס - קאָמיסיע פון 47 פערזאָן.

* * *

אויף דער ערשטער זיצונג, האָט זיך די ניי־געוועהלטע פערוואַלטונג קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן:

איגנאַצי יאַשונסקי—פּרעזעס. פ. נערשאָווסקי—און יוסף מאַרגוליעס—וויצע - פּרעזעסען. סעקרעטאַר—הענריק אַקאָוויע, קאַסיר—יוזעף הירשבערג.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 30-טען ד. ח. 8.45 אָוועגד

איינציגער אָוונד פון אַרטיסטישע טענץ

— פון —

IRENA PRUSICKA

און דער שפּיץ פון איהר טאַנץ-אַנסאַמבל.

אין פּראָגראַם: סאָלאָ-און טאַנץ-גרופּען-טענץ, וואָס זענען בעשאַנקען געוואָרען אויפ'ן אינטערנאַציאָנאַלען טאַנץ-קאָנקורס אין ווין.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער

ZACHĘTA

זגערזשער 26.

היינט און פאָלגענדע טעג!

גרויסער פילם א. נ.

„לאַכעדיגע אויגען“

אין די הויפּט-ראָלען:

Shirley Temple

— II —

דער צעהנטער געליבטער

אין דער הויפּט-ראָלע:

Anna Ondra.

אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

גוט מאָרגען!

זיינע דעוויזעס מיינט מען נישט...

אַ בעקאַנטער יוד, לייענענדיג אין פאָלקסבלאַט די ידיעה וועגען דער דעוויזען־שפערע, האָט זיך אַ ציה־געטון פאַר'ן בערדעל, און געזאָגט:

— מיינע דעוויזען מיינט מען נישט.

— וואָס הייסט דאָס אייערע דעוויזען? — האָט איהם געפרעגט דער צווייטער יוד — וואָס פאַר אַ יחסן זענט איהר? דעוויזען זענען — דעוויזען!

— יאָ גערעכט דעוויזען זענען טאַקע דעוויזען נאָר מיינע דעוויזען מיינט מען נישט.

— איך פערשטעה אייך נישט, איהר רעדט דאָך עפּעס שטותים. אויב איהר האָט פרעמדע וואַלוטע, וועט איהר אַזוי גוט זיין און עס נישט רעדען פון אָרט. טאָמער האָט איהר, ר' קרוב, אַ ביסעל „סחורה“, וועט מען זאָגען: — פּעקעלע ריהר דיך נישט!..

— און איך זאָג אייך, אַז מיין וואַלוטע וועט מען נישט מאַכען קיין שום שוועריגקייטען. טאָמער וויל איך, פיהר איך עס שוין היינט און איהר ווילט נאָר אַליין.

— אַזוי? מ'וועט אייך, זאָגט איהר, נישט שטערען? וואָס פאַר אַ וואַלוטע האָט איהר דען?

— פערשידענע.

— למשל?

— פונט.

— פונט? וויפיל אַ שטייגער האָט איהר פונט?

— אַ פּאָר הונדערט.

— וויפיל הייסט אַ פּאָר?

— גענוי ווייס איך נישט.

— וואָס הייסט, איהר ווייסט נישט גענוי? אַזויפיל האָט איהר, אַז איהר ווייסט נישט גענוי?

— נו, יאָ, ביז איצט האָב איך נישט געדאַרפט וועגען.

— וואָס וועגען? ווען וועגען? וואָס בעלן בעטשעט איהר? מ'רעדט דאָך וועגען דעוויזען פונטען?

— און איך רעד דאָך אויך וועגען פונטען.

— וואָס פאַר אַ פונטען מיינט איהר?

— פּאַפּיר.

— דאָס איז נישט קיין חילוק, פּאַפּיר צי גאָלד, איז אַלץ איינס: אַ פונט איז אַ פונט.

— אָבער וואָס פאַר אַ פּאַפּיר. פּאַפּיר און פּאַפּיר איז נישט גלייך.

— וואָס פאַר אַ פּאַפּיר האָט איהר?

— איך האָב, פּשיטשעלו, עטליכע הונדערט פונט פּאַפּירענע... באַקאַזען. קאָפּיעס פון אַדוואָקאַטען, פון רעקורסען. אָדפּיסען פון „סקאַרגעס“ פון „ווירטשאַפט“. יוזעוואַניעס, וויאַשניעניעס, פּראָשעניעס און אַנדערע שלימזלים.

— נו, וואָס זאָגט איהר, די „פונטעס“ וועט מען מיר דערלויבען אַרויסצופיהרען?

— יאָ? נו בין איך דאָך גערעכט וואָס איך זאָג, אַז מיינע דעוויזען מיינט מען נישט...

אַב—נעק

ר. איזראַעל

אויסגעליטערטע נשמות!

סענסאַציאָנעל שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

דעם אָרגאַניסטס ווייב האָט זיך אַרומגעקוקט זי האָט געזוכט אימיצען אין המון, ביז איהר בליק האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף יאַנעק דעם פישער, זי האָט געקוקט אויף איהם אויף דעם אופן, ווי זי וואָלט ביי איהם געפרעגט, צי זי זאָל אויסזאָגען, וועלכער דער עדות איז...

דעם אָרגאַניסטס ווייב איז געווען אַ קינדערלאָזע, שלעכטע און בייזע פרוי. איהר מאַן איז געווען עלטער פאַר איהר מיט אַן ערך 15 יאָהר, און דעריבער האָט זי געזוכט זייטיגע ליבעס. זי האָט זיך אָפּגעשטעלט אויף דעם פרימיטיווען יאַנעק דעם פישער, אויף דעם הויכען, שטאַרקען מאַנס־פערשוין, וועלכער איז געווען איינזאַם און אַליין אין זיין גאַנץ לעבען. זי איז געקומען צו יאַנעק'ן זעהר אָפט אין זיין פעריוואָרפען הייזעל ביים ברעג פון טייך. דעמזעלבען טאָג האָט זי אויפ'ן שליאַך געטראָפען יאַנעק'ן.

— יאַן, איך האָב זיך געקליבען איצט צו געהען צו דיר אין דיין הויז. איצט איז געוויס קיינער נישטאָ דאָרטען. דער עולם איז פערנומען מיט יום־טוב־מאַכען און איבריגענס איז דאָס וואַסער ביז צו דער קניע. קום, יאַנעק, מיר וועלען געהען צו דיר אין הייזעל.

— ניין, נישט איצט, באַבאַ, האָט יאַנעק געענטפערט, איצט קען מען נישט.

— פאַר־וואָס? דו ווערסט פערשפעטיגען דיינע געשעפטען? ווילסט מיך נישט ליב האָבען?

— נישט איך וועל פערשפעטיגען מיינע געשעפטען און נישט עס געהט מיר וועגען דער ליבע צו דיר. אָבער איצט קען מען נישט, באַבאַ, ביים ברעג דרעהט זיך דאָרט אַרום ווי אַ משוגענער דעם רבי'ס זוהן. ער שטעהט פערגלאָצט מיט די אויגען, קוקט אויפ'ן טייך און וויל נישט פון דאָרט אַוועקגעהען.

— דו ווערסט אַנשרייען אויף איהם, וועט ער אַנטלויפען.

— ניין, ניין, זאָל ער שטעהען, אַ גוטען, באַבאַ. יאַנעק איז אַ יונג. ערשט מיט אַ קורצע צייט שפּעטער האָט דעם אָרגאַניסטס ווייב זיך דערוואוסט וועגען די געפונענע טויטע קערפּערס און זי איז געקומען צו לויפען אַהער צום טייך. דער אָנבליק פון די טויטע קערפּערס צוזאַמען מיט איהר שלעכטקייט און בייזקייט האָבען באַלד געפּאָרט דעם טויט פון דער פּריצה מיט איהר קינד מיט דער אָנוועזענהייט פון פישעל דעם רבי'ס ביים ברעג פון טייך וועגען וואָס יאַנעק האָט איהר דערצעהלט.

— וועה זענען די עדות? — האָט דער פּריץ נאָכאַמאָל איבערגעפרעגט.

די גויע האָט זיך אויף אַ רגע געוואַקעלט. מורא האָבענדיג, אַז זי וועט שוין אויף אייביג פערלירען די „ליבע“ פון יאַנעק'ן און האָט זיך ענדליך דעצידירט:

— אָט איז דער דעות — האָט זי אָנגעוויזען אויף יאַנעק'ן, וועלכער האָט זיך געפּאָרעט נעבען זיין הויז, ריין געמאַכט זיין שטוב און אויסגעטרוקענט פון וואַסער, כדי מ'זאָל קענען אַהין אַריינטראָגען די מתים.

דער נאַאיווער יאַנעק האָט אפילו נישט געוואוסט, וועגען וואָס עס האַנדעלט זיך.

— יאַנעק, — האָט דער שטעטעלשער פּאָליציאַנט אַרויסגערופען יאַנעק'ן פון הייזעל, — קום נאָר אַרויס.

יאַנעק האָט זיך אָפּגעווישט די נאַסע הענד אין זיינע ברייטע הויזען און איז אַרויסגעקומען.

— יאַנעק, די באַבע זאָגט, אַז דו ווייסט עפּיס וועגען דעם, ווער ס'האָט צוגעטון אַ האַנד צו דער־הרגענען די יאַשניע יעלמאַזשנאַ פּריצה.

— איך ווייס? — האָט זיך יאַנעק איבערגעצלמט. — זאָל גאָט היטען. פון וואַנען זאָל איך דאָס וויסען, הייליגע מאַריאַ.

— אַזוי זאָגט זי, דעם אָרגאַניסטס ווייב און דו דאַרפסט אונז דערצעהלען, נישט מורא האָבען פאַר קיינעם, ווייל מיר וועלען דיך בעשיצען, אויב אימיצער וועט דיר דערפאַר וועלען שלעכטס טון.

— איך ווייס גאָרנישט, הייליגע מאַריאַ, איך האָב גאָרנישט געזעהען.

— נו, — האָט דער פּריץ אַ דונער געגעבען אין אַזאַ כעס, וועלכען מ'האָט נאָך קיינמאָל ביי איהם נישט בעמערקט. — וועה זאָגט דאָ ליגען, דאָס פערשאָלטענע ווייב, אָדער דער תמעוואַטער פּויער?

— איך זאָג נישט קיין ליגען, יאַשניע וועלמאָזשני פּאַניע דזשעדזשיצו, איך וועל מיר נישט ערלויבען צו זאָגען קיין ליגען. איך בין אַ פרומע קאַטאָליטשקע. אַ פרוי פון אָרגאַניסט. מיר האָט יאַנעק דערצעהלט, אַז ער האָט מיט אַ קורצער צייט פאַר דעם, ווי מ'האָט געפונען די פּריצה מיט איהר ליכטיג קינד, געזעהען דאָ זיך אַרומדרעהען אַ יוד, אַזוי ווי אַ משוגענעם, ער האָט נישט געוואָלט מיט קיינעם רעדען און זיך אויסבעהאַלטען פאַר אַ מענשענס בליק.

— איז דאָס אמת? — האָט דער פּריץ יעדער אַ ברום געטון אויף דער זייט פון יאַנעק'ן,

— זאָג אויב דאָס איז אמת? — האָט נאָכגעבאַמקעט דער פּאָליציאַנט, כדי אויך אַנטיילצונעהמען אין דער אויספאָרשונג.

סאַניע האָט זיך נישט דערווייטערט פון דעם אָרט, וואו די דאָזיגע אויספאָרשונג איז געפיהרט געוואָרען, און ווי דאָס האָבען געטון אַנדערע יודען פון שטעטעל — נאָר גראַד פערקעהרט, זי האָט זיך צוגערוקט אַלץ נעהנטער. אַזוי ווי זי וואָלט זיך געוואָלט צוגרייטען צו רעאַגירען דעמאָלס, ווען דאָס וועט נויטיג זיין. זי האָט געפיהלט די שיוער, פינסטערע כמאַרע, וואָס רוקט זיך אָן אויף די יודען פון שטעטעל. אָבער זי האָט זיך נאָך נישט אָפּגעגעבען קיין חשבון דערפון, ווי אַזוי מ'דאַרף דערויף ענטפערען, אָדער גאָר אויב מ'וועט נויטיג זיין, זיך אַקעגענשטעלען.

— יאָ, — האָט יאַנעק געענטפערט אַ צופרידענער, וואָס מ'האָט איהם אַרויסגעראַטעוועט פון דער שווערער לאַגע און איהם געגעבען צו פערשטעהן וואָס מען וויל פון איהם, — געוויס האָב איך געזעהען. דאָ האָט זיך אַרומגעדרעהט פישעל דעם רבי'ס, געגלאָצט מיט זיינע שוואַרצע אויגען אויפ'ן וואַסער און נישט געוואָלט אָפּטרעטען פון דאַנען, הגם די כוואַליעס האָבען איהם יעדען אויגענבליק פערגאָסען די פאָלעס פון כאַלאַט.

אַרום איז שטיל געוואָרען. אַלע האָבען זיך אויסגעדרעהט כדי צו זעהען צי פישעל איז נאָך דאָ אויף דעם אָרט, ווייל פריהער האָבען איהם אַלע דאָ געזעהען. די באַבאַ האָט זיך אַוועקגעשטעלט אין אַ פּאָזע פון אַ טריומפירערין, וואָס זי האָט ענטדעקט דעם אמת און וועט איצט ווערען אַ פּאָפולערער מענש. דער פּריץ האָט געגעבען אַ וואָרף מיט דער רעכטער האַנד אַזוי ווי ער וואָלט געקעמפט אין זיך מיט דעם געדאַנק, צי ער זאָל זיך אַריינלאָזען אין די שטעטעלשע פליאָטקעס אָדער ער זאָל דערין נישט גלויבען. דאַגעגען האָט דער פּאָסטרונקאָוע אָנגענומען אַן אָפיציעלע מינע, זי צורעכט געמאַכט דעם פּאַסעק אַרום די גורטען, אַראָפּגעצויגען דאָס גלאַנציגע צעראַטענע פּאַסיקל פון היטעל ביז צום האַלז, פונאַנדערגעשטופּט דעם עולם מיט די עלענבויגענס און צוגעגאַנגען צום אָרט, וואו פישעל איז געשטאַנען.

ווען סאָניע האָט דערהערט דעם דאָזיגען נאָמען, האָט זי זיך קודם כל צוגערוקט צו יענעם אָרט, וואו דער רבי'ס זוהן האָט זיך געפונען. אין איז זי כמעט געשטאַנען האַרט נעבען איהם אין געוואָרט, ביז דער פּאָליציאַנט וועט צוקומען.

פישעל אַליין האָט בעקומען אַלע פאַרבען אין פּנים, נישט דערפאַר, ווייל ער זאָל מורא האָבען אַז מ'וועט איהם חושד זיין אין מאָרד, דאָס איז איהם אַפילו נישט געקומען אויף די געדאַנקען נאָר דערפאַר, ווייל עס האָט איהם נישט געפּאַסט דעם רבי'ס זוהן, אַז מ'זאָל איהם אַריינשלעפּען אין עפּיס אַן אַוואַנטורע און ער זאָל זיין אין אַלע מיילער.

— פישקאָ, — האָט דער פּאָליציאַנט געפרעגט צוגעהענדיג צו איהם און אַריינקוקענדיג גלייך אין די אויגען אַזוי נאָהענט, אַז פישעל האָט דער פיהלט, וואָס דער פּאָליציאַנט האָט געטרונקען דעם היינטיגען פריה־מאָרגען... — ביזט געווען דאָ איינער אַליין פריהער ביים טייך?

— איך בין געווען, — האָט פישעל געזאָגט זיכערענדיג בלייך ווי די וואַנד, און אַרומקוקענדיג זיך פון וואַנען ער וועט בעקומען הילף.

סאָניע'ס גוטע אויגען האָבען איהם געטרייסט און געשטאַרקט. ער האָט געפיהלט, ווי זי וואָלט צו איהם געווען געזאָגט:

— איך וועל אייך נישט פערלאָזען.

— נו, און דו האָסט קיין שום פערדעכטיגעס נישט געזעהען? — האָט דער פּאָליציאַנט ווייטער געזאָגט, פערקרומענדיג טריומפירענד דאָס מויל.

(המשך קומט)

ראַדיאָ - ווינקעל

זומער - פּראָגראַם פון פּוילישען ראַדיאָ

דאָס נייע זומער־פּראָגראַם פון ראַדיאָ הויבט זיך אָן דעם 1־טען יוני און וועט זיך ענדיגען סוף סעפּטעמבער. במשך דעם דאָזיגען סעזאָן וועט די צייט פון די אודיציעס דויערען אַביסעל לענגער, זונטאָג און חגאות וועט וואַרשאָ פונקציאָנירען פון 8,00 ביז 24,00, אינדערוואָכען וועט די אַרבייטס־צייט געדויערן 11 שעה מיט 15 מינוט, שבת — מיט נאָך אַ שעה לענגער. די פּראָווינצער סטאַציעס וועלען זונטאָג און חגאות אַרבייטען בלויז ביז אַ זייגער 23,00, פאַר דעם וועלען זיי אינדערוואָכען מיט איין שעה מעהר אַרבייטען מיטאָג־צייט.

אינדערוואָכען וועט דאָס ראַדיאָ - פּראָגראַם איינגעטיילט אַזוי:

1) פריהמאָרגען־פּראָגראַם: פון 6,30 ביז 8,00 — פאַר וואַרשאָ, ווילנאָ, לעמבערג און קראָקאָ; פון 6.00 ביז 7,30 — פאר קאטאוויץ, לאָדז, פּויזען און טאָרון.

2) מיטאָג־פּראָגראַם: פון 12,00 ביז 13.15 — וואַרשע; פון 11,00 ביז 13,15 — לאָדז. פון 14.30 ביז 15,30 — לעמבערג און קראקא.

3) נאָכמיטאָג־פּראָגראַם: וואַרשאָ — פון 15.30 ביז 24.00 אָהן הפסקה; פּראָווינץ — ביז 23,00 אַ חוץ שבת.

די צייט, וואָס איז בעשטימט פאַר יעדער אודיציע בעזונדער טרעפט אָן פון צוויי שעה מיט 30 מינוט ביז 5 מינוט, לויט דעם, ווי די אודיציע דאַרף פאַקטיש האָבען.

אין אַלגעמיין האָט דאָס נייע ראַדיאָ־פּראָגראַם אַ כאַראַקטער פון לייכטקייט און דאָס איז דערפאַר וואָס מ׳האָט אָפּגעשאַפט א ריי אודיציעס, וועלכע האָבען מייסטענס אַ דידאַקטישען כאַראַקטער. די פּראָפּאָרץ צווישען גערעדטען וואָרט און מוזיק קומט אויס לטובת דער לעצטער, ד. ה. די אַלגעמיינע צאָהל אודיציעס פון ריינער מוזיק און פון געמישטער (מוזיק און וואָרט) בעטרעפט כמעט 70 פּראָצענט פון גאַנצען פּראָגראַם.

ווען מ׳נעהמט פונאנדערטיילען דאָס פּראָגראַם פון אלע אודיציעס לויט פּראצענט, וועט אויסקומען: ריינע מוזיק — העכער 63 פּראצ., מוזיק געמישט מיט רעדען — קנאפּע 70 פּראצ., דאס גערעדטע וואָרט — העכער 22 פּראצ., קלאנג־סיגנאלע — נישט מעהר ווי 1,2 פּראצענט.

נאָך א נייעס איז דאָ פאַראַן: די אודיציעס וועגען ספּאָרט קומען פאַר נישט פריהער ווי אַז 22,00, ד. ה. דעמאלט, ווען מען קען שוין געבען דעם אויסגאנג פון אַלע ספּאָרט־שפּילען.

דער וואוקס פון ראַדיאָ - אַבאָנענטען לויט די שטעט אין פּוילען

ווען מען נעהמט רעכענען די צאָהל ראַדיאָ־אַבאָנענטען לויט פּראצענט פערנעהמען פּוילען איינס פון די ערשטע ערטער אין אייראָפּע. לויט דער צאָהל ראַדיאָ־הערערס וואַקסט זי אין פערשידענע ערטער אין פּוילען גאָר אַנדערש. במשך דעם פאָריגען יאָהר — פון אַפּריל 1935 ביז אפּריל 1936 איז אין וואַרשע צוגעקומען 12.977 אַבאָנענטען, אין לאָדז — 4.916, אין קאטאוויץ — 2,726, אין פּויזען, 2,384, גדיניע — 2,646, קראקא — 2.134, קארזשוו — 2,018, טארון — 1,874, לעמבערג 1,597, בידגאשטש — 1,202, ווילנא — 1.115, סאסנאוויעץ — 1.020, טשענסטאכאוו — 976, ביאליסטאק — 893, לובלין — 744, סטאניסלאוואוו — 546, גרונדזשאנדז — 522, קאליש — 455, בריסק ביים בוג — 424, ראדאם 392 אבאָנענטען.

דער גרויסער וואוקס פון די אַבאָנענ־טען פון פּוילישען ראַדיאָ

ווי שוין בעקאנט, איז די צאָהל ראדיא־אבאָנענטען פון פּוילישען ראדיא דעם 1. אַפּריל פון ה. י. געווען — 551.736, דערונטער — 97.356 דאָרפישע הנחה־אַבאָנענטען.

היות דעם 1. אַפּריל פון פאָריגען יאהר איז בסך הכל געווען 419.631 און 40.628 דאָרפישע הנחה־אַבאָנענטען, קומט אויס, אז דער וואוקס פון די אָבאָנענטען פון פאָריגען יאהר בעטרעפט 31,7 פּראצ., אָבער דער וואוקס פון די דאָרפישע הנחה־אַבאָנענטען — 110 פּראצענט.

ווען מען נעהמט פערגלייכען דעם וואוקס פון די אָבאנענטען פון פאָריגען בודזשעט־יאהר 1935[6, זעהט מען, אַז געווען איז דאָס דער גרעסטער צוּוואוקס פון אַבאָנענטען, וואס ענהליכעס איז פערנאטירט געוואָרען אין יאָהר 1930. און אָט ווי אַזוי: אין בודזשעט־יאהר 1931[32 איז געווען אַנ׳עליה פון 10׳5 פּראצ., 1932[33 — א ירידה פון 6,9 פּראצ., 1933[34 — אנ׳עליה פון 9 פּראצ., 1934[35 — 27 פּראצענט.

ראַדיאָ - פּראָגראַם

מיטוואָך, דעם 29־טען אַפּריל

6.30 גימנאַסטיק, 6.50 מוזיק (פּליטען), 7.20 ידיעות, 7.30 פּראָגראַם, אינפאָרמאַציעס, 7.40 מוזיק (פּליטען), 8 אודיציע פאַר שולען, 11.57 צייט־סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 אַ שמועס, 12.30 קאָנצערט פון לעמבערג, 1.10 אַ מינוט אין דער הויז־ווירטשאַפט, 1.15 פראַגמענטען פון אָפּערעטקעס (פּליטען), 3.12 בערזע־ידיעות, 6.30 אונגאַרישע ראַפּסאָדיעס (פּליטען), 4 לידער פאַר קינדער, 4.20 פידעל־קאָנצערט, 4.45 אַ שמועס, 5 דיסקוסיע, 5.20 פּליטען פון וואַרשאַ, 6 רעפּעראַט, 6.10 לידער פון ווילנע, 6.30 פעליעטאָן, 6.45 מוזיק (פּליטען), 7.10 פּראָגראַם אויף מאָרגען, 7.20 רעקלאַמע־קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט־ידיעות, 8 מוזיק (פּליטען), 8.45 ידיעות, 9 34־טע אודיציע פונם ציקל שאָפּונגען, 9.40 פאָרלעזונג, 9.55 אודיציע אין שייכות מיט׳ן יאַפּאַנישען נאַציאָנאַלען יום טוב, 10.15 טאַנץ־מוזיק, 11 מעטעאָראָלאָגישע ידיעות, 11.05 סאָלאָ־מוזיק פון לאָדזער זשעמיאַנסקאַ.

פון יודישען טעאטער אין פילהארמאָניע

אין פילהאַרמאָניע קומען איצט פאַר פאָרשטעלונגען פון דער יודישער טרופּע מיט ווייערא קאַנישעווסקא און פּאָול בריטמאַן.

די טרופּע שפּילט איצט די צווייטע פּרעמיערע. דאָס יודישע שטיק, וואָס איז געשפּילט געוואָרען איז געווען „נאַכטמענשען“ פון אורקע נאַכאַלניק מיט סאַנדלערס רעזשי.

אויב מען דערמאָנט דעם נאָמען נאַכאַלניק, איז פערשטענדליך, אַז זיין שטיק האָט צו טון אויסשליסליך מיט פאַרשוינען פון דער אונטערוועלט.

וואָלט דער מחבר, אָדער די רעזשי געהאַט פאַר זיך קינסטלערישע אויפגאַבען, וואָלטען זיי איינגעהילט זייער אַרבייט אין אַ קינסטלערישען לבוש. דאָ אָבער טראָגען זיי אונז אונטער זייער מלאכה אין אַ רוי׳הען און פּרימיטיווען צושטאַנד, וואָס קאָן נישט, נאָר נישט פאָראינטערעסירן, נאָר עס שטויסט אָפּ פון אַלעם, וואָס מען זעהט אויף דער בינע.

סיי דער סיפּור־המעשה און סיי די אינסצעניזאַציע און רעזשי, זענען צוזאַמענגעשטיקעוועט אויף אַזאַ אופן, אַז מען זאָל ווירקען אויף די נידעריגסטע געפיהלען פון נאַאיווען צושויער. וואָס קומט אָבער אַרויס, אַז עס זענען אין אונזערע טעג פאַראַן ווייניג נאַאיווע...

דאָ קאָנען אפילו גאָרנישט העלפען די מיה פון די פעהיגע אַקטיאָרען.

דער פּראַקטישער לאָדזער טעאַטער־עולם פערדריסט נישט אַזעלכע געשמאַקלאָזע אויסגעקליגעלטע „ווערק“.

* * *

דיטרופּע האָט, זעהט אויס, אַ שוואַכקייט צו דער אונטערוועלט, מיטגעדיג, אַז דערמיט קאָן מען טער מען דעם עולם, מחמת דעם, וואָס די אינטערוועלט פערמאָגט אַ סך שפּאַנענדע פּיקאַנטעריע.

אויך דאָס צווייטע שטיק „סינג־סינג“ בעהאַנדעלט דאָס לעבען פון דער אונטערוועלט.

דער אונפּעקאַנטער מחבר פון דאָזיגען שטיק האָט אויך טענות צו דער געזעלשאַפט, למאַי די געזעלשאַפט דערלאָזט נישט „אַרויפגעהן אויפ׳ן גלייכען וועג די פערברעכער, וועלכע ווילען איבערדרייען מיט דער אונטערוועלט.

אַ טענה איז דאָס, און אַ גערעכטע טענה, נאָר נישט משהר, וואָס כדי צו בערעכטיגען אַזאַ טענה, אויף דער בינע, דאַרף מען אַרויסרופען אַנ׳איבערציגונג מיט דער הילף פון ליטעראַרישע מיטלען און דאָס טוט נישט דער מחבר.

דערפאַר אָבער איז דאָס שטיק אויפגעבויט מיט אַ געוויסען שפּאַנענדיגען אינהאַלט, וואָס פעראינטערעסירט דעם צוקוקער.

אונזערע גוט בעקאַנטע אַרטיסטען קאַניעווסקאַ, בריטמאַן, ראַקאָוו, גאָטליבערמאַן, זאַסלאַווסקאַ, אייזענבערג, האַמבורגער, גרינשפּאַן, רייזער און נערה שפּילען זעהר גוט.

מיר זעהען דאָ די אויסגעצייכענטע אָפּערעטען־אַרטיסטין קאַניעווסקאַ אין אַ דראַמאַטישע מוטער־ראָלע, אין וועלכער זי איבערצייגט, אַז אויך אין דער מעלאָדראַמע אָדער דראַמע, קאָן זי פערנעמען אַנ׳אָנגעזעהענעם אָרט.

מיט עלעגאַנץ און טאַקט שפּילט יעקב גרינשפּאַן זיין פּאַרטאַל.

טעאַטער־מענש

טרויער=און=פּראָטעסט=מיטינגען

געגען די לעצטע געשעהענישען אין ארץ־ישראל

פון דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע

זונטאָג 10 אַ זייגער אין דער פריה איז אין „פילהאַרמאָניע“ פאָרגעקומען א טרויער־און פּראָטעסט־מיטינג געגען די לעצטע געשעהענישען אין ארץ ישראל.

דער מיטינג איז אָרגאַניזירט געוואָרען דורך דער נייער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין לאָדז, דעם פאָרזיץ האָט געפיהרט דער דיר. י. ספּעקטאָר.

אין אָנהויב פון מיטינג האָט דער עולם בעעהרט דעם אָנדענק פון די געפאַלענע קדושים אין ארץ־ישראל דורך אַ מינוט שווייגען שטעהענדיגערהייט.

מיט איינדרוקספולע רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען מ. בערנשטיין, אינזש. ד. עלפערן און יוסף קלאָרמאַן.

נאָכ׳ן מיטינג זענען אָנגענומען געוואָרען רעזאָלוציעס, אין וועלכע עס ווערט געפאָדערט פון דער מאַנדאַטאַר רעגירונג ענע״גיש און ריקזיכטסלאָז אונטערצודריקען די אונרוהען, ענטגילטיג צו דערווייטערען דעם פּראָיעקט פון לעגיסלאַטיוו־ראַט, און צו שאַפען אַ יודישען לעגיאָן אין לאַנד.

צום סוף ווערט אויך געפאָדערט די דעמיסיע פון הויך־קאָמיסאַר פון ארץ־ישראל סער אַרטור וואוקאָפ.

פון „מזרחי“

זונטאָג איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון „מזרחי“ אַ פּראָטעסט־מיטינג געגען די געשעהענישען אין ארץ־ישראל, גערופען דורך „מזרחי“, „תורה ועבודה“ און מרכז בעלי מלאכה דתיים“ אין לאָדז.

צום דאָזיגען פּראָטעסט־מיטינג איז געקומען אַ גרויסער עולם פון די היגע רעליגיעזע קרייזען און פאָרשטעהער פון שוהלען און בתי־מדרשים.

דער מיטינג ווערט ערעפענט דורכ׳ן פאָרזיצער פון „צעירי מזרחי“ ה׳ מ. ש. קאָלבע, וועלכער רעדט אַרום די בעדייטונג פון די יעצטיגע געשעהענישען אין ארץ־ישראל און פאָדערט אויף צו בעעהרען די געפאַלענע קדושים דורך אויפשטעהן פון די ערטער.

דער רעדנער לויבט די מוטיגע האַלטונג פון ישוב אין א״י, וועלכע האָט זיך נישט געלאָזט פּראָוואָצירען דורך די אָנפאַלען און געוויזען דער וועלט וואָר עס זענען די פאַקטישע אָנפאַלער און שטערער פון די רוהע און אָרדנונג.

ס׳רעדען דאָן: פאָרזיצער פון „מרכז בעלי מלאכה דתיים“ ה׳ דוב דובזינסקי, משה ראָזענבערג, י. שטעטלניצקי און סעקרעטאַר פון „מזרחי“ ה׳ א. א. באָרנשטיין.

דערויף איז אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציע:

1) די פערזאַמעלטע שיקען איבער אַ הערצליכען ערמוטיגונג־גרוס אונזערע ברודער, וועלכע שטעהען אויף דער וואַך פון אונזער אויפבוי־ווערק אין ארץ־ישראל, נישט אָפּשרעקענדיג זיך פאַר׳ן שום טעראָר־אַקטען און געוואַלד־טהאַטען מצד אונזערע שונאים.

2) די פערזאַמעלטע ערקלערען פייערליך, דאָס זיי סאָלידאַריזירען זיך פולשטענדיג צוזאַמען מיט אונזערע ברודער אין ארץ־ישראל, אין זייער קאַמף פאַר דער איינהאַלטונג פון די ערוואָרבענע יודישע פּאָזיציעס אין אונזער לאַנד און מיר שטעהען גרייט אונטער זייערע פּאָזיציעס מיט מאָראַלישע פּאָליטישע און מאַטעריעלע הילף.

3) די פערזאַמעלטע פערפליכטען זיך, אַלס איינציגער ענטפער אויף די געשעהענישען אין ארץ־ישראל צו פערשטאַרקען און פערדרייפאַכען די אַרבייט פאַר ארץ־ישראל אויף אַלע געביטען און דאָס וועט זיין דער בעסטער ענטפער אונזערע שונאים סיי אינערליכע און סיי אויסערליכע.

פערזאַמלונג אין דער ציוניס־טישער אָרגאַניזאַציע

וועגען די געשעהענישען אין א״י

היינט 9 אָוונד קומט פאַר אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע (שרודמעיסקאַ 29) אַ פערזאַמלונג אויף וועלכער די ה״ה: ד״ר ראָזענבלאַט, רעד. י. אונגער, משה לימאַן און אַדוו. ז. שטרויך וועלען רעדען וועגען די לעצטע געשעהענישען אין ארץ־ישראל.

פון אַפּטייקער-פעראיין

שבת, דעם 2־טען מאַי, 7.30 אָוונד וועט אין אַפּטייקער־פעראיין (פּיעטריק. 120) האַלטען אַ רעפעראַט פּראָפ. יאַן מושינסקי.

* * *

דעם 21 און 22 מאַי קומט פאַר דער לאַנדעס־צוזאַמענפאָהר פון דעלעגאַטען פון די פאַרמאַצעווטען־פעראיינען. פון לאָדז פאָהרען אַרויס דריי דעלעגאַטען.

* * *

די פערוואַלטונג פון אַפּטייקער־פעראיין בעט זיך צו פערשרייבען צו דעם אויספלוג קיין קראָקאָ אַפּצונעמען כבוד דעם פערשטאָרבענעם מאַרשאַל יוזעף פּילסודסקי. אַנמעלדונגען נעמט אָן די קאַנצעלאַריע, פּיעטריק. 120, טעל. 121־82.

די קהלה זוכט

די פרוי גיטלאַ שטרויסמאַן, די טאָכטער פון שמואל און חיה טויבע, ווערט אויפגעפאָדערט צו מעלדען זיך אין דער קהלה אין די שעה׳ן פון 1־3 פּאָמאָרסקאַ 18 (אין אָנגעלעגענהייט פון מאיר דוד פליאָוקאָ).

אויפגעגעסען האָט ער נישט...

(א) ראובן סוכאָווסקי (זשעראָמסקיעגאָ 31) האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז ער האָט אָנפאָרטרויט דעם סוחר נחום קוכען (ליסטאָפּאַדאָ 84) צו פערקויפען כאַלווע אויף אַ סומע פון 270 זל. — האָט יענער צוגענומען דאָס ביסעל סחורה, און פערניצט דאָס געלד פאַר זיך...

פּאָליציי האָט פעראָרדנעט אַנ׳אויספאָרשונג.

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט־קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 12־234
נעמט אָהן פון 8־11 פאַרמ. און פון 6־9 אָוונט

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 07־149
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוואַכע־בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

...באַגרייטונגען צו דער האַנד־ווערקער-אויסשטעלונג אין לאָדז

...מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, זענען ...וויילאָגען אויף דער האַנדווערקער־אויס־ ...אויספערקויפט. צוליב די פילע אָנמעלדונגען האָט מען גענומען פערקויפען צוגאַב־פּאַוויליאָנען ...פאַר האַנדווערקער און אינדוסטריעלער.

...ס׳איז פאָראויסצוזעהען, וועט די האַנד־...אויסשטעלונג אין לאָדז האָבען אַ קאָלאָסאַלען ...ערפאָלג. די דירעקציע האָט אויך געזאָרגט ...פאַר פערשידענע אַטראַקציעס.

...די דירעקציע געפינט זיך אויף מאָניושקי 5, ...188־...

...עפענונג פון נאַראַדאָווען ...אַדוואָקאַטען-פערבאַנד אין לאָדז

...טעג האָט זיך אין לאָדז אָרגאַניזירט אַנ׳...פון נאַראַדאָווען אַדוואָקאַטען־פערבאַנד ...אַלס פּרעזעס פון דער אָפּטיילונג איז ...געוואָרען דער אַדוואָקאַט וולאַדיסלאַוו ...סקי. אַלס וויצע־פּרעזעס סטעפאַן משעמ...אין דער פערוואַלטונג איז אויך אריין ...נויהמטער אַדוואָקאַט קאָוואַלסקי.

...איינער פון די ערשטע פּרינציפּען פון דער ...אָרגאַניזאַציע איז צו בעגרעניצען די בע־...מיט די יודישע אַדוואָקאַטען ביז אַ ...דערווייל האָט די געשאַפענע אָרגאַניזאַציע ...אָקופּירט איהר זיץ־אָרט אין לאָקאַל פון דער ...דעלעגאַטור פון וואַרשאַווער אַדוואָקאַטען־...

...מיר דערוויסען זיך נעהמען די היגע יו־...דישע אַדוואָקאַטען א.נטער אַנ׳אַקציע געגען דער ...וועלכע האָט זיך דערלויבט דעם אָפּיז־...אויך דורך די יודישע אַדוואָקאַטען אויסגע־...לאָקאַל צו שטעלען צו דער דיספּאָזיציע ...ענדעקישער גרופּע.

...זאַמלונג פון ביכער פאַר פאָלקס-ביבליאָטעקען

...שהנע איניציאַטיוו פון לאָדזער וואָיעוואָדע

...איז וועגען צו בעגריסען די איניציאַטיוו ...וואָיעוואָדע האַוקע גנאָוואָק „צו אָרגאַני־...אַלגעמיינע זאַמלונג פון ביכער פאַר די ...ביבליאָטעקען אין דער לאָדזער וואָיע־...

...פליכט אין אונטערצושטיצען די דאָ־...איניציאַטיוו אין ברייטסטען פערנעהם און ...אַ טעטיגען אַנטייל אין דער זאַמלונג.

...געזאַמעלטע ביכער וועלען פיהרען צום ...פון דער קולטור אין אונזערע דערפער ...קליינע שטעטלעך.

...ביכער־נדבות נעהמט אָן דער קאָמיטעט צו ...ביכער פאַר די לאָדזער ביבליאָטעקען, ...קאַנסקאַ 55 (גימנאַזיע) און די בעזונדערע ...קאָמיטעטען.

זעלבסטמאָרדען

(א) אויף מאַזאָוויעצקאַ 12 האָט זיך אַרײנ־...אַ מעסער אין ברוסט דער 24־יאָהריגער ...מאַשטשינסקי, פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין ...מעמד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

* * *

(א) אויף סלאָוויאַנסקאַ 18 האָט זיך געהאָנ־...דער 65־יאָהריגער הענריק מאַקסמייער. די ...איז אָנגעקומען, איז ער שוין געווען ...

* * *

(א) אויף פּלאַץ וואָלנאָשטשי 7 האָט אויס־...אַ האַלבען ליטער ברען־שפּירט דער ...דער וולאַדיסלאַוו באַנאַשקיעוויטש, לעצט ...האָט זיך באַנאַשקיעוויטש שוין 11 מאָל גע־...ערשט נעכטען איז ער אַרויס פון שפּי־...האָט איהם ווידער צוגענומען אין שפּיטאָל.

אויף די לטוואַנטינישע ירידים
...רייז פּאַלעסטינאַ
הנחות פאַר די ה״ה סוחרים!
...טער אויספלוג קיין דייטשלאַנד דעם 6־טען מאַי.
אויספלוג קיין וויען
30/4 פון 75 זל.
אויף „קאַשטשושקאָ“
דורך 7 ימים 12/4 פון 400 זל.
הנחה־רייזעס
קיין פּאָזען און זאַקאָפּאַנע.
...לענדישע הנחה־בעסער קיין עסטרייך, טשעכאָסלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויען.
„אָרביס“, פּיעטריקאָווער 18
(מעוון) טעל. 249־40

דאס פּאָלעזי פוּן אַדיס-אַבּעבּאַ

(ענדע פוּן דער 4-טער זייט)

ליגע, ווייל היילע סעלאַסיע איז שוין לאנג ענט לאָפען און בעהאַלט זיך אין אַ קלויסטער. אבער איך ערקלער פייערליך, אַז די לעצטע דעפּעשע פון נעגוּס צו דער פעלקער-ליגע, האָט דער גענעראַל סעקרע-טאריאט בעקומען דירעקט פון אדיס-אַבּעבּאַ, אמת, דער נעגוס האָט נישט אַרויסגעשיקט די דעפּעשע פון אדיס אבעבאַ אַליין, ווייל ער געפינט זיך צ׳ויר-שען זיין מיליטער. היילע סעלאַסיע איז נישט נאָר א מאָנאַרך נאָר אויך א פעהיגער קריג פיהרער. וואו ער געפינט זיך וועל איך נישט אנווייזען, ווייל דאַן וואלטען די איטאליענער נאָר אויף איהם קאנצענ-טרירט זייער אָנגריף. נאָר איך קען פערזיכערען, אַז דער נעגוס געפינט זיך אין די רייהען פון זיין ארמעע און ער האָט בעשלאָסען צו פערטיידיגען דאָס לאנד ביז צום לעצטען טראפען בלוט. נישט דאָס פערנעהמען די הויפט שטאט, נישט וועלכער עס איז אנדערער מיליטערישער נצחון וועט נישט בעד-דייטען קיין צעפאַל פון יודערשטאנד פון די אבי-סיניער וועלכער וועט געדויערען ביז עס וועט נישט געשלאָסען ווערען א גערעכטער שלום.

בעשטראפטע קאמבינאטארען

(א) אייער משה-חיים ראָטשטיין, אַ וואַרשאַ-ווער סוחר (פּאַוויאַ 15) האָט אין משך פון א לענגערער צייט אַנגענומען אין לאָדז סחורות ביי פערשידענע סוחרים, דעקענדיג מיט וועקסלען און טשעקען, וועלכע ער האָט שפּעטער נישט געצאָהלט.

דאָס לאָדזער קרייז-געריכט האָט איהם נעכ-טען פערמשפט אויף 6 חדשים.

* * *

(א) דאָס זעלבע קרייז-געריכט האָט נעכטען ערמשפט דעם 40-יאָהריגען סטאַניסלאַוו-איזידאָר פּיסטירזשינסקי אויף אַ יאָהר מיט 8 חדשים טורמע און אויף פערלירען די רעכט אויף 5 יאָהר פאַר׳ן בעשווינדלען א געוויסען ראָבערט קריגער אויף 2,800 זלאָטעס.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע
און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנא 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס-שעה׳ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונד

וואַרשאווער בערזע פון ווערט-פּאַפּירען

באַנק פּאָלסקי	96.00
3 פּראָצ. אינוועסטיציע פּרעמירטע I. עמיסיע	64.50
3 " " " II.	65.—
4 " דאָלאַרובקע	50.50
7- " סטאַבּיליזאַציע	66.75
5- " וואַרשאַווער	53.50
5- " לאָדזער	47.50

ווידער די אייגענע מעשה!

(א) שרה ווירזאָווסקאַ פון קוטנע האָט נעכטען איינגעהאַנדעלט אין לאָדז ביי 3 אומבעקאַנטע פּערזאָנען אויף דער דרעוונאָווסקאַ גאַס — אַ „פּאַר גילדערנע אויערינגלעך מיט בריליאַנטען" פּאַר 215 זלאָטעס קאָסע-ממש.

שפּעטער האָט זיך אַרויסגעוויזען. אַז ס׳איז נישט קיין גאָלד און נישט קיין בריליאַנטען.

שרה זיפצט.

ווער ווייסט?

די פרוי רחל טשעכאָוויטש 50 יאָהר אַלט, נישט ביים קלאָרען פערשטאַנד, איז פערגאַנגענע וואָך מיט-וואָך ארויס פון שטוב און מעהר נישט צוריקגעקומען. ווער עס ווייסט וואו זי געפינט זיך, ווערט געבעטען מיטצוטיילען אויף פּיוונאַ 44.

אַ זעלטענע געלעגענהייט

דער איינציגער אין אונזער שטאָט וואַרען-הויז „קאָנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור ראַקיטש-נער 54, צופאָהר מיט די טראַמוואיען 10 און 6, וואָס דאַנק זיינע נידריגע פרייזען, צו וועלכער ס׳ווערען פערקויפט אַלע סחורות, האָט זיך ערוואָרבען אַן אונבעדינג-טען צוטרוי פון דער מעהרהייט לאָדזער.

אַ בעזונדערע געלעגענהייט פאַר די קויפענדע אין אונבעדינגט דאַמען און הערן-וועש פון דער העכסטער קוואַליטעט און עלעגאַנטסטע מוסטערן, וואָס ווערט פערקויפט צו די ביליגסטע פרייזען.

גרויסער טאַנץ-פעסטיוואַל פון אירענאַ פּרושיצקאַ אין פילהאַרמאָניע

מאָרגען דאָנערשטאָג דעם 30-טען ד. ח. וועט אויפ-טרעטען אין זאַל פילהאַרמאָניע 8.45 אָוועגד דער בעקאַנטער טאַנץ-אַנסאַמבל פון אירענאַ פּרושיצקאַ.

דער דאָזיגער אַנסאַמבל איז בעשאַקען געוואָרען אויפ׳ן אינטערנאַציאָנאַלען טאַנץ-קאָנקורס אין ווין מיט אַ סך פּריזען און אויך אויף דעם לעצטען טורנע איבער פראַנקרייך האָט ער געהאַט אַ קאָלאָסאַלען ערפאָלג.

ס׳איז צו האָפען, אַז דער דאָזיגער קאָנצערט וועט האָבען אויך אין לאָדז דעם געווינשטען ערפאָלג.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
זאַוואַדזקאַ 16

היינט און פאָלג. טעג!
JEAN GRAWFORD
אין העררליכען פילם
„ס׳האָט זיך אנגעהויבן פון א קוש"
אויספירונג: קלאַנג-צוגאַבען.
אָנהויב 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12 אַ זייגער ביטאָג.

CUKIERNIA
„ZRÓDŁO"
PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72
טעמפּעהלט
אויסגעצייכענטע לאָדעס
צוזאַמען מיט סאָדע-וואַסער און וואַפלען אַ פּאָרציע 35 גר.
יאָרסקע אווענדבראָיטען
פון 4 נאָנג צו 1 זל.

געדענקט, שטשעשליווי
ביי
א גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע בייליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

לעבענס-
פערזיכערונגס-פּאָליסן
אינלענדישע און אויסלענדישע, אפילו פון גאַנץ לאַנג נישט געצאָהלטע, קענען אויך האָבען אַ געוויסען ווערט,
אויב איהר ווילט זיך יועגדען
Łódź Piotrkowska 145, m.5a
פערזענליך פון 4 ביז 7 נאָכמ.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
נעמט אָן טעגליך פון 10 ביז 3 נאָכמ. אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" רוג זשער און לימאַנאָווסקיעגאָ 1, טעל. 29-... און פון 4—10 אָוונד אויף נאַרו-טאָוויטשאַ 13. —::— צוגענגליכע פּריי-זען פאַר אַרבייטסלאָזע — הנחה:

לעטשניצע
פאַר וועגערישע-קראַנקע
מענער - שוועכע און הויט-קראַנקהייטען
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.
פרויען און קינדער נעמט אָן א פרויען-דאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָוונט.
א בעראַטונג 3 זל.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבּאָראַטאָריום
פּ. שאַץ, לאָדז
פּיעטריקאָווער 37
פּיהרט אויס זאַמטל. ערצטליכע אַנאַליזן

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס
נויטיג אַ לערן-מיידעל צום ני... סוויטערס, פון באַלד געצאָהלט: ק... סקיעגאָ 4, וו. 19.

איך זוך אַ ריינע און צימ... פרייליין צו דער ווירטשאַפט און ... זיך ווענדען יאַקובאַ 6, ביי ראַטנ...

פערשידענעס
צוליב אַבּרייזע איבערצוגעבען איינגעפיהרטע מלעטשאַרניע און מיל... רעסטאָראַציע אין אַ גוטען פּונקט, ערפאַהרען נאָוואָמיעסקאַ 21 ביי ש... אין געוועלב.

ס׳ווערט געזוכט אַ פעהיגער ... אָדער רייזענדער, בעקאַנט אין פּ... און פּאָמערנער געגענד מיט אַ קליי... קאַפּיטאַל פון 1500 ביז 2000 זל. שותף אויסצואַרבייטען אויף הורט דאָ... היס. אָפּערטען אונטער "2000—...00" אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע „... פאָלקסבלאַט".

ראַקאַלען
צוליב אַבּפאָהר איבערצוגעבען זאַפּאַרט אַ פּרוכטען-קאַלאָניאַל- געה... מיט איינריכטונג מיט אַ שטוב. צו ... וויסען זיך טראַוגוטאַ 14, בערלי... קווער אָפּיצינע, 1. שטאָק.

צו פערמיטען זאַפּאַרט אַ ג... 4-פענסטערדיגע שטוב, 1. שטאָק פראַנצישקאַנער גאַס. צו ערפאַהרען מאַרסקאַ גאַס 35, ביי א. צוקערמאַן,

Dr. W. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz w niedziele i święta od 10—1.

Dr. med.
W. ŻADZIEWICZ
ספּעציאַליסט פאַר אוירען, נאָז, האַלז
און קעהלקאָפּ-קראַנקהייטען
Piotrkowska 64, tel. 125-26.
נעמט אָן פון 5—8 אָוונד.

Dr. med. Niewiążski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער. סיפילים און הויט - קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראַנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונטס זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. J. Herszfinkiel
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
נעמט אָן אין דער לעטשניצע „פּאָמאָץ" (צעלקאָנדראָווסקאַ 1)
און ביי זיך אינדערהיים
זשעלאַזנאַ 8a, טעל. 111-87.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
נפּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוונט.

יאַטשקאָווסקי׳ס פּאָפּול.-וויסענשאַפטליכער ביבליאָטעק
שוין דערשינען
ד״ר מעד. איוואָן בלאָך
דאָס געשלעכטס-לעבּן פון אונזער צייט
II טייל
יודיש: עלים באַרנשטיין
— אינהאַלט: —
1) די סאָציאַלע פאָרמען פון די סעקסועלע בעציהונגען (פאַמיליען-לעבען); 2) פרייע ליבע; 3) פערפיהרונג, נענוס-לעבען און ווילדע ליבע; 4) פּראָסטיטוציע.
פּרייז 2.50, פאַר אונזערע לעזער 1.75 זל.
איבערגעבליבענע עקזעמפּלאַרען פון ערשטען טייל אין אַ בעגרענצטער צאָהל איז צו בעקומען מיט ספּעציעלער הנחה-פּרייז פאַר די לעזער פאַר 1.50 זל.
צו בעקומען אין בוכהאַנדלונג ל. בערלינסקי, צעלטנאַ 12 אין הויף.

פּיליג, רעעל, פּינקטליך
לעזט !!!!!! אויפמערקזאַם!
עס איז שוין אריין אין קראַפט די נייע פּרייזען פאַר
דרוק-אַרבּייט
אין דער בעקאַנטער אין לאָדז און אומגעגענד
שנעל-דרוקערייי
בראַמבערג
לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8
טעל. 255-09
וועלכע האָט זיך שוין בעריהמט געמאַכט מיט די שעהנע אויספיהרונג און עסטעטישען צוזאַמענשטעל

די
פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„POLONJA"
אינה. גוטערמאַן, גדאַנסקאַ 31
פיהרט אויס אַלער אַרט פאָטאָגראַפיעס צו פּעסער, לעגיטימאַציעס, מראַמאָראַפּען מיט ריקולעס ווי אויך לויט פאַרשריפט צו דער אויבערזיכטסאַלניע, צו זעהר ביליגע פּרייזן. פאַמם-קאַרטען און פאָרטרעטען ווערען אויך אויסגעפערטיגט שעהן און גוט
— צו נידריגע פּרייזען. —

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ
קאָמיסיאָנס-לאַגער
פון פערשידענע מאַרקען
מעבעל
נייע און גענוצטע, ווי אויך היגיענישע.
מאַטשאַנעס, קאָזעטקעס, מאַטראַצן
אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פּרייזען נור ביי
א. ווייצמאַן,
שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00.
בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע גענוצטע מעבעל, דיוואַנעס, נייה-מאַשינען, שרייב-מאַשינען, פעדערן א.ז.וו.

אַכטונג! ברוך-ליידענדע, אַכטונג!
פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie kręgosłupa)
שמערצענדע פּלאַטפוס און פערשידענע אַנדערע פערקריפּלונגען.
פערנאַכלעסיגט נישט די קראַנקהייט, ווייל וואָס ווייטער ווערען די ליידען גרעסער און די פאָלגען שווערער. די ספּעציעלע אַנשטאַלט פאַר הייל-אָרטאָפּעדיע פון

ספּעצ. אָרטאָפּעד. קאָנסטרוקטאָר
א. ציכאַצקי אין לאָדז,
46 פּיעטריקאָווער 46, I שט.
עמפּפעהלט: פאַר ליידענדע אויף אַלערהאַנט ברוכען (רופּ-טורען) זאָגאַר די פערנאַכלעסיגסטע ביי מענער, פרויען און קינדער. די בעסטע ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-ברוך-באַנדאַזשען. ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע לייב-הייל - באַנדאַזשען געגען אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און אָפּעראַציע פון שלעפּע קישקע, ווי אויך געגען גרוי-סע און אַראָפּהענגענדע בייכער. —

פאַר ליידענדע פון רוקען-ביין פערקרימונג (הוי-קערם), ביינער - שווינדזוכט (Gruźlica kości) פערקרימ-טע פיס ביי קינדער. די בעסטע ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען און אָפּאַראַטען לויט די בעסטע קאָנסטרוקציעס און מאָדערנע פון בעריהמטע פּראָפעסאָרען-ספּעציאַליסטען. קינסטליכע הענד און פיס (פּראָטעזען) פאַר אַמפּוטירטע.

געגען שמערצענדע פּלאַטפוס, די בעסטע און פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע איינלאַגען ספּעציעל פון בעסטען און לייכטעסטען צו דעם צוועק ערדל-מעטאַל לויט גיפּס-מאָדעל — ווי אויך געגען דיקע אָדערן, נעשווילענדע גראָבע פיס די בעסטע גומי-שטרימף לויט מאָס.

ספּעציעלע אַנשטאַלט פאַר הייל-אָרטאָפּעדיע
אין לאָדז,
פּיעטריקאָווער 46 I שט.
מעסיגע פּרייזען! רעעלע בעהאַנדלונג!

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 24.